

**UCHWAŁA NR XLIII/257/2022
RADY GMINY KOTLIN**

z dnia 31 maja 2022 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kotlin na lata 2022 – 2032”

Na podstawie art.18 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022r., poz. 559) oraz art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021r., poz.2268 ze zm.) Rada Gminy Kotlin uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kotlin na lata 2022 – 2032”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kotlin.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Czesław Moch

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kotlin

NA LATA 2022-2032

WYKONANA DLA:
Gmina Kotlin

WYKONANA PRZEZ:
Oficyna Profilaktyczna

Wykaz skrótów użytych w dokumencie:

GOPS – Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej

UG – Urząd Gminy

BP – Biblioteka Publiczna

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

KOP – Komenda Powiatowa Policji

NGO – (ang. non-government organization) – organizacje pozarządowe

DK – Dom Kultury

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Spis treści

Wprowadzenie do Strategii	5
Metodologia opracowania Strategii	8
Podstawy prawne.....	10
Spójność z dokumentami strategicznymi	14
Dokumenty europejskie	14
Dokumenty krajowe	15
Dokumenty regionalne	16
Dokumenty lokalne	16
Charakterystyka gminy Kotlin.....	17
Położenie	18
Sytuacja demograficzna	19
Rynek pracy i sytuacja gospodarcza	22
Edukacja i wychowanie	25
Kultura, sport i rekreacja.....	26
Opieka zdrowotna	27
Bezpieczeństwo publiczne.....	28
Działalność organizacji pozarządowych.....	28
Pomoc społeczna	29
Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	37
Diagnoza problemów społecznych	38
Wprowadzenie	39
Cele i ogólne założenia badania	39
Problematyka badania.....	40
Wybór metod i technik badawczych.....	41
Dobór próby	42
Narzędzia badawcze.....	43
Etyka prowadzonych badań.....	43
Analiza wyników badań przeprowadzonych wśród uczniów	44
Struktura badanej próby	44
Problem alkoholowy	46
Problem nikotynowy	48

Problem narkotykowy	51
Problem przemocy	55
Działania profilaktyczne	61
Korzystanie z urządzeń elektronicznych	63
Uczestnictwo w grach hazardowych	66
Zdrowie	68
Analiza wyników badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców	71
Struktura badanej próby	71
Problem alkoholowy	73
Problem nikotynowy	77
Problem narkotykowy	79
Problem przemocy	82
Korzystanie z urządzeń elektronicznych	89
Hazard	91
Ubóstwo i wykluczenie społeczne	95
Bezpieczeństwo publiczne	99
Zdrowie psychiczne	100
Analiza obszarów problemowych	102
Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej	103
Wspieranie osób z niepełnosprawnościami	110
Promocja i ochrona zdrowia psychicznego	114
Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych	117
Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Kotlin	122
Rynek alkoholowy w gminie Kotlin	124
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	128
Aktywność i integracja społeczna seniorów	133
Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu	138
Wsparcie osób z problemem ubóstwa	143
Analiza SWOT	149
Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych	153

Kierunki rozwiązywania problemów społecznych	154
Ramy finansowe Strategii	166
System wdrażania Strategii	167
Komunikacja społeczna i promocja Strategii.....	169
Monitoring i ewaluacja.....	170
Wnioski i podsumowanie	173
Spis tabel, rysunków i wykresów	175

WPROWADZENIE DO STRATEGII

Przemiany technologiczne, ekonomiczne i społeczno-kulturowe, które dokonały się w XX w. były przyczyną przeobrażeń w sferze życia społecznego i doprowadziły do zmiany starych i powstania nowych problemów społecznych. Problem społeczny określany jest jako niekorzystne dla społeczności zjawisko, zagrażające, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. O problemie społecznym mówimy wówczas, gdy dane zjawisko spełnia kilka kryteriów: dotyczy wielu osób w społeczności, ma charakter powtarzający się, a nie jednorazowy, jest postrzegane i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domaga się rozwiązania i można mu zaradzić poprzez zbiorowe działanie¹. Wśród problemów społecznych występujących w polskiej rzeczywistości wymieniane są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Jednym z instrumentów ekonomii społecznej jest tworzenie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, które są ważnymi dokumentami odnoszącymi się do polityki społecznej, a odpowiednio przygotowane i wdrażane prowadzą do rozwiązania kluczowych problemów społecznych występujących na danym terytorium.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kotlin na lata 2022-2032² jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mających na celu doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Gminy. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego efektywność podejmowanych działań. Jej wdrażanie odbywa się poprzez szereg działań związanych z realizacją planów strategicznych. W celu zwiększenia skuteczności, konieczne jest systematyczne śledzenie zjawisk i problemów społecznych, które są przedmiotem Strategii.

Strategia będzie służyć osiągnięciu zaplanowanych celów, wraz ze szczegółowym określeniem sposobów dojścia do poprawy sytuacji społecznej w wybranych obszarach.

W związku z tym, że rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, w działalności lokalnej polityki społecznej potrzebne jest strategiczne podejście. Planowanie strategiczne, polegające na podejmowaniu systematycznych

¹ Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.

² Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kotlin na lata 2022-2032” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

działań, podczas których planowana jest przyszłość i wytyczane są najistotniejsze kierunki działań, uwzględnia długi horyzont czasowy. Strategia stanowi zatem ważny instrument zarządzania, dzięki któremu możliwe jest rozpoznanie i wdrażanie przedsięwzięć o charakterze społecznym oraz integracja różnych środowisk lokalnych w ramach wspólnie zaplanowanych i skoordynowanych działań.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kotlin na lata 2022-2032 zawiera kilka części składowych: charakterystykę Gminy, diagnozę sytuacji społecznej oraz część programową zawierającą misję, wizję, cele, zadania przewidziane do realizacji, zakładane rezultaty, ramy finansowe, system wdrażania, monitoring i ewaluację. W Strategii uwzględniono różnorodny zakres problematyki społecznej. Diagnoza sytuacji społecznej dokonana została w następujących obszarach:

- wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej,
- wsparcie osób z niepełnosprawnością,
- zdrowie psychiczne,
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- aktywność i integracja społeczna seniorów,
- promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- wsparcie osób z problemem ubóstwa.

Do każdego z tych obszarów wskazane zostały podstawowe informacje, działania interwencyjne i najważniejsze problemy wynikające z przeprowadzonej diagnozy.

Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kotlin na lata 2022-2032 jest wyrazem zintegrowanego planowania strategicznego. Określa sposób osiągnięcia wyznaczonych celów i pozwala wypracować sprawny i efektywny system pomocy, umożliwiający skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych. Pozwoli to na zapewnienie mieszkańcom gminy Kotlin dogodnych warunków do rozwoju i przyczyni się do wzrostu poczucia bezpieczeństwa społecznego.

Metodologia opracowania Strategii

Podstawowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kotlin na lata 2022-2032 są tożsame ze strukturą innych dokumentów określających kierunki lokalnej polityki społecznej. Wskazane w nich cele, zarówno główne jak i szczegółowe, mają za zadanie przybliżyć Gminę do osiągnięcia wskazanego przez lokalne władze i mieszkańców pożądanego obrazu Gminy w przyszłości. Tym co wyróżnia Strategię od innych wiążących dokumentów i programów jest przede wszystkim jej okres obowiązywania oraz nadrzędność wobec nich. Mimo, iż horyzont czasowy nie został wskazany w Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, powinien precyzować główne działania Gminy w zakresie zaspokajania społecznych potrzeb mieszkańców i niwelowania nierówności społecznych w długim okresie, tj. 5-10 lat. Jest to podejście zgodne z założeniami strategicznego planowania i zarządzania w administracji publicznej. W naukach o zarządzaniu wyróżnia się trzy główne poziomy planowania:

- planowanie strategiczne (długofalowe), w ramach którego określone zostają priorytetowe kierunki działań Gminy, cele i zasoby umożliwiające ich osiągnięcie;
- planowanie taktyczne (średniookresowe), czyli programy wskazujące zadania niezbędne do osiągnięcia celów głównych;
- planowanie operacyjne (krótkookresowe), które obejmuje jednorazowe lub cykliczne projekty i zadania pozwalające na realizację poszczególnych, mniej złożonych elementów planów taktycznych³.

Obligatoryjny charakter Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jej istota i wpływ na kreowanie lokalnej polityki nakłada na jej realizatorów obowiązek tworzenia jej w sposób odpowiedzialny i spójny z zapisami zawartymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Zdefiniowane w dokumentach strategicznych problemy oraz kierunki działań skierowanych na rozwój społeczno-gospodarczy Gminy i wsparcie mieszkańców w zaspokajaniu ich potrzeb, mają szczególne znaczenie dla opracowywania i wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Spójna wizja Gminy w przyszłości

³ R. W. Gryffin (2004), Podstawy zarządzania organizacjami, Warszawa: PWN, s. 224-225.

pozwała podmiotom realizującym zadania z zakresu polityki społecznej na wprowadzanie kompleksowych i adekwatnych do potrzeb mieszkańców działań.

Nadrzędność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nad programami o charakterze taktycznym, takimi jak Program Współpracy Gminy z Organizacjami Pozarządowymi, Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, czy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, wymusza na podmiotach odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie Strategii ujęcia w niej określonych elementów. Uwzględnienie ich oraz merytoryczna spójność dokumentów umożliwia pełne wykorzystanie potencjału Gminy w poszczególnych aspektach lokalnej polityki społecznej. Poniżej zawarte zostały elementy wchodzące w skład Strategii oraz poszczególne etapy jej opracowania.

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Etap	Charakterystyka
Analiza strategiczna 	Analiza bieżącej sytuacji, problemów, barier oraz potencjału umożliwia wskazanie obszarów problemowych występujących w Gminie. Głównym źródłem informacji o sytuacji mieszkańców, ich problemach i głównych potrzebach jest analiza danych zastanych, czyli bieżącej dokumentacji urzędowej, danych demograficzno-gospodarczych oraz trendów społecznych. Na tym etapie ocenie poddaje się również otoczenie jednostki samorządowej, które wpływa na jej rozwój i wykorzystanie dostępnych zasobów. Dodatkowym sposobem na określenie możliwości i ograniczeń Gminy jest Analiza SWOT, wskazująca na jej mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.
Sformułowanie Misji i Wizji Strategii 	Wizja zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest swoistym obrazem, do którego dąży Gmina za sprawą realizacji celów w niej wskazanych, natomiast Misja określa nadrzędny powód opracowania Strategii.
Określenie celów priorytetowych i zadań 	W następstwie prawidłowo przeprowadzonej analizy strategicznej możliwe jest wskazanie głównych obszarów problemowych występujących na terenie Gminy. Wskazanie najdotkliwszych trudności mieszkańców i określenie kompleksowych działań minimalizujących ich skalę zapewnia realizację polityki społecznej zgodnej z oczekiwaniami i potrzebami, a także podniesienie jakości życia lokalnej społeczności.

Wskazanie sposobu
wdrażania
i kontroli realizacji
Strategii

Ostatnim elementem Strategii jest określenie planu, zgodnie z którym ma zostać zrealizowana podczas okresu jej obowiązywania. Zarówno źródła i ramy finansowe, podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów, sposób komunikacji jak i sprawozdawczość mają niebagatelny wpływ na stopień i jakość jej wdrożenia, dlatego zarówno w trakcie, jak i po jej zakończeniu należy przeprowadzić ewaluację, umożliwiającą ocenę działań w odniesieniu do zamierzonych celów.

Źródło: opracowanie własne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest narzędziem służącym instytucjom samorządowym i NGO do zapewnienia odpowiedniego wspierania oraz wzmacniania potencjału lokalnej społeczności. Z tego powodu proces jej tworzenia i wdrażania nie może pomijać udziału osób szczególnie nią zainteresowanych, czyli mieszkańców. Włączenie lokalnej społeczności w procesy decyzyjne i kreowanie działań nazywa się partycypacją społeczną, a jej najczęściej spotykanymi formami są konsultacje społeczne, warsztaty strategiczne z lokalną społecznością, badania diagnozujące zagrożenia lokalne oraz potrzeby mieszkańców w obszarach ujętych w dokumencie. Uspołecznienie Strategii i powierzenie części odpowiedzialności za jej charakter mieszkańcom daje możliwość zaplanowania działań adekwatnych do rzeczywistych oczekiwań społeczności lokalnej oraz stwarza warunki do pełniejszego wykorzystania jej potencjału.

Podstawy prawne

Opracowanie całościowej, spójnej i wieloletniej koncepcji rozwiązywania problemów społecznych danej gminy lub powiatu, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Podstawą jurejdczną do opracowania niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.), art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 19 pkt 1, który w powiązaniu z art. 16 b., ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.), stanowi, iż do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym należy *opracowanie oraz realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grupy szczególnego*

ryzyka - dla gminy, natomiast dla powiatu opracowanie i realizacja Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka - po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami⁴.

Tworząc niniejszą Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z założeniami polityki państwa. Wśród najistotniejszych ustaw kompetencyjnych, nakładających na administrację rządową i samorządową określone obowiązki, należy wyszczególnić m.in.:

1. Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 2009 r. poz. 946),
2. ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1805 z późn. zm.),
3. ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 735 z późn. zm.),
4. ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE WSPARCIA RODZINY I DZIECKA

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 447),
2. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
4. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1744),
5. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 615),
6. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 877 z późn. zm.),

⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.).

7. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359),
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE OCHRONY ZDROWIA ORAZ PRZECIWDZIAŁANIU UZALEŻNIENIOM

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 633),
4. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 685).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE OŚWIATY, ZATRUDNIENIA ORAZ WSPARCIA SOCJALNEGO

1. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 573 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1100 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1915 z późn. zm.),
4. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 176 z późn. zm.),
5. ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2085),
6. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia mieszkalnych na wynajem mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 377 z późn. zm.),

7. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2021),
8. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 423 z późn. zm.),
9. uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023 (M.P. z 2018 r. poz. 1007),
10. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. z 2018 r. poz. 1061).

AKTY PRAWNE NORMUJĄCE ASPEKTY FINANSOWE

1. Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1672 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217 z późn. zm.).

AKTY PRAWNE NORMUJĄCE POBYT CUDZOZIEMCÓW NA TERENIE KRAJU

1. Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2354 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1472 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1108 z późn. zm.).

Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kotlin na lata 2022-2032 jest zgodna z kierunkami polityk w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych realizowanych na poziomie Unii Europejskiej, Kraju, na poziomie regionalnym oraz lokalnym. Rozdział ten przedstawia opis wyżej wymienionych dokumentów strategicznych.

Dokumenty europejskie

„Zrównoważona Europa 2030 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” jest kluczowym dokumentem społeczno-gospodarczym Unii Europejskiej. Strategia ta obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- **rozwój inteligentny:** rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- **rozwój zrównoważony:** wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- **rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu:** wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich:

- **„Unia innowacji”** – projekt na rzecz poprawy warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, tak by innowacyjne pomysły przeradzały się w nowe produkty i usługi, które z kolei przyczynią się do wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy;
- **„Młodzież w drodze”** – projekt na rzecz poprawy wyników systemów kształcenia oraz ułatwiania młodzieży wejścia na rynek pracy;
- **„Europejska agenda cyfrowa”** – projekt na rzecz upowszechnienia szybkiego Internetu i umożliwienia gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpania korzyści z jednolitego rynku cyfrowego;
- **„Europa efektywnie korzystająca z zasobów”** – projekt na rzecz uniezależnienia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów, przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, większego wykorzystania odnawialnych

źródeł energii, modernizacji transportu oraz propagowania efektywności energetycznej;

- **„Polityka przemysłowa w erze globalizacji”** – projekt na rzecz poprawy otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspierania rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurencyjności na rynkach światowych;
- **„Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”** – projekt na rzecz modernizacji rynków pracy i wzmocnienia pozycji obywateli poprzez rozwój kwalifikacji przez całe życie w celu zwiększenia współczynnika aktywności zawodowej i lepszego dopasowania popytu do podaży na rynku pracy, między innymi dzięki mobilności siły roboczej;
- **„Europejski program walki z ubóstwem”** – projekt na rzecz zapewnienia spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społeczeństwa⁵.

Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kotlin na lata 2022-2032 jest zgodna z poniższymi dokumentami krajowymi:

- Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – celem głównym projektowanych działań rozwojowych jest stworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030, której celem jest *rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia*⁶. W Strategii wyznaczono 5 celów szczegółowych:
 1. Wzrost zatrudnienia.

⁵ Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

⁶ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.

2. Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych.
 3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.
 4. Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej.
 5. Podniesienie kwalifikacji i kompetencji obywateli.
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030 stanowi kontynuację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. Realizacja celu odbywa się w 3 obszarach:
1. Współdziałanie – społeczeństwo obywatelskie,
 2. Kultura – tożsamość i postawy obywatelskie,
 3. Kreatywność – potencjał kulturowy i kreatywny.

Dokumenty regionalne

Na poziomie regionalnym najważniejszym dokumentem strategicznym dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kotlin na lata 2022-2032 jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Kaliskim na lata 2021-2030.

Dokumenty lokalne

Najważniejszym dokumentem strategicznym na poziomie lokalnym jest dla gminy Kotlin *Strategia Rozwoju Gminy Kotlin na lata 2016-2025*. Zakreśla ona podstawowe kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy w dłuższej perspektywie czasowej, a jej zasadniczym celem jest zapewnienie dogodnych warunków życia i inwestowania na terenie Gminy.

CHARAKTERYSTYKA GMINY KOTLIN

Położenie

Gmina znajduje się w południowo-wschodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie jarocińskim.

Sąsiadujące Gminy:

- Żerków,
- Jarocin,
- Dobrzyca,
- Pleszew,
- Czermin.

Gmina Kotlin jest gminą wiejską, zajmuje powierzchnię 83,64 km², przy gęstości zaludnienia wynoszącej 87 os./km². Tworzy ją 12 wsi sołeckich: Kurcew, Magnuszewice, Orpiszewek, Parzew, Racendów, Sławoszew, Twardów, Wilcza, Wola Książęca, Wysogotówek, Wyszki oraz Kotlin, który jest siedzibą gminy.

Mapa 1. Podział administracyjny gminy Kotlin

Źródło: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Kotlin_\(gmina\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Kotlin_(gmina))

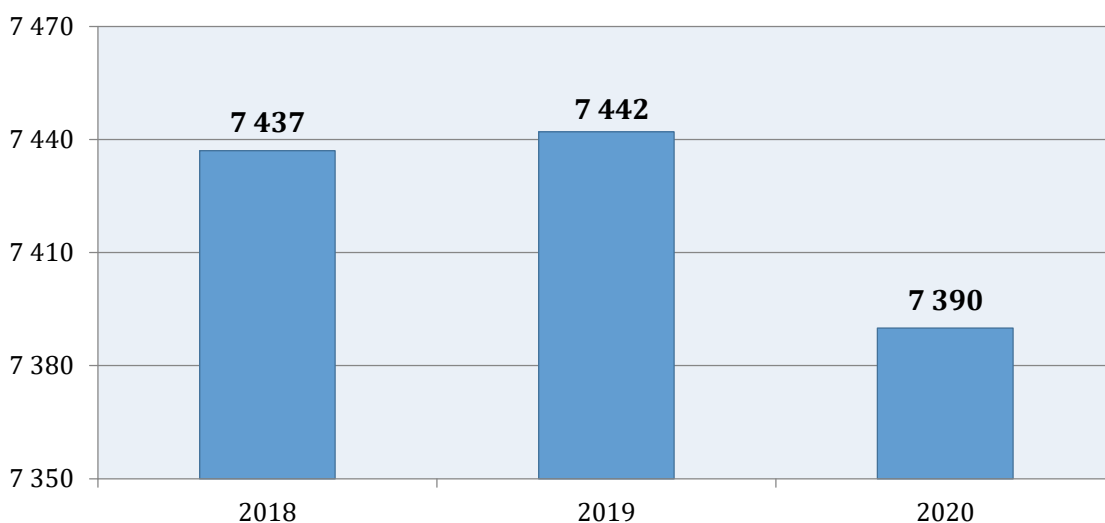
Sytuacja demograficzna

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Gminę Kotlin zamieszkuje 7 390 osób (stan na 31 grudnia 2020 rok). Na przestrzeni trzech ostatnich lat zauważalne są wahania liczby mieszkańców Gminy. W 2018 roku gminę Kotlin zamieszkiwało 7 437 osób, a w 2019 roku liczba ta wzrosła do 7442 osób.

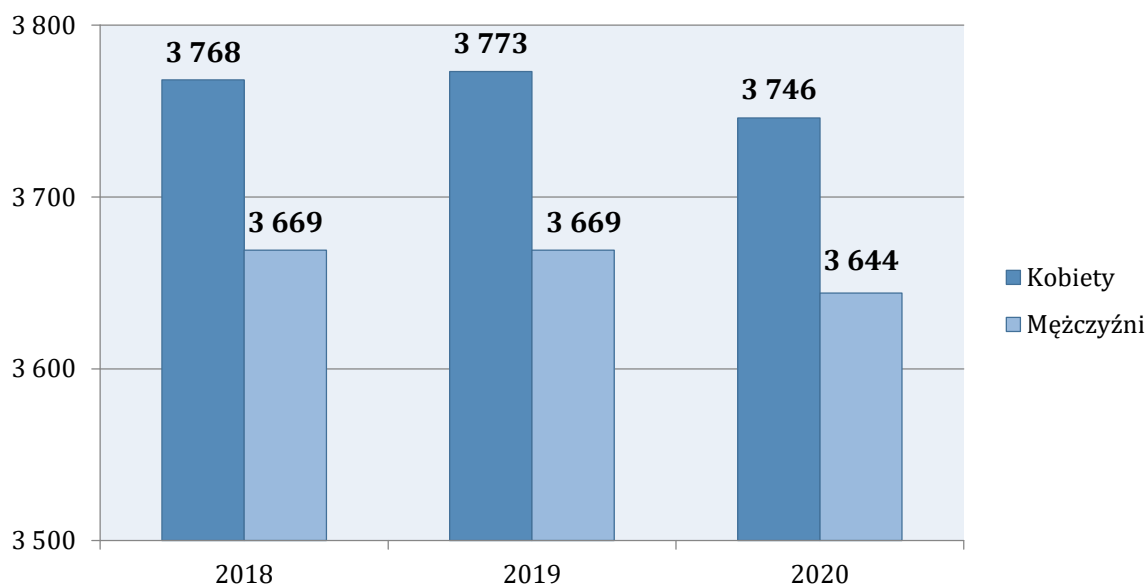
Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Kotlin w latach 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Liczba zamieszkujących Gminę mężczyzn była niższa niż liczba kobiet – w 2020 roku stanowili oni 49,3% (3 644 osoby), a kobiety 50,7% (3 746 osób). **Na przestrzeni analizowanych lat zauważalny jest spadek liczby kobiet i mężczyzn w ogólnej liczbie ludności.** Szczegółowe dane zawiera kolejny wykres.

Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Kotlin na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Jedną z analizowanych kwestii w gminie Kotlin jest przyrost naturalny, który stanowi różnicę między urodzeniami żywymi a liczbą zgonów. **W 2020 roku przyrost naturalny w gminie Kotlin na 1000 ludności wynosił -4,31, co oznacza, iż wskaźnik ten przyjmował znacznie wyższą wartość niż w województwie wielkopolskim (-1,18).** W 2020 roku znacznie pogłębił się kryzys demograficzny na terenie Gminy, a także w województwie wielkopolskim.

Tabela 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminie Kotlin w porównaniu do województwa wielkopolskiego na przestrzeni lat 2018-2020

	2018	2019	2020
gmina Kotlin	-0,53	0,13	-4,31
województwo wielkopolskie	1,05	0,92	-1,18

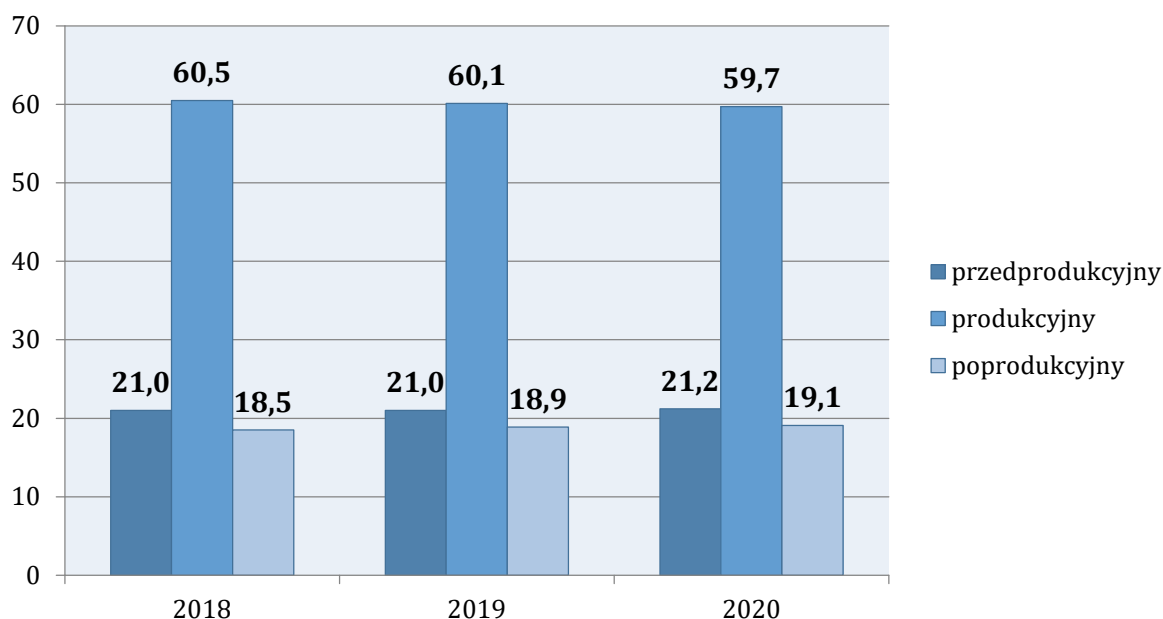
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w gminie Kotlin według ekonomicznych grup wieku w roku 2020 przedstawiała się następująco:

- 21,2% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – 0-17 lat;
- 59,7% mieszkańców Gminy było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64;
- 19,1% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – 65 lat i więcej dla mężczyzn, 60 lat i więcej dla kobiet.

Na poniższym wykresie zaprezentowano ekonomiczne grupy wiekowe w gminie Kotlin. **W latach 2018-2020 zauważalny jest wzrost liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym (w stosunku do 2018 i 2019 roku o 0,2 pp.).** Liczba osób w wieku produkcyjnym uległa spadkowi (o 0,8 pp.), natomiast wzrosła liczba osób w wieku poprodukcyjnym (o 0,6 pp.).

Wykres 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2018-2020 (%)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Porównując gminę Kotlin pod względem ekonomicznych grup wiekowych jej mieszkańców, do wskaźników wojewódzkich, możemy dostrzec, iż w 2020 roku Gminę zamieszkiwał wyższy odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym oraz mniejszy w wieku poprodukcyjnym. Oznacza to, że społeczność Gminy jest młodsza niż ludność województwa.

Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w 2020 roku w porównaniu województwa wielkopolskiego (%)

	przedprodukcyjny	produkcyjny	poprodukcyjny
gmina Kotlin	21,2	59,7	19,1
województwo wielkopolskie	19,5	59,7	20,8

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Ostatnią analizowaną kwestią w zakresie demografii było saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych. W 2020 roku saldo migracji wewnętrznych na 1000 ludności w gminie Kotlin wynosiło -45, a saldo migracji zagranicznych -2. **Na przestrzeni ostatnich trzech lat zauważalne są wahania salda migracji wewnętrznych i zagranicznych.** Można dostrzec, że współczynnik salda migracji wewnętrznych i zewnętrznych na tle powiatu i województwa jest niższy.

Tabela 4. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na 1000 ludności w gminie Kotlin w porównaniu do powiatu jarocińskiego oraz województwa wielkopolskiego w latach 2018-2020

wyszczególnienie		2018	2019	2020
gmina Kotlin	saldo migracji wewnętrznych	-59	11	-45
	saldo migracji zagranicznych	-1	0	-2
powiat	saldo migracji wewnętrznych	-58	-25	-18
	saldo migracji zagranicznych	2	8	8
województwo wielkopolskie	saldo migracji wewnętrznych	0,3	0,3	0,4
	saldo migracji zagranicznych	0,05	0,07	0,08

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

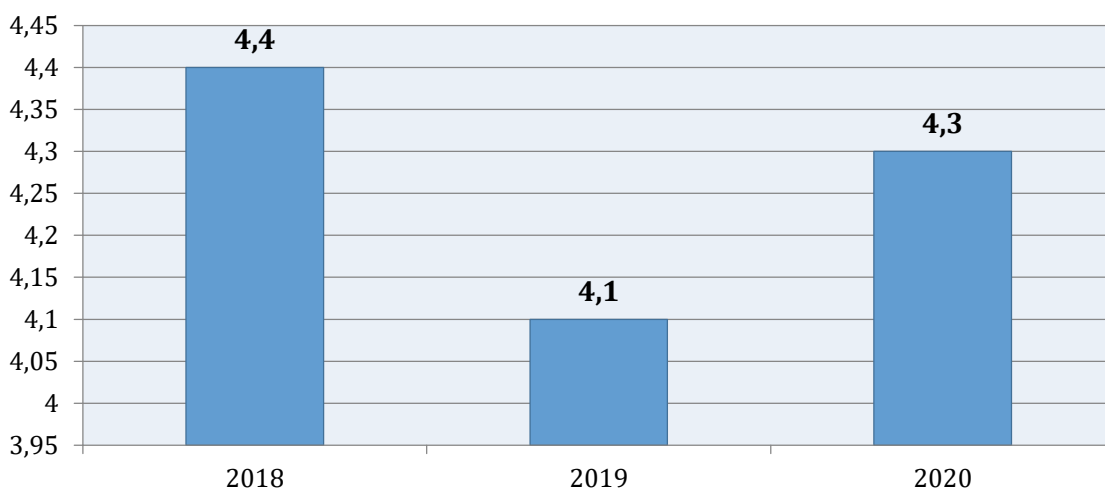
Rynek pracy i sytuacja gospodarcza

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji).

Z racji, iż dane dotyczące stopy bezrobocia na poziomie Gminy nie są dostępne, przedstawiona została stopa bezrobocia w powiecie jarocińskim. **W 2020 roku wynosiła ona 4,3%, a więc była wyższa o 0,2 pp. niż w roku 2019 i niższa o 0,1 pp. w stosunku do 2018 roku.**

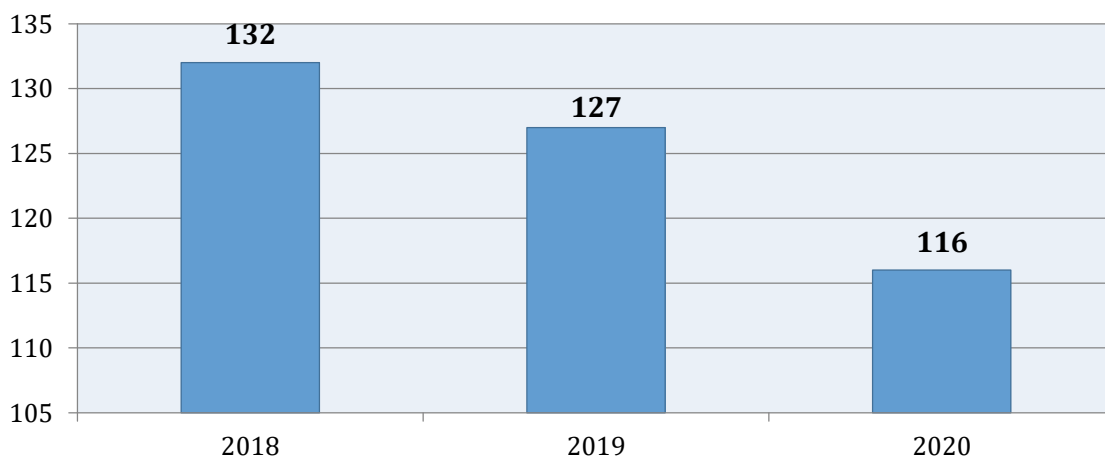
Wykres 4. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie jarocińskim w latach 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W latach 2018-2020 liczba pracujących na 1000 ludności w gminie Kotlin uległa spadkowi. W 2018 roku na 1000 ludności pracowały 132 osoby, w 2019 roku – 127 osób, natomiast w 2020 roku – 116 osób. Względem 2018 roku zauważalny jest zatem spadek o 12%. Dynamikę zmian prezentuje poniższy wykres.

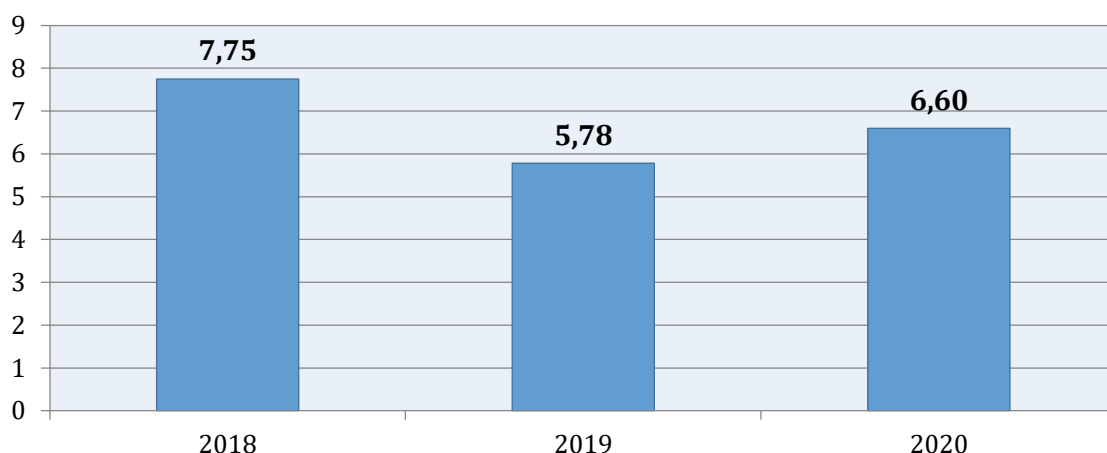
Wykres 5. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w gminie Kotlin na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W latach 2018-2020 zauważalny jest spadek liczby podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON przypadających na 1000 ludności. W 2020 roku na 1000 ludności wpisu do rejestru REGON dokonało 6,60% podmiotów gospodarki narodowej, czyli o 0,82 pp. więcej niż w 2019 roku i 1,15 pp. mniej niż w 2018 roku.

Wykres 6. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności w latach 2018-2020 (%)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Największą liczbę podmiotów zarejestrowanych w gminie Kotlin według klas wielkości stanowiły mikro-przedsiębiorstwa, które zatrudniały 0-9 pracowników (było ich 498 – stan na koniec 2020 roku). W dalszej kolejności znalazły się małe przedsiębiorstwa, zatrudniające 10-49 pracowników – było ich 14, natomiast na trzecim miejscu - średnie przedsiębiorstwa, które zatrudniają 50-249 osób (3)⁷.

- 498 MIKRO PRZEDSIĘBIORSTWA (0-9)
- 14 MAŁE PRZEDSIĘBIORSTWA (10-49)
- 3 ŚREDNIE PRZEDSIĘBIORSTWA (50-249)

515 RAZEM

⁷ <https://bdl.stat.gov.pl/>

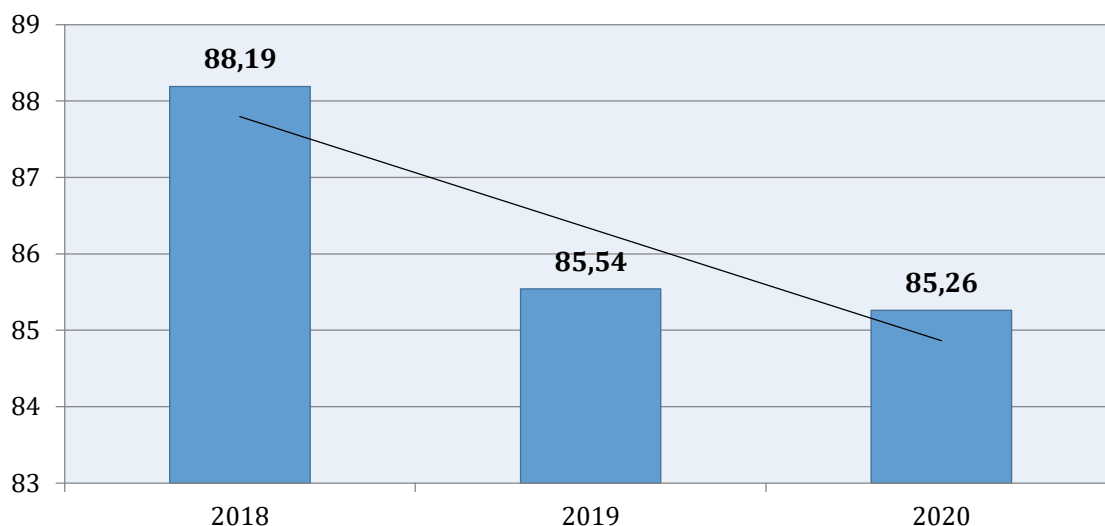
Edukacja i wychowanie

Na terenie Gminy znajduje się jedno przedszkole – Przedszkole Publiczne Słoneczko w Kotlinie, do którego uczęszczają dzieci w wieku od 3 do 6 lat. W Kotlinie swoją działalność prowadzi Szkoła Podstawowa im. M. Konopnickiej, jak również na terenie Gminy znajduje się Szkoła Podstawowa w Magnuszewicach, Szkoła Podstawowa im. Arkadego Fiedlera w Sławoszewie z siedzibą w Parzewie oraz Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Woli Książęcej.

Współczynnik skolaryzacji netto to relacja liczby osób uczących się na danym poziomie kształcenia do liczby ludności w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania. **W gminie Kotlin, w latach 2018-2020 nastąpił spadek współczynnika skolaryzacji netto dla szkolnictwa podstawowego o 2,93 pp.** Szczegółowe dane zawiera poniższy wykres.

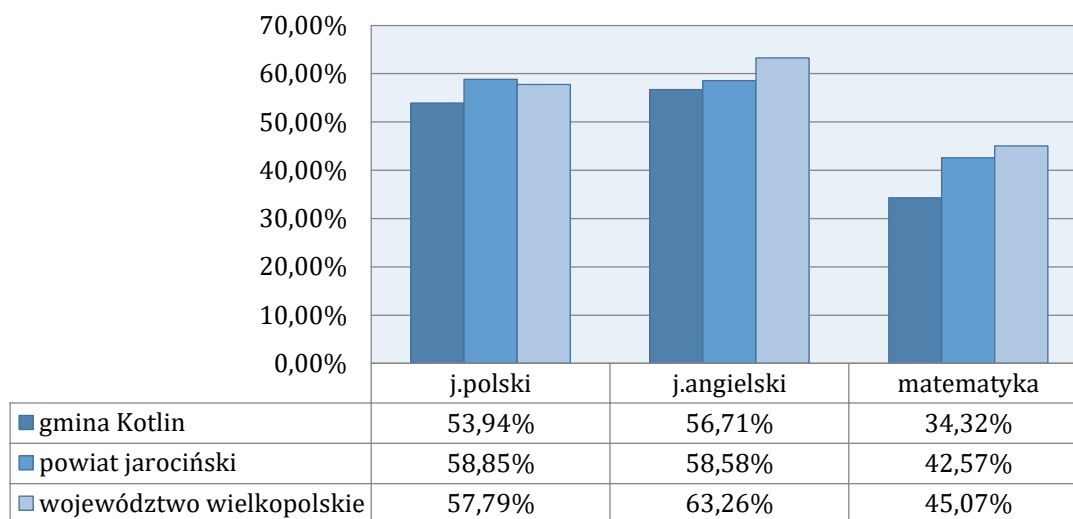
Wykres 7. Współczynnik skolaryzacji netto dla szkolnictwa podstawowego na terenie gminy Kotlin (%) na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W dalszej kolejności przedstawiono wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z gminy Kotlin, w relacji do wyników z całego powiatu jarocińskiego i województwa wielkopolskiego. Z zebranych danych wynika, iż uczniowie z Gminy uzyskali ze wszystkich przedmiotów niższe wyniki, niż uczniowie z całego powiatu i województwa.

Wykres 8. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2021 roku uczniów z terenu gminy Kotlin, powiatu jarocińskiego i województwa wielkopolskiego

Źródło: <https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/>

Kultura, sport i rekreacja

Na terenie Gminy funkcjonuje Dom Kultury z siedzibą w Kotlinie. Jest to miejsce integracji kulturowej mieszkańców w każdym wieku. W Domu Kultury działalność prowadzą sekcje i zespoły artystyczne, tj.:

- Grupa Twórcza Artystycznie;
- Music Voice and Joy;
- Chór „Arion”;
- Zespoły Akordeonowe Kotlin;
- Wieczory Śpiewacze;
- Studio Kreacji Ruchu;
- Taniec towarzyski dla dorosłych;
- Zumba;
- sekcja gitarowa;
- Głośna Akademia Rozrywki „GAR”;
- Klub szachowo- warcabowy „SKOCZEK”;
- warsztaty dramowo-teatralne;

- 11 Gromada Zuchowa „Leśne Ludki”;
- Klub Miłośników Muzyki Rockowej;
- Film Team Kotlin.

Na przestrzeni lat 2018-2020 nastąpił znaczny spadek liczby czytelników korzystających z Biblioteki Publicznej w Kotlinie oraz jej filii w Sławoszewie – w porównaniu do 2018 roku o 49%. Wpływ na spadek czytelników miała pandemia spowodowana wirusem COVID-19, gdyż biblioteki wiele tygodni pozostawały zamknięte. Zauważyć można, iż w omawianym okresie zmniejszyły się zasoby biblioteki – o 1 253 woluminy.

Tabela 5. Liczba czytelników w gminie Kotlin na 1000 ludności oraz liczba woluminów w latach 2018-2020

	2018	2019	2020
Liczba czytelników	244	242	124
Liczba woluminów	41 669	41 506	40 416

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W Bibliotece organizowane są spotkania w ramach akcji „Cała Polska czyta dzieciom”, spotkania autorskie, liczne konkursy literackie oraz plastyczne dla dzieci i młodzieży.

Opieka zdrowotna

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż w 2020 roku w ramach podstawowej opieki zdrowotnej udzielono łącznie 29 166 porad – ich liczba w porównaniu do 2018 roku zmalała o 10%. W 2020 roku na terenie Gminy działały 2 apteki ogólnodostępne – ich liczba jest niezmienna od 2018 roku. Liczba osób przypadających na jedną aptekę w 2020 roku to 3 695. Szczegółowe dane obrazuje poniższa tabela.

Tabela 6. Ochrona zdrowia na terenie gminy Kotlin w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej	32 575	31 809	29 166
liczba osób przypadających na 1 aptekę ogólnodostępną	3 719	3 721	3 695

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

Działaniami z zakresu bezpieczeństwa publicznego w gminie Kotlin, zajmują się funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Jarocinie – Rewir Dzielnicowy w Kotlinie, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Jarocinie, a także Ochotnicza Straż Pożarna w Kotlinie. Gmina Kotlin objęta jest programem Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego, którego zadaniem jest bieżący monitoring sytuacji kryzysowych, a także informowanie o powstałych zagrożeniach.

Działalność organizacji pozarządowych

Organizacje pozarządowe to wszystkie podmioty, które nie są organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej (rządowej i samorządowej) oraz których działalność nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku⁸. Do roli organizacji pozarządowych można zaliczyć: budowę kapitału społecznego przez tworzenie sieci powiązań międzyludzkich, mobilizację grup społecznych i jednostek do większej aktywności „obywatelskiej, politycznej, kulturalnej, artystycznej czy religijnej”⁹. Oprócz wspomnianych, ważną rolę omawianych instytucji jest dostawa usług nieopłacalnych z punktu widzenia sektora prywatnego oraz takich, których nie jest w stanie z racji braku odpowiednich narzędzi, dostarczyć państwo. Zadaniem takich grup jest między

⁸ <https://poradnik.ngo.pl/>

⁹ J. Oniszczyk, Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy, s. 269.

innymi zapewnienie dóbr i usług w dążeniu do poprawy warunków ekologicznych, opieki zdrowotnej, przeciwdziałanie łamaniu praw człowieka, a także walka z głodem¹⁰.

Na obszarze gminy Kotlin funkcjonują organizacje pozarządowe, które działają na rzecz społeczności lokalnej oraz stanowią ważne zaplecze i potencjał do rozwiązywania problemów społecznych. Należą do nich między innymi: Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów, Oddział Terenowy Towarzystwa Walki z Kalectwem z siedzibą w Kotlinie, Stowarzyszenie Gospodyń Wiejskich w Wyszkach, Stowarzyszenie „Przyszłość Kotliny”, Społeczny Komitet Festiwalu Solistów i Zespołów Akordeonowych Kotlin, Gminny Klub Piłkarski „Błękitni - Sparta Kotlin”.

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w Gminie, niezwykle istotnym potencjałem jest kadra Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych (m.in. GOPS, placówek oświatowych). System realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów itp.). To właśnie jakość pracy administracji w ogromnej mierze narzuca tempo rozwoju wspólnoty lokalnej. Podstawą wdrożenia w życie założeń Strategii będzie partnerstwo i skonsolidowane podejście do obszarów problemowych. Skala i charakter wyzwań rozwojowych, przed jakimi stoi samorząd w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, wymagają kompleksowego ich rozwiązywania oraz działania z wykorzystaniem efektu synergii (uzyskiwanie zwielokrotnionych korzyści dzięki umiejętnemu połączeniu części składowych całości).

Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości¹¹.

¹⁰ M. Yaziji, J. Doh, Organizacje pozarządowe a korporacje, s. 15.

¹¹ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.).

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Kotlin jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Zadania GOPS polegają w szczególności na:

1. przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
2. pracy socjalnej;
3. prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
4. analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
5. realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
6. rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Do **zadań własnych gminy** o charakterze obowiązkowym z zakresu pomocy społecznej, realizowanych przez GOPS należą:

1. opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
2. sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej;
3. udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
4. przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
5. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
6. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
7. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
8. przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;

9. opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
10. praca socjalna;
11. organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
12. prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
13. dożywianie dzieci;
14. sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
15. kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
16. pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
17. sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
18. utworzenie i utrzymanie ośrodka, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
19. przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
20. opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Do zadań własnych gminy realizowanych przez GOPS, należą:

1. przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
2. przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
3. prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;

4. podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
5. współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechnianie informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

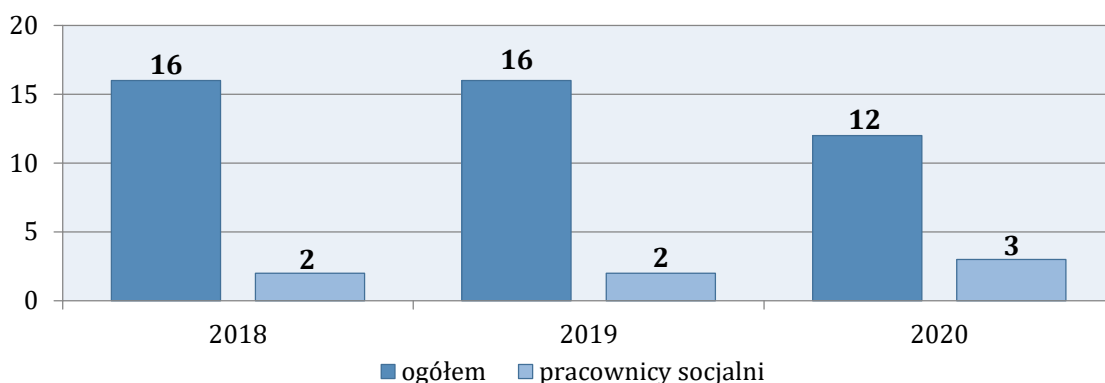
Do **zadań zleconych z zakresu administracji rządowej** realizowanych przez GOPS należą:

1. organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
2. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
3. prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
4. realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
5. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom;
6. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
7. wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

GOPS realizuje zadania własne Gminy, zadania zlecone Gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb Gminy, bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych. GOPS realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej kieruje się ustaleniami przekazanymi przez wojewodę. Wykonując zadania własne gminy w zakresie pomocy społecznej kieruje się natomiast ustaleniami Wójta oraz uchwałami Rady Gminy.

Pod koniec 2020 roku w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kotlinie zatrudnionych było 15 osób, w tym 3 pracowników socjalnych. **W porównaniu do roku poprzedniego liczba zatrudnionych osób uległa zmniejszeniu o 17%.**

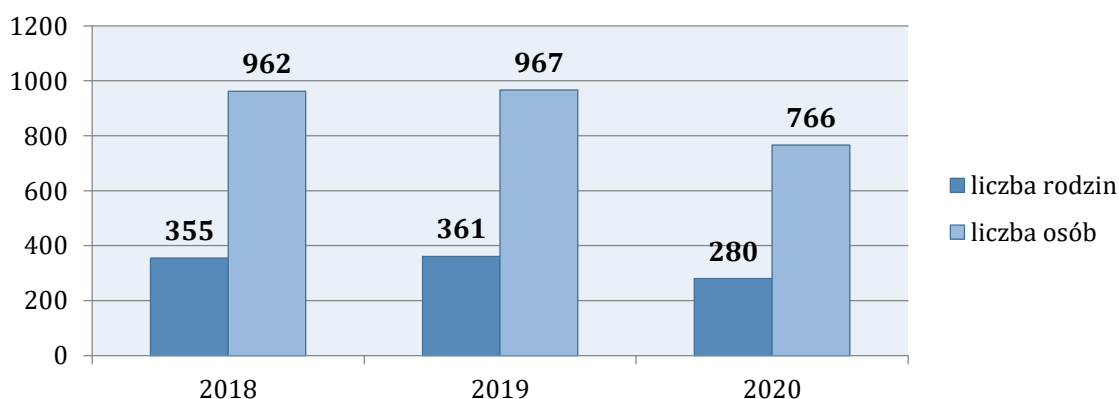
Wykres 9. Kadra GOPS w gminie Kotlinie w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Kotlin ulegała spadkowi. **W 2020 roku z pomocy skorzystało 280 rodzin – to o 21% mniej niż w 2018 roku.** W stosunku do 2018 roku zmniejszyła się również liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej - z 962 osób w 2018 roku do 766 osób 2020 roku.

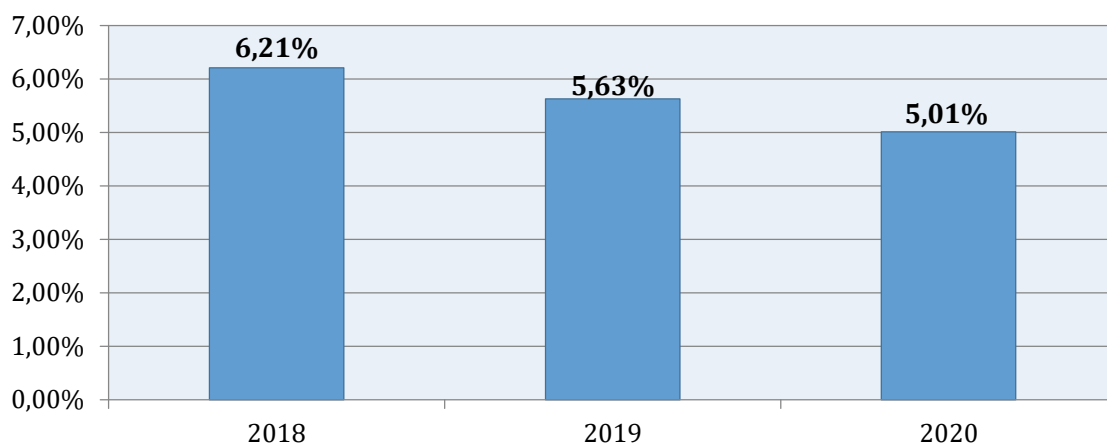
Wykres 10. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Kotlin w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Liczba pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1000 mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprywacji lokalnej. **Na przestrzeni lat 2018-2020 wartość tego wskaźnika uległa spadkowi (o 1,2 pp.).** W 2020 roku wynosił 5,01%, w 2019 roku – 5,63%, a w 2018 roku – 6,21%. Dane w tym zakresie zaprezentowane zostały na kolejnym wykresie.

Wykres 11. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2018-2020 w gminie Kotlin

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć. Z danych tych wynika, iż w 2020 roku korzystających z tego typu pomocy było 117 osób w wieku produkcyjnym oraz 4 osoby w wieku poprodukcyjnym. Pod względem płci widoczna jest dysproporcja – korzystających z pomocy społecznej mężczyzn było mniej niż kobiet (liczba kobiet – 80, liczba mężczyzn – 41). Analizując dynamikę zmian dostrzec można tendencję spadkową w zakresie liczby osób, którym udzielono wsparcia w stosunku do lat 2018-2019.

Tabela 7. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2018-2020 w gminie Kotlin

wiek	2018		2019		2020	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
produkcyjny	124	82	118	79	117	77
poprodukcyjny	6	4	7	6	4	3
ogółem	130	86	125	85	121	80

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku świadczenia pieniężne zostały udzielone 169 mieszkańcom gminy Kotlin, natomiast świadczenie niepieniężne 210 osobom. W stosunku do 2018 i 2019 roku widoczna jest tendencja spadkowa w zakresie liczby osób otrzymujących świadczenia pieniężne i niepieniężne. Dane statystyczne w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 8. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2018-2020 w gminie Kotlin

wyszczególnienie	2018	2019	2020
świadczenie pieniężne	204	178	169
świadczenie niepieniężne	261	241	210

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. **Na przestrzeni analizowanych lat, liczba osób długotrwale pobierających świadczenie zmniejszyła się z 465 w 2018 roku do 372 w 2020 roku. Oznacza to spadek o 20%.** Różnice w zakresie płci osób długotrwale pobierających świadczenie w 2020 roku są znaczne – mężczyźni stanowili 88,1% wszystkich osób, którym świadczenie to zostało przyznane, a kobiety – 11,8%.

Tabela 9. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2018-2020 w gminie Kotlin

płeć	2018	2019	2020
kobiety	87	54	44
mężczyźni	378	365	328
ogółem	465	419	372

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie Kotlin była długotrwała lub ciężka choroba – z tego powodu pomoc otrzymały 154 rodziny. Na drugim miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy społecznej znajduje się ubóstwo (128 rodzin), natomiast na trzecim – bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (81 rodzin). Wśród powodów udzielania świadczeń charakteryzujących się znaczną ilością rodzin je otrzymujących, znajduje się także niepełnosprawność (63 rodziny).

Tabela 10. Powody udzielania świadczeń w gminie Kotlin na przestrzeni lat 2018-2020

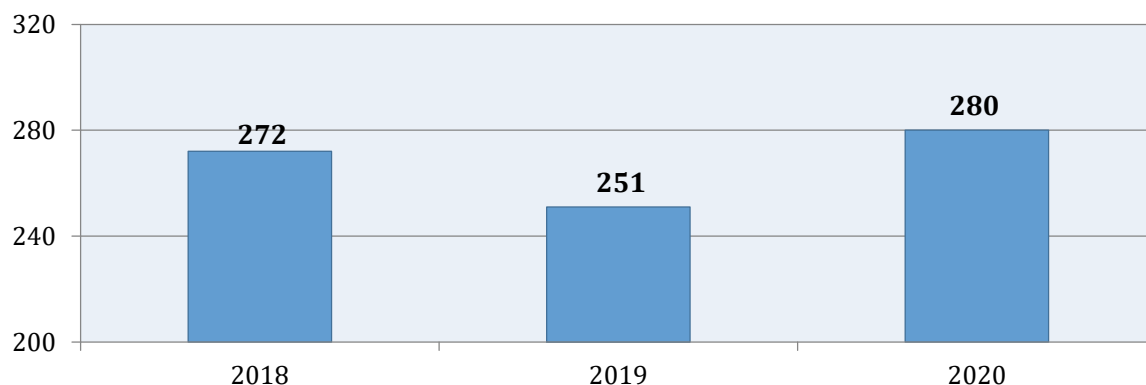
Lp.	powód udzielenia świadczeń	2018	2019	2020
1	ubóstwo	140	129	128
2	bezrobocie	53	35	40
3	niepełnosprawność	79	80	63
4	długotrwała lub ciężka choroba	194	167	154
5	alkoholizm	41	38	42
6	potrzeba ochrony macierzyństwa	4	2	5

7	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	106	93	81
	w tym rodziny wielodzietne	56	54	48
8	bezdomność	0	2	1
9	zdarzenia losowe	0	0	2
10	trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	1	2

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe w okresie od 2018 do 2020 roku. W 2020 roku przeprowadzono je z 280 rodzinami, w 2019 roku – z 251 rodzinami, a w 2018 roku z 272 rodzinami. **Zatem w latach 2018-2020 liczba ta ulegała wahaniom.**

Wykres 12. Liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe w gminie Kotlin na przestrzeni lat 2018-2020

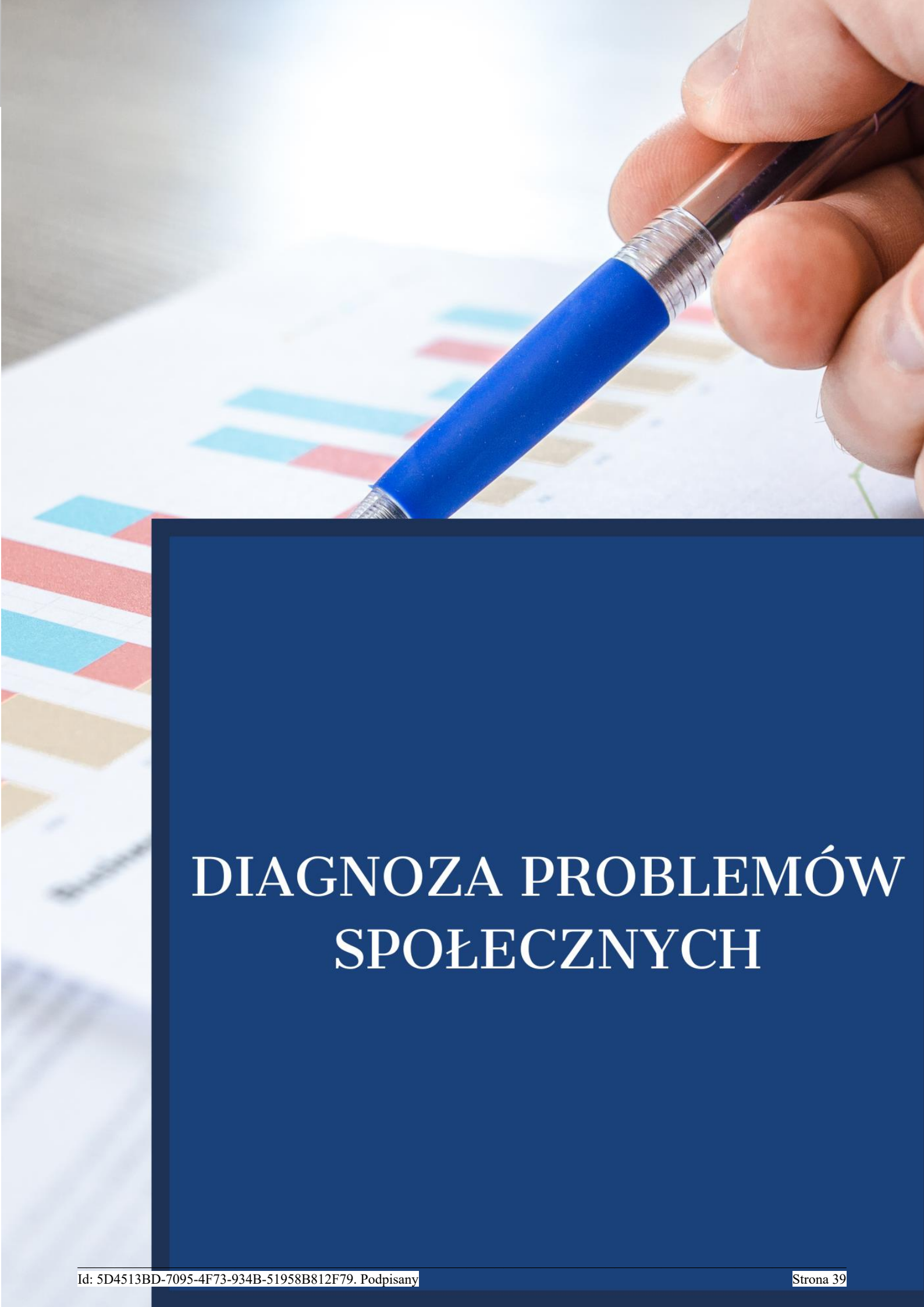

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Poniżej przedstawione zostały zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych funkcjonujące na terenie gminy Kotlin. Należą do nich:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- placówki oświatowe,
- Policja,
- Punkt Informacyjno-Konsultacyjny,
- Centrum Usług Wspólnych,
- Dom Kultury,
- Biblioteka Publiczna,
- świetlice wiejskie,
- organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

A close-up photograph of a hand holding a blue pen, poised to write on a document. The document features a bar chart with red, blue, and yellow bars. The background is blurred, showing more of the document and the hand.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wprowadzenie

Do głównych problemów z jakimi zmagają się współczesne rodziny można zaliczyć bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemoc w rodzinie, bezrobocie oraz uzależnienia. Przeciwdziałanie negatywnemu wpływowi tych problemów na rozwój psychospołeczny lokalnej społeczności wymaga odpowiedniego podejścia i kompleksowej pracy specjalistów. Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, stanowiąca niezbędny element skutecznego procesu zmian. Jej celem jest identyfikacja negatywnych zjawisk, a także niezaspokojonych potrzeb i oczekiwań mieszkańców w określonym obszarze.

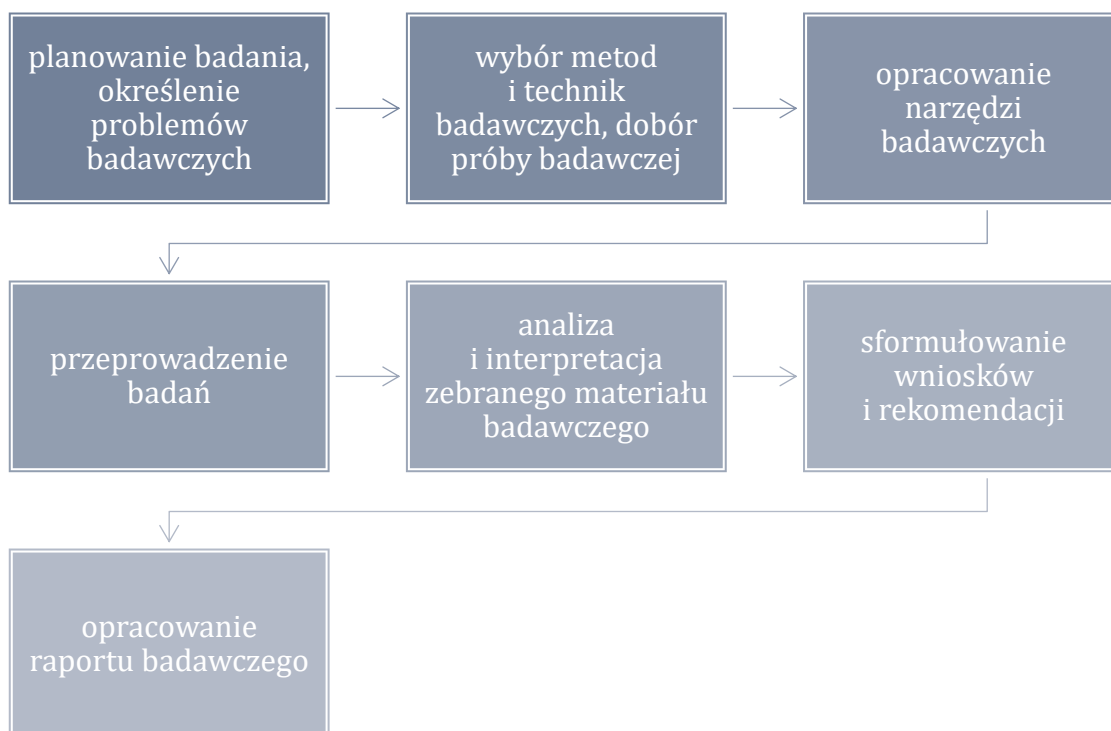
Cele i ogólne założenia badania

Niniejsza diagnoza realizowana na zlecenie Gminy Kotlin ma na celu ukazanie skali różnych problemów społecznych występujących na terenie Gminy. Zakres działań badawczych odnosił się do zidentyfikowania następujących kwestii:

- rozpoznania problemów występujących wśród dzieci, młodzieży oraz dorosłych mieszkańców,
- wskazania przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe,
- określenia skali oraz zakresu występujących problemów,
- ukazania rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków.

Przeprowadzone badanie diagnozujące problemy społeczne składało się z kilku etapów, które zostały przedstawione poniżej.

Rysunek 1. Etapy badania

Problematyka badania

Zakres prac badawczych odnosił się do następujących problemów społecznych jakimi są:

- problemy alkoholowe (alkoholizm);
- problemy narkotykowe (narkomania);
- problemy nikotynowe (nikotynizm);
- uzależnienia behawioralne;
- problemy związane z przemocą;
- problem bezrobocia;
- ubóstwo i wykluczenie społeczne;
- niepełnosprawność;
- problemy osób starszych;
- zdrowie psychiczne;
- bezpieczeństwo publiczne.

Wybór metod i technik badawczych

Istotą badania było poznanie opinii oraz postaw mieszkańców na temat problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego, przemocy domowej, rówieśniczej, cyberprzemocy, uzależnień behawioralnych, zdrowia psychicznego, bezpieczeństwa publicznego oraz profilaktyki. W tym celu zdecydowano się na przeprowadzenie komplementarnych badań, zrealizowanych wśród dwóch grup społecznych:

- dorosłych mieszkańców Gminy,
- uczniów.

Badania wśród wszystkich grup zostały wykonane zgodnie z metodologią ilościową. Wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych zastosowano badanie ankietowe za pomocą techniki CAWI (ang. Computer Assisted Web Interviews). Technika ta polega na przeprowadzeniu ankiety, która jest dostępna online. Pozwala ona na anonimowość, dzięki czemu osoby biorące udział w badaniu czują się swobodnie. Przed przystąpieniem do ankietowania uczniów, za każdym razem uzyskiwano zgodę dyrekcji placówki szkolnej na przeprowadzenie badania, udzielano informację o całkowitej anonimowości oraz o zasadach wypełniania kwestionariuszy, by zminimalizować ryzyko występowania braków danych.

Koncepcja badania uwzględniła zapewnienie trafności i rzetelności planowanych działań. Wiązała się z tym przede wszystkim triangulacja źródeł danych, polegająca na pozyskaniu informacji z różnych środowisk.

Rysunek 2. Wykorzystane techniki badawcze podczas badania

Dobór próby

Badania zostały przeprowadzane marcu 2022 roku i wzięły w nich udział łącznie 332 osoby. Poniższy rysunek przedstawia szczegółową strukturę próby badawczej.

Rysunek 4. Struktura próby badawczej

Narzędzia badawcze

NARZĘDZIA BADAWCZE

Kwestionariusz ankiety, czyli gotowy formularz z pytaniami skierowanymi do respondentów – to właśnie ten typ kwestionariusza wykorzystywany jest przez naszą firmę w prowadzonych badaniach.

Kwestionariusz ankiety użyty do zebrania danych miał podobną konstrukcję niezależnie od badanej grupy. Składał się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru. Ze względu na specyfikę poszczególnych grup dokonano spersonalizowania pytań, dostosowując ich charakter do profilu respondenta.

Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy. Ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem do liczb całkowitych (maksymalnie +/- 2%).

Etyka prowadzonych badań

Podczas prowadzenia badań społecznych wyróżnia się kilka podstawowych reguł, jakimi powinien kierować się badacz, aby były one prowadzone w sposób etyczny. Wśród nich wymienia się między innymi:

- świadomą zgodę respondenta, który ma pełną wiedzę, co do charakteru swojego uczestnictwa w badaniu,
- unikanie wprowadzania w błąd respondentów,
- zagwarantowanie badanym poufności oraz uszanowania ich prywatności,
- niedopuszczenie do sytuacji celowych pominięć i manipulacji w trakcie zbierania i analizy danych,
- podmiotowe traktowanie badanych osób,
- nieszkodzenie w żaden sposób badanym,
- jasne i precyzyjne informowanie badanych o korzyściach i obciążeniach¹².

Badane przez nas osoby wypełniały ankietę samodzielnie, co ma niebagatelną rolę w badaniu postaw i opinii względem delikatnych kwestii. Za każdym razem przed przystąpieniem do badania, uczestnicy byli informowani o pełnej anonimowości badania, został wyjaśniony cel oraz instrukcja wypełniania arkusza ankiety, co sprawiło, że nasze badania prowadzone były w sposób etyczny.

¹² Babbie E., *Badania społeczne w praktyce*, s. 515-519.

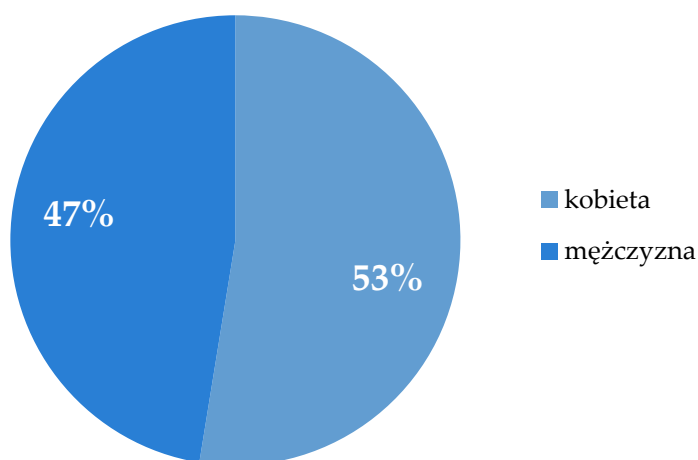
Analiza wyników badań przeprowadzonych wśród uczniów

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnień i przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety, miały na celu oszacowanie występujących wśród uczniów problemów związanych ze spożywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków, sięganiem po papierosy, e-papierosy, przemocą domową, rówieśniczą, zdrowiem oraz uzależnieniami behawioralnymi, a także poznanie opinii młodych mieszkańców na temat realizowanych w szkole działań profilaktycznych.

Struktura badanej próby

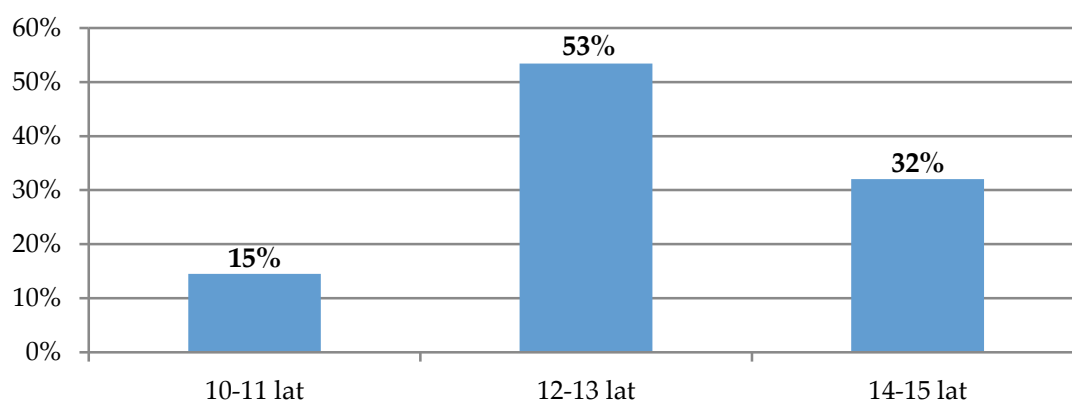
Uczniowie ze szkół znajdujących się na terenie gminy Kotlin wypełnili 234 kwestionariusze ankiet. Poniższy wykres przedstawia strukturę badanej próby ze względu na płeć. Dziewczynki stanowiły 53% ogółu, a chłopcy – 47%.

Wykres 13. Twoja płeć

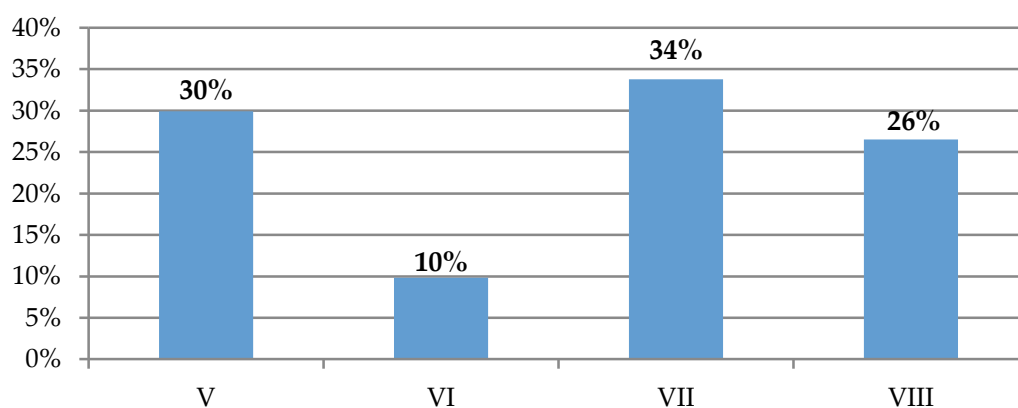
Wśród uczniów biorących udział w badaniu, największą część kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci mający 12-13 lat – 53%. Mniejszy odsetek uczniów zadeklarował wiek mieszczący się w przedziale 14-15 lat (32%), jak również 10-11 lat – 15%.

Wykres 14. Wiek

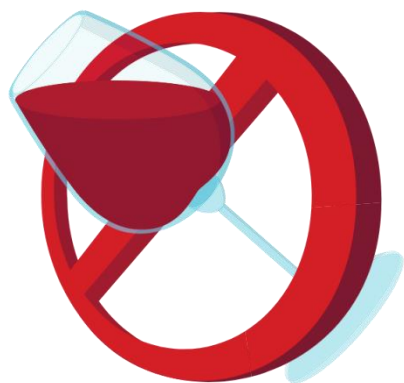

Poniższy wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. Dostrzegalne jest znaczne zróżnicowanie pod tym względem. Najwięcej, bo 34% osób biorących udział w badaniu uczęszcza do VII klasy szkoły podstawowej, 30% wskazało na klasę V, z kolei 26% to uczniowie VIII klasy. Uczniowie z VI klasy stanowili 10% badanych osób.

Wykres 15. Klasa

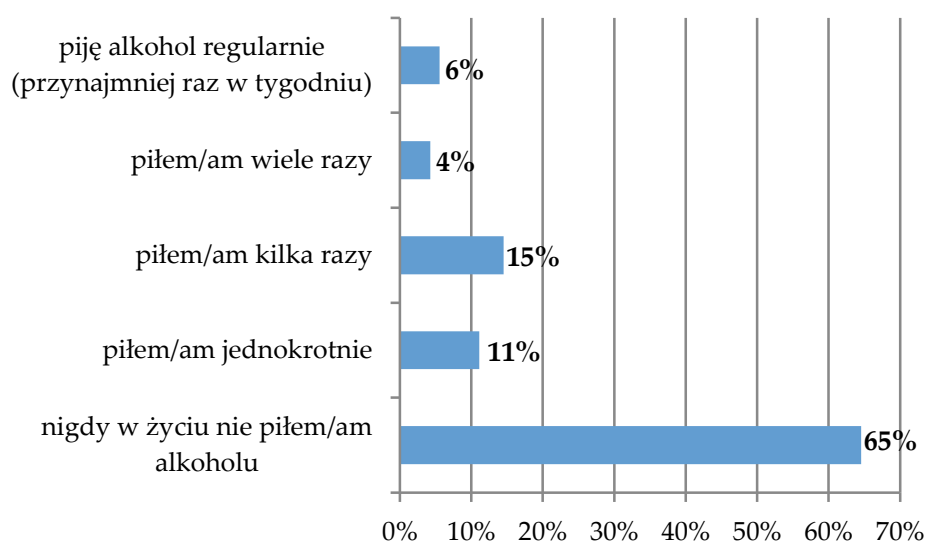
Problem alkoholowy

Realizowane na przestrzeni lat badania wśród dzieci i młodzieży wskazują na to, że alkohol jest jedną z najbardziej rozpowszechnionych substancji psychoaktywnych używanych przez młodych ludzi – sięgano po niego częściej niż po papierosy czy narkotyki. Niepokojące jest to, że picie alkoholu w młodym wieku jest szczególnie szkodliwe – może zaburzyć dalszy rozwój fizyczny i psychiczny nastolatków, osłabić funkcje poznawcze, takie jak pamięć czy koncentracja, a uszkodzenia mózgu spowodowane alkoholem bywają trwałe, utrudniając jego pracę także w dorosłości.

Pierwsze z pytań skierowanych do uczniów, odnosiło się do częstotliwości spożywania przez nich alkoholu. Zebrany materiał badawczy wykazał, że kontakt z nim miało 35% badanych. W grupie osób, które zadeklarowały sięgnięcie po alkohol większość stanowią uczniowie, którzy spożywali go kilka razy (15%), bądź jednokrotnie (11%). Wiele razy sięgnęło po niego 4%, natomiast 6% respondentów pije alkohol regularnie.

Wykres 16. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol?

**Na kolejne pytania odpowiadali tylko ci uczniowie,
którzy pili alkohol, tj. 83 osoby.**

W ramach badań uzyskano również informacje o sposobie otrzymania/zdobycia alkoholu przez uczniów. Na podstawie deklaracji badanych możemy stwierdzić, że ankietowanym to rodzice dali go spróbować (35 osób, tj. 44%). W dalszej kolejności respondenci deklarowali, że ktoś ich poczęstował (26 osób, tj. 33%), 10% dostało od starszych kolegów (8 osób), 9% poprosiło kogoś o zakup (7 osób), po 8% kupiło go samodzielnie, bądź podkraǳło go rodzicom (po 6 osób). 10 badanych wskazało na inne, bliżej nieokreślone okoliczności pozyskania alkoholu (13%), a 24 ankietowanych nie pamięta skąd miało alkohol (30%).

Tabela 11. W jaki sposób otrzymałeś/aś – zdobyłeś/aś alkohol po raz pierwszy?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
rodzice dali mi spróbować	44%	35
ktoś mnie poczęstował	33%	26
nie pamiętam	30%	24
inne	13%	10
dostałem/am od starszych kolegów	10%	8
poprosiłem/am kogoś o kupno	9%	7
kupiłem/am sobie sam/a	8%	6
podkraǳłem/am rodzicom	8%	6

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Uczniowie, którzy spożywali alkohol zostali poproszeni o określenie w jakim wieku pierwszy raz po niego sięgnęli. Odpowiedzi respondentów są następujące: 41 osób wskazało na 10-13 lat (51%), 25 osób na mniej niż 10 lat (31%), natomiast 14 badanych na 14-15 lat (18%).

Tabela 12. W jakim wieku pierwszy raz spożyłeś/aś alkohol?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
mniej niż 10 lat	31%	25
10-13 lat	51%	41
14-15 lat	18%	14

Kolejne pytanie zadane uczniom ze szkół znajdujących się na terenie gminy Kotlin, odnosiło się do częstotliwości spożycia alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Większość uczniów nie piła alkoholu w tym okresie (46 osób, tj. 56%). W grupie osób, które sięgnęły wówczas po alkohol, 20 uczniów spożyło go 1-2 razy (24%), z kolei 6 badanych – 3-4 razy (7%), 1 osoba 5-7 razy (1%), a 9 osób – więcej niż 7 razy (11%).

Tabela 13. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni?

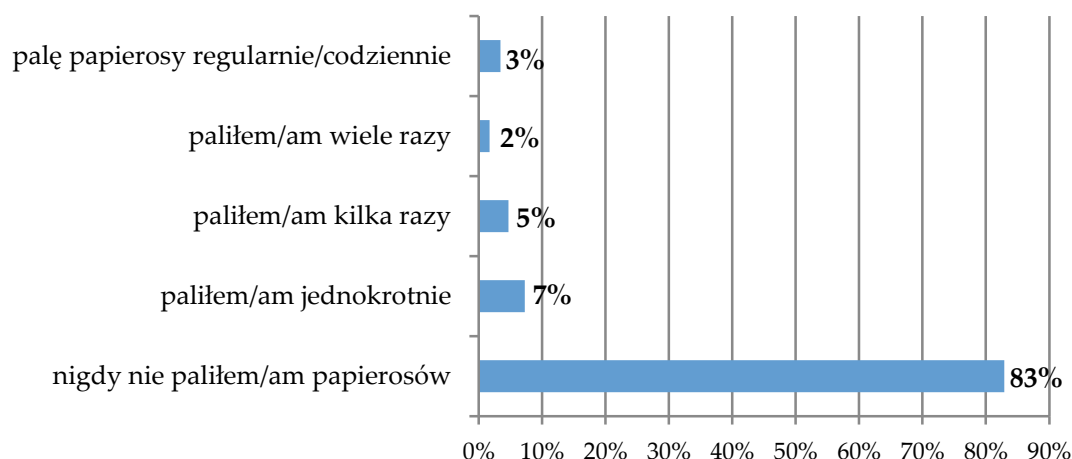
Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie piłem/am alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni	56%	46
1 – 2 razy	24%	20
3 – 4 razy	7%	6
5 – 7 razy	1%	1
więcej niż 7 razy	11%	9

Problem nikotynowy

Dane dotyczące palenia papierosów przez młodych ludzi są niepokojące – połowa uczniów 15-16 letnich paliła papierosy (49,9%), a niemal co szósty uczeń sięgnął po nie 40 razy lub więcej¹³.

W dalszej kolejności badaniu poddana została częstotliwość sięgania przez uczniów po papierosy. Z deklaracji respondentów wynika, że kontakt z nimi miało 17% ankietowanych, w tym 7% sięgnęło po nie jednokrotnie, 5% – kilka razy, 2% zadeklarował palenie papierosów wiele razy, a 3% pali je regularnie.

Wykres 17. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się palić papierosy?

¹³ Sierosławski J., *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną*, raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 roku, Europejski program badań ankietowych w szkołach ESPAD, Warszawa 2020.

**Na kolejne pytania odpowiadali tylko ci uczniowie,
którzy palili papierosy, tj. 40 osób.**

W poniższej tabeli przedstawione zostały odpowiedzi uczniów na pytanie dotyczące wieku inicjacji nikotynowej. Możemy zauważyć, że po papierosy przed 10 rokiem życia sięgnęło 10 badanych (26%), 26 osób miało wówczas 10-13 lat (67%), natomiast 8% uczniów wskazało na 14-15 lat (3 osoby).

Tabela 14. W jakim wieku pierwszy raz paliłeś/aś papierosy (wyroby tytoniowe, z pominięciem e-papierosów)

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
mniej niż 10 lat	26%	10
10-13 lat	67%	26
14-15 lat	8%	3

W ramach badań uzyskano również informacje odnośnie częstotliwości palenia papierosów przez uczniów w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Spośród wszystkich respondentów, którzy zadeklarowali, że palili papierosy w tym okresie 5 osób sięgnęło po wyroby nikotynowe 1-2 razy (13%), 4 badanych 5-10 razy (10%), a 10 osób paliło je częściej niż 10 razy (25%). Pozostali badani nie palili papierosów w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie (21 osób, tj. 53%).

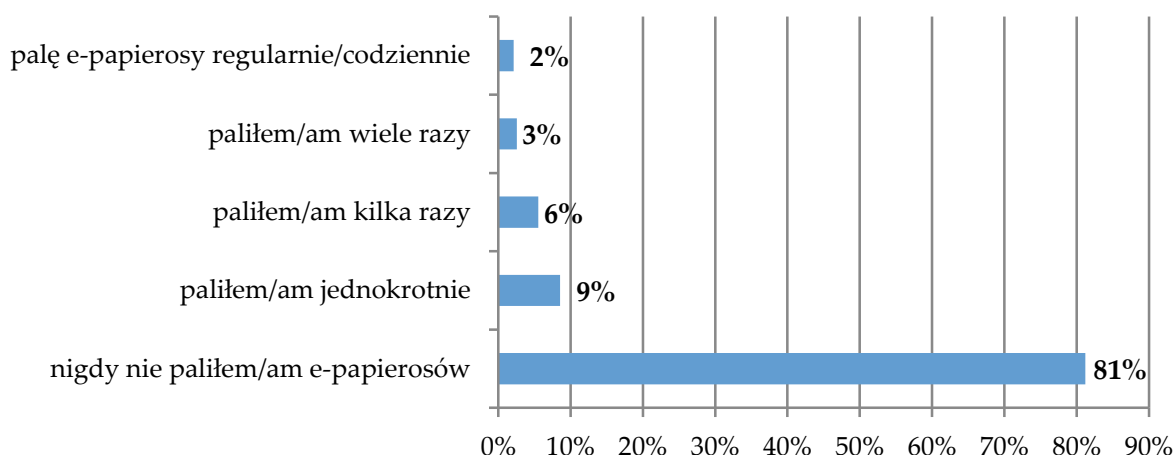
Tabela 15. Jak często paliłeś/aś papierosy w ciągu ostatnich 30 dni?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
nie paliłem/am papierosów w ciągu ostatnich 30 dni	53%	21
1 – 2 razy	13%	5
3 – 4 razy	0%	0
5 – 10 razy	10%	4
więcej niż 10 razy	25%	10

Na kolejne pytanie odpowiadali wszyscy uczniowie, tj. 234 osoby.

Zbadaniu poddana została następnie częstotliwość palenia przez uczniów e-papierosów. Z deklaracji respondentów wynika, że po elektroniczne papierosy sięgnęło 19% ankietowanych, w tym 9% paliło je jednokrotnie, 6% – kilka razy, 3% ankietowanych wiele razy, a 2% sięga po nie regularnie.

Wykres 18. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się palić e-papierosy (papierosy elektroniczne)?

**Na kolejne pytania odpowiadali tylko ci uczniowie,
którzy palili e-papierosy, tj. 44 osoby.**

Tabela poniżej przedstawia rozkład odpowiedzi uczniów na pytanie dotyczące wieku, w jakim pierwszy raz sięgnęli po e-papierosa. Możemy zauważyć, że najwięcej uczniów paliło je mając 10-13 lat (29 osób, tj. 74%), z kolei 7 respondentów wskazało na 14-15 lat (18%), a 3 osoby na mniej niż 10 lat (8%).

Tabela 16. W jakim wieku pierwszy raz pałęś/aś e-papierosy?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
mniej niż 10 lat	8%	3
10-13 lat	74%	29
14-15 lat	18%	7

Częstotliwość palenia e-papierosów w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem przedstawiona została w tabeli poniżej. Z zebranych danych wynika, że w tym okresie po elektroniczne papierosy sięgnęło 14 badanych (33%), gdzie 5 z nich paliło je 1-2 razy (12%), 1 osoba 3-4 razy (2%), 3 ankietowanych 5-10 razy (7%), natomiast 5 ankietowanych częściej niż 10 razy (12%).

Tabela 17. Jak często pałęś/aś e-papierosy w ciągu ostatnich 30 dni?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie pałę/am e-papierosów w ciągu ostatnich 30 dni	67%	29
1 – 2 razy	12%	5
3 – 4 razy	2%	1
5 – 10 razy	7%	3
więcej niż 10 razy	12%	5

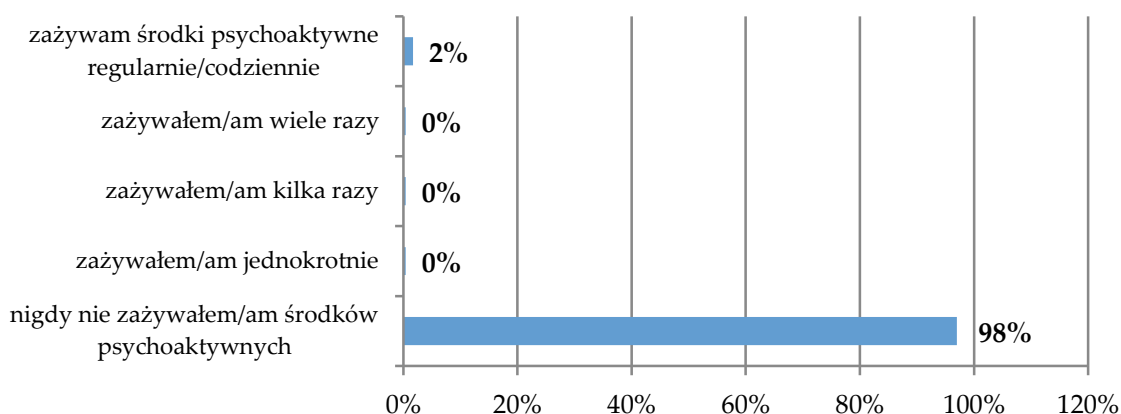
Problem narkotykowy

Bazując na uzyskanych wynikach badań ogólnopolskich możemy stwierdzić, że bezpośredni kontakt z marihuaną lub haszyszem miał 1 na 5 uczniów, amfetaminą 4,2% badanej młodzieży, natomiast leki przeciwbólowe w celu odurzenia się przyjmowało 6,6% ankietowanych. Chociaż skala używania narkotyków i dopalaczy jest nieporównywalnie mniejsza niż alkoholu i tytoniu, po substancje te sięga wiele młodych ludzi¹⁴.

Następny z analizowanych w Diagnostyce obszarów dotyczył zażywania narkotyków, dopalaczy i innych środków psychoaktywnych. W celu dogłębnej analizy tego problemu respondentom zadano pytanie o to, ile razy w życiu zdarzyło im się zażywać tego typu substancje. Według poniższego wykresu po substancje psychoaktywne sięgnęło 2% badanych, którzy sięgają po nie regularnie/codziennie.

Wykres 19. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)?

Na kolejne pytania odpowiadali tylko ci uczniowie, którzy zażywali środki psychoaktywne, tj. 7 osób.

Badani pierwszy raz sięgnęli po środki psychoaktywne podczas imprezy, bądź podczas spotkania ze znajomymi (po 6 osób, tj. 86%). Ankietowani wskazali również na wagarzy oraz wycieczkę szkolną/kolonie (po 4 osoby, tj. 57%) i inne, bliżej nieokreślone okoliczności (3 osoby, tj. 43%).

¹⁴ Sierosławski J., *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną*, raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 roku, Europejski program badań ankietowych w szkołach ESPAD, Warszawa 2020.

Tabela 18. W jakich okolicznościach zażyłeś/aś środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia) po raz pierwszy?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
podczas imprezy	86%	6
podczas spotkania ze znajomymi	86%	6
na wagarach	57%	4
w czasie wycieczki szkolnej/kolonii itp.	57%	4
inne	43%	3

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Podczas realizacji badań, określony został również wiek inicjacji narkotykowej uczniów, którzy mieli kontakt z tego typu substancjami. Po 1 respondencie przyznało, że po narkotyki, dopalacze lub inne środki psychoaktywne sięgnęło po raz pierwszy mając 10-13 lat lub 14-15 lat (po 14%). 5 osób miało wówczas mniej niż 10 lat (71%).

Tabela 19. Ile miałeś/aś lat, kiedy po raz pierwszy zażyłeś/aś jakieś narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
mniej niż 10 lat	71%	5
10-13 lat	14%	1
14-15 lat	14%	1

Poniższa tabela przedstawia częstotliwość zażywania substancji psychoaktywnych przez uczniów, w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że uczniowie ze szkół podstawowych częściej w omawianym okresie sięgali po substancje psychoaktywne (71%), wśród których 57% zadeklarowało, że zażywało je więcej niż 10 razy (4 osoby), a 14% uczniów – 3-4 razy (1 osoba).

Tabela 20. Jak często zażywałeś/aś narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zażywałem/am narkotyków/dopalaczy/leków w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni	29%	2
1 – 2 razy	0%	0
3 – 4 razy	14%	1
5 – 10 razy	0%	0
więcej niż 10 razy	57%	4

Poniższa tabela przedstawia rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie dotyczące rodzaju zażywanych substancji. Najpopularniejszymi substancjami wśród uczniów z gminy Kotlin jest mefedron, po który sięgnęło 7 osób (100%). Po 6 osób wskazało na marihuanę, amfetaminę, ekstazy, dopalacze i LSD (po 86%), natomiast 5 uczniów na leki w celu odurzenia (71%), a 2 osoby na inne, bliżej nieokreślone substancje (29%).

Tabela 21. Jakie były to substancje?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
mefedron	100%	7
marihuana lub haszysz	86%	6
amfetamina	86%	6
ekstazy	86%	6
dopalacze	86%	6
LSD	86%	6
leki w celu odurzenia	71%	5
inne	29%	2

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Na kolejne pytania odpowiadali wszyscy uczniowie, tj. 234 osoby.

W następnej kolejności uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów i e-papierosów w swojej miejscowości. Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

- narkotyki są łatwe do zdobycia dla 14% ankietowanych, a trudne dla 26%,
- dopalacze są łatwe do zdobycia dla 9% ankietowanych, a trudne dla 25%,
- alkohol jest łatwy do zdobycia dla 47% ankietowanych, a trudny dla 15%,
- papierosy są łatwe do zdobycia dla 44% ankietowanych, a trudne dla 16%,
- e-papierosy są łatwe do zdobycia dla 25% ankietowanych, a trudne dla 26%.

Tabela 22. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy w swojej miejscowości byłoby to:

	<i>łatwe</i>	<i>trudne</i>	<i>nie wiem</i>
narkotyki	14%	26%	60%
dopalacze	9%	25%	66%
alkohol	47%	15%	38%
papierosy	44%	16%	40%
e-papierosy	25%	26%	50%

Ocena szkodliwości dla zdrowia dopalaczy, narkotyków, alkoholu, e-papierosów i papierosów uczniów przedstawia się następująco:

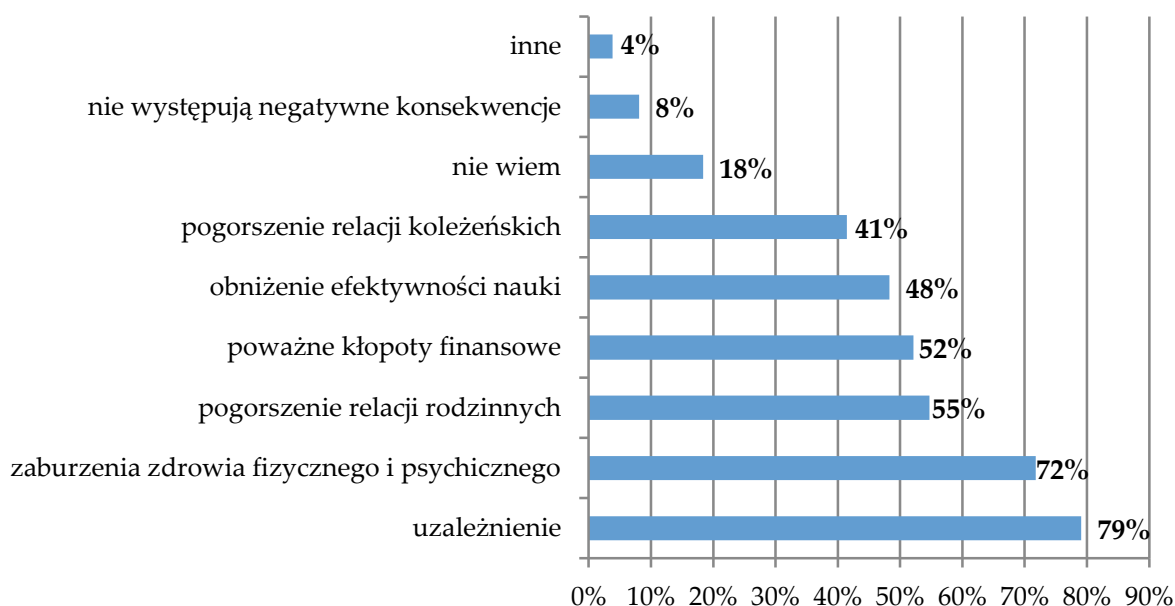
- szkodliwość dopalaczy dostrzega łącznie 88% badanych, narkotyków – 87%, alkoholu – 70%, e-papierosów – 66%, natomiast papierosów – 84%,
- ze szkodliwości niżej wymienionych substancji nie zdaje sobie sprawy 4% uczniów w przypadku dopalaczy, 7% badanych w przypadku narkotyków, 24% uczniów w przypadku alkoholu, 28% jeśli chodzi o e-papierosy i 12% jeśli chodzi o papierosy,
- brak wiedzy na temat szkodliwości dopalaczy ma 8% respondentów, na temat narkotyków i alkoholu – po 6%, e-papierosów – 7%, a papierosów – 4%.

Tabela 23. Jak oceniasz szkodliwość poniższych substancji dla zdrowia?

	<i>bardzo szkodliwe</i>	<i>szkodliwe</i>	<i>w małym stopniu szkodliwe</i>	<i>nieszkodliwe</i>	<i>nie wiem</i>
papierosy	46%	38%	7%	5%	4%
e-papierosy	31%	35%	19%	9%	7%
alkohol	34%	36%	15%	9%	6%
narkotyki	77%	10%	3%	4%	6%
dopalacze	77%	11%	1%	3%	8%

Uczniów poproszono również o odpowiedź na pytanie, jakie według nich mogą być negatywne konsekwencje związane z zażywaniem alkoholu, narkotyków, dopalaczy i paleniem papierosów. Respondenci najczęściej wskazywali na uzależnienie (79%) oraz zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego (72%). Innymi konsekwencjami według badanych są kolejno: pogorszenie relacji rodzinnych (55%), poważne kłopoty finansowe (52%), obniżenie efektywności nauki (48%), a także pogorszenie relacji koleżeńskich (41%) i inne (4%). 8% uczniów stwierdziło, że nie występują negatywne konsekwencje związane z zażywaniem tych substancji, natomiast 18% nie potrafiło określić swojego stanowiska w tym zakresie ze względu na brak wiedzy.

Wykres 20. Jakie według Ciebie mogą być negatywne konsekwencje związane z zażywaniem alkoholu, narkotyków, dopalaczy i papierosów?

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Problem przemocy

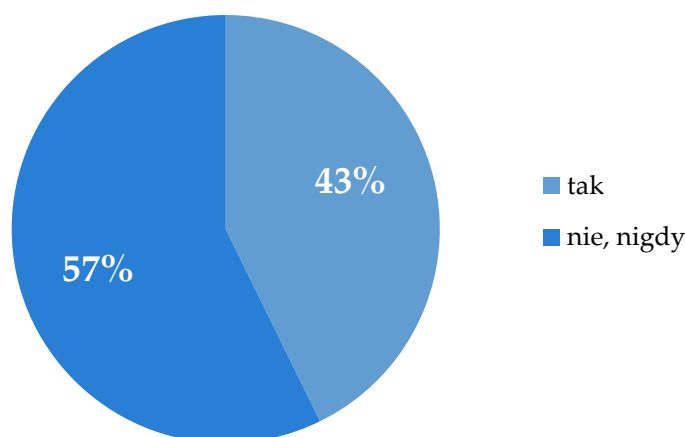

Wyniki badań ogólnopolskich dotyczące krzywdzenia dzieci są niepokojące: siedmiu na dziesięciu nastolatków w wieku 11-17 lat doświadczyło w swoim życiu przynajmniej jednej z siedmiu kategorii krzywdzenia, przemocy ze strony bliskich dorosłych doświadczyło 41%, a świadkami przemocy domowej było 15% badanych uczniów¹⁵.

Kolejna część raportu miała na celu oszacowanie skali problemu przemocy wśród uczniów z gminy Kotlin. Zbadaniu poddane zostały kwestie związane zarówno z przemocą domową, jak i rówieśniczą. Odpowiedzi respondentów na pierwsze pytanie pokazują, że kiedykolwiek w życiu przemocy doświadczyło 43% uczniów.

¹⁵ Ogólnopolska diagnoza skali i uwarunkowań krzywdzenia dzieci: raport z badań, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, Warszawa 2018.

Wykres 21. Czy kiedykolwiek zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy?

Na kolejne pytania odpowiadali tylko ci uczniowie, którzy doświadczyli przemocy, tj. 100 osób.

W celu pogłębionej analizy określono również, jakie osoby stosowały przemoc wobec uczniów. Na podstawie udzielonych odpowiedzi możemy stwierdzić, że ankietowani najczęściej doświadczali przemocy ze strony rówieśników – na tę odpowiedź wskazały 52 osoby (57%). 35 respondentów doświadczyło przemocy ze strony rodzeństwa (38%), a 26 badanych ze strony innych osób (28%). 13 osób wskazało na mamę (14%), a 12 badanych na tatę (13%).

Tabela 24. Kto stosował wobec Ciebie przemoc?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
rówieśnicy	57%	52
rodzeństwo	38%	35
inne osoby	28%	26
mama	14%	13
tata	13%	12

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Kolejna tabela przedstawia odpowiedzi uczniów dotyczące rodzaju doznawanych przez nich zachowań przemocowych. Przemocy fizycznej doświadczyło 60 badanych (71%), przemocy psychicznej 57 osób (67%), przemocy seksualnej 17 osób (20%), a zaniedbania 11 osób (13%).

Tabela 25. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś?

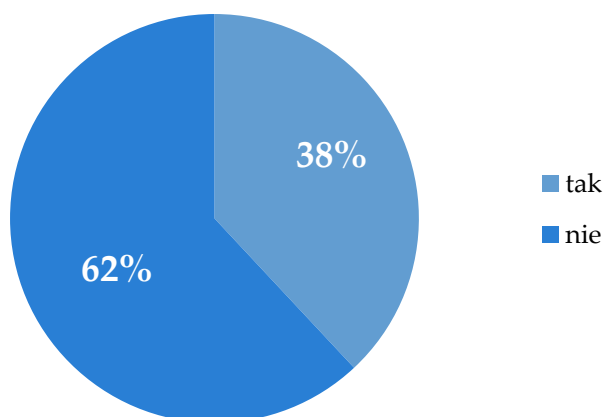
Odpowiedź	%	Liczba odp.
ktoś cię bił, kopał, szarpał, dusił, popychał, spoliczkował itp. – PRZEMOC FIZYCZNA	71%	60
ktoś cię przezywał, groził ci, upokarzał, straszył, wyśmiewał itp. – PRZEMOC PSYCHICZNA	67%	57
ktoś dotykał cię w miejsca, w które sobie tego nie życzyłeś/aś, ktoś mówił o twoim ciele w sposób który cię zawstydział itp. – PRZEMOC SEKSUALNA	20%	17
nie miałeś/aś zapewnionej opieki kiedy byłeś/aś chory/a, wsparcia i pomocy od rodziców/opiekunów kiedy miałeś/aś problemy, dostawałeś/aś zbyt mało jedzenia dlatego przedłuższy czas byłeś/aś głodny/a itp. – ZANIEDBANIE	13%	11

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Na kolejne pytanie odpowiadali wszyscy uczniowie, tj. 234 osoby.

W następnym pytaniu uczniowie zostali poproszeni o określenie, czy kiedykolwiek w życiu doszło do sytuacji, w której to oni zastosowali przemoc wobec innych osób. Twierdzącej odpowiedzi udzieliło 38% ankietowanych.

Wykres 22. Czy kiedykolwiek doszło do sytuacji w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby?

Na kolejne pytania odpowiadali tylko ci uczniowie, którzy stosowali przemoc, tj. 89 osób.

Badani uczniowie w dalszej kolejności zostali zapytani o rodzaj przemocy, jaką zastosowali. Możemy zauważyć, iż przemoc fizyczna zastosowało 54 uczniów (65%), przemoc psychiczną – 53 ankietowanych (64%), a przemoc seksualną – 3 osoby (4%).

Tabela 26. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
biłeś/aś kogoś, kopąłeś/aś, szarpałeś/aś, dusiłeś/aś, popychałeś/aś, spoliczkowałeś/aś itp. – PRZEMOC FIZYCZNA	65%	54
przeżywałeś/aś kogoś, groziłeś/aś komuś, upokarzałeś/aś kogoś, straszyłeś/aś, wyśmiewałeś/aś itp. – PRZEMOC PSYCHICZNA	64%	53
dotykałeś/aś kogoś w miejsca, w które ta osoba tego sobie nie życzyła, mówiłeś/aś o czymś ciele w sposób który go zawstydział itp. – PRZEMOC SEKSUALNA	4%	3

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Analizie poddane zostały również odpowiedzi uczniów na pytanie o to, wobec kogo zdarzyło im się stosować przemoc. Przeważająca część ankietowanych przyznała się do przemocy wobec rówieśników – wskazało na to 61 osób (69%) oraz wobec rodzeństwa – 38 osób (43%). Odpowiedzi uczniów padały także na rodziców (5 osób, tj. 6%) oraz inne osoby (19 osób, tj. 21%).

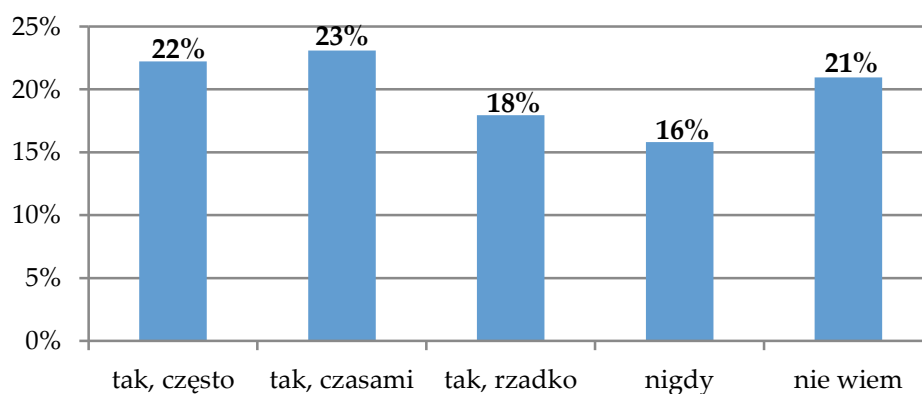
Tabela 27. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
wobec rówieśników	69%	61
wobec rodzeństwa	43%	38
wobec innych osób	21%	19
wobec rodziców	6%	5

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

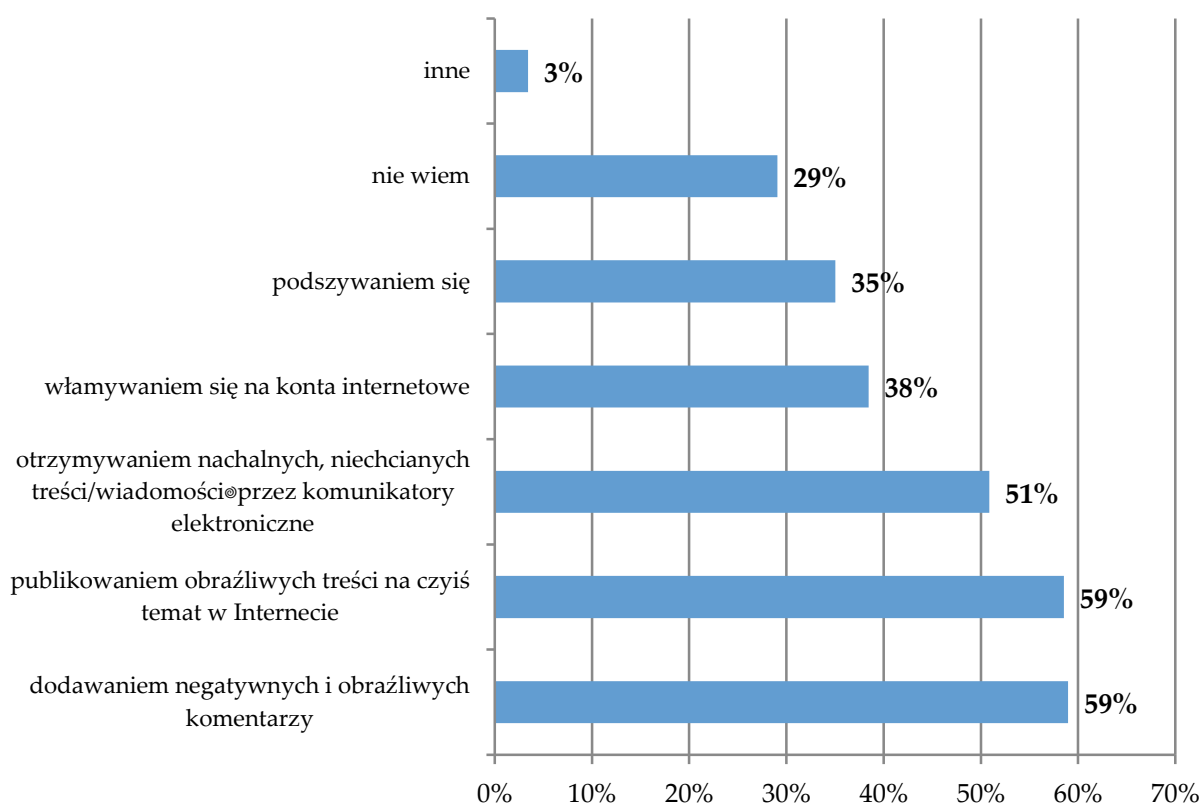
Na kolejne pytania odpowiadali wszyscy uczniowie, tj. 234 osoby.

W opinii 63% ankietowanych, w szkole do której uczęszczają występuje zjawisko przemocy – 22% wskazało, że często, 23% – czasami, a 18% – rzadko. 21% uczniów deklaruje brak wiedzy w omawianej kwestii, a 16% wskazało na odpowiedź „nigdy”.

Wykres 23. Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami?

Kolejne pytanie zadane uczniom odnosiło się do problemu cyberprzemocy i miało na celu zweryfikowanie, czy uczniowie mają wiedzę, czym jest to zjawisko. Uzyskany w procesie badawczym materiał pokazał, że część młodych mieszkańców Gminy nie ma na ten temat świadomości (29%). Na dodawanie negatywnych i obraźliwych komentarzy oraz publikowanie obraźliwych treści na czyiś temat w Internecie wskazało po 59%, na otrzymywanie nachalnych, niechcianych treści/wiadomości przez komunikatory elektroniczne - 51%, w opinii 38% cyberprzemoc to włamywanie się na konta internetowe, a 35% twierdzi, że jest to podszywanie się. 3% podało inne, bliżej nieokreślone zachowania w sieci jako przykład cyberprzemocy.

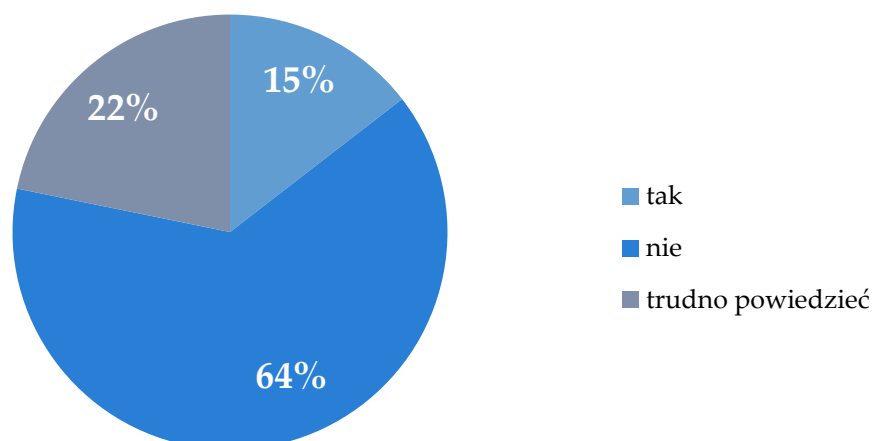
Wykres 24. Czym według Ciebie jest cyberprzemoc?

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

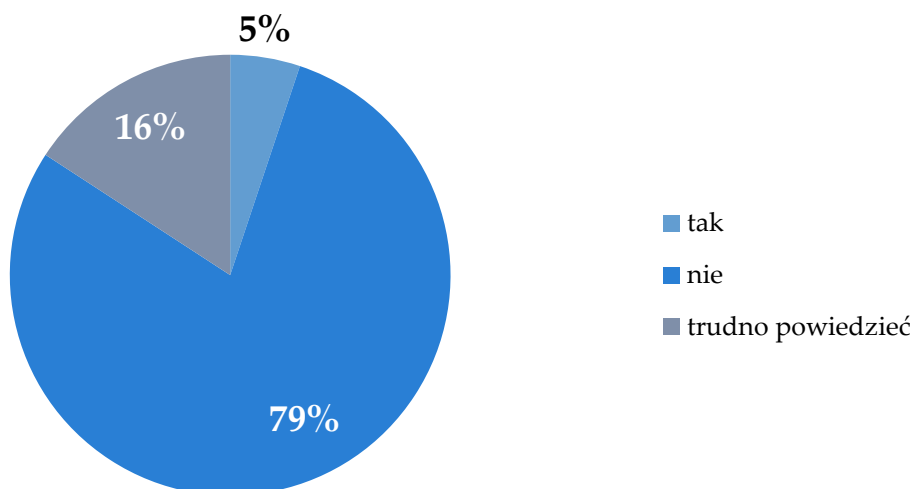
Jak wynika z udzielnych odpowiedzi ankietowanych, 15% z nich doznało w ciągu ostatnich 12 miesięcy zachowań przemocowych w Internecie. 22% wybrało odpowiedź „trudno powiedzieć”, a 64% nie ma takich doświadczeń.

Wykres 25. Czy doznałeś/aś w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)?

5% badanych przyznało się do stosowania cyberprzemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zachowań takich nie dopuściło się 79% ankietowanych, a 16% nie odpowiedziało w sposób jednoznaczny.

Wykres 26. Czy stosowałeś/aś w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemoc (czyli przemocy w Internecie)?

Działania profilaktyczne

Występowanie wielowymiarowych konsekwencji zachowań ryzykownych podejmowanych przez młodych ludzi niesie za sobą konieczność realizowania systematycznych działań profilaktycznych. Standardy skutecznej profilaktyki wskazują, że do zapewnienia trwałych rezultatów wskazane jest aby prowadzone działania profilaktyczne realizowane były z udziałem całej społeczności, a zwłaszcza rodziców i aby programy przeprowadzane były w trakcie wielu spotkań, przez wiele lat¹⁶.

W kolejnym pytaniu, ankietowani mieli ustosunkować się, czy brali udział w wymienionych zajęciach profilaktycznych:

- w zajęciach dotyczących uzależnień (alkohol, papierosy, narkotyki, dopalacze) brało udział i wiele się dowiedziało 46% badanych, brało udział, ale zajęcia nic nie wniosły – 7%, a nie brało w nich udziału – 47%.
- w zajęciach dotyczących przemocy brało udział i wiele się dowiedziało 33% badanych, brało udział, ale zajęcia nic nie wniosły – 9%, a nie brało w nich udziału – 58%.
- w zajęciach dotyczących zdrowego odżywiania brało udział i wiele się dowiedziało 40% badanych, brało udział, ale zajęcia nic nie wniosły – 10%, a nie brało w nich udziału – 50%.
- w zajęciach dotyczących zdrowia psychicznego brało udział i wiele się dowiedziało 31% badanych, brało udział, ale zajęcia nic nie wniosły – 9%, a nie brało w nich udziału – 61%.
- w zajęciach dotyczących bezpiecznego korzystania z urządzeń elektronicznych i Internetu brało udział i wiele się dowiedziało 43% badanych, brało udział, ale zajęcia nic nie wniosły – 12%, a nie brało w nich udziału – 45%.

¹⁶ *Zachowania ryzykowne nastolatków*, koncepcja: Jędrzejko Z. M, Sieroń B. R., Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa-Milanówek 2017.

Tabela 28. Czy w przeciągu ostatnich 2 lat brałeś/aś udział w poniższych zajęciach profilaktycznych?

	<i>Nie brałem/am udziału</i>	<i>Brałem/am udział i wiele się dowiedziałem/am</i>	<i>Brałem/am udział, ale zajęcia nic nie wniosły</i>
Zajęcia dotyczące uzależnień (alkohol, papierosy, narkotyki, dopalacze)	47%	46%	7%
Zajęcia dotyczące przemocy	58%	33%	9%
Zajęcia dotyczące zdrowego odżywiania	50%	40%	10%
Zajęcia dotyczące zdrowia psychicznego	61%	31%	9%
Zajęcia dotyczące bezpiecznego korzystania z urządzeń elektronicznych i Internetu	45%	43%	12%

Następnie badani mieli określić, czy chcieliby brać udział w wymienionych zajęciach profilaktycznych. Z odpowiedzi wynika, że:

- w zajęciach dotyczących uzależnień (alkohol, papierosy, narkotyki, dopalacze) chciałoby wziąć udział 29% ankietowanych (5% – zdecydowanie tak, 24% – raczej tak), 57% nie wyraziło takiej chęci (26% – raczej nie, 31% – zdecydowanie nie), a 15% wybrało odpowiedź „trudno powiedzieć”;
- w zajęciach dotyczących przemocy chciałoby wziąć udział 28% ankietowanych (6% – zdecydowanie tak, 22% – raczej tak), 58% nie wyraziło takiej chęci (26% – raczej nie, 32% – zdecydowanie nie), a 15% wybrało odpowiedź „trudno powiedzieć”;
- w zajęciach dotyczących zdrowego odżywiania chciałoby wziąć udział 43% ankietowanych (13% – zdecydowanie tak, 30% – raczej tak), 45% nie wyraziło takiej chęci (19% – raczej nie, 26% – zdecydowanie nie), a 12% wybrało odpowiedź „trudno powiedzieć”;
- w zajęciach dotyczących zdrowia psychicznego chciałoby wziąć udział 36% ankietowanych (12% – zdecydowanie tak, 24% – raczej tak), 51% nie wyraziło takiej chęci (22% – raczej nie, 29% – zdecydowanie nie), a 13% wybrało odpowiedź „trudno powiedzieć”;
- w zajęciach dotyczących bezpiecznego korzystania z urządzeń elektronicznych i Internetu chciałoby wziąć udział 26% ankietowanych (7% – zdecydowanie tak, 19% – raczej tak), 59% nie wyraziło takiej chęci (26% – raczej nie, 33% – zdecydowanie nie), a 14% wybrało odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Tabela 29. Czy chciał/abyś brać udział w poniżej wymienionych zajęciach profilaktycznych?

	zdecydowanie nie	raczej nie	raczej tak	zdecydowanie tak	trudno powiedzieć
Zajęcia dotyczące uzależnień (alkohol, papierosy, narkotyki, dopalacze)	31%	26%	24%	5%	15%
Zajęcia dotyczące przemocy	32%	26%	22%	6%	15%
Zajęcia dotyczące zdrowego odżywiania	26%	19%	30%	13%	12%
Zajęcia dotyczące zdrowia psychicznego	29%	22%	24%	12%	13%
Zajęcia dotyczące bezpiecznego korzystania z urządzeń elektronicznych i Internetu	33%	26%	19%	7%	14%

Korzystanie z urządzeń elektronicznych

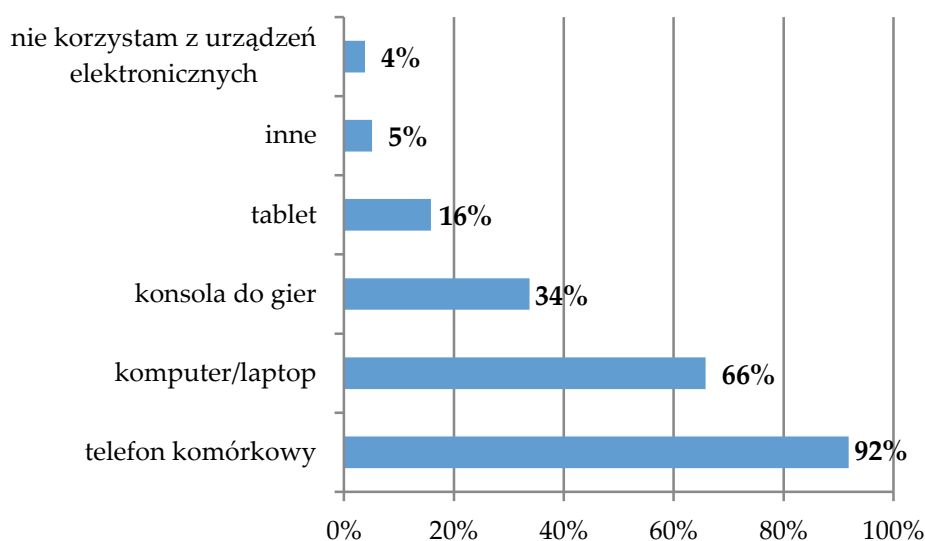

Z ogólnopolskich badań przeprowadzonych przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę, wynika, że wśród polskich nastolatków w wieku 12-17 lat, 11,9% stanowią osoby problematycznie korzystające z Internetu, 11,4% badanych to dzieci i młodzież z częściowymi objawami, z kolei 0,5% to odsetek osób wykazujących nasilone objawy problematycznego używania Internetu¹⁷.

Jak wynika z odpowiedzi ankietowanych, 92% z nich najczęściej korzysta z telefonu komórkowego, 66% z komputera/laptopa, a 34% z konsoli do gier. W dalszej kolejności ankietowani wskazali na inne, bliżej nieokreślone urządzenia, natomiast 4% twierdzi, że nie korzysta z urządzeń elektronicznych.

¹⁷ *Problematyczne używanie Internetu przez młodzież. Raport z badań.* Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, Warszawa 2019.

Wykres 27. Z jakich urządzeń elektronicznych korzystasz najczęściej?

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

**Na kolejne pytania odpowiadali tylko ci uczniowie,
którzy korzystają z urządzeń elektronicznych, tj. 225 osób.**

Większość młodych mieszkańców Gminy poświęca na korzystanie z urządzeń elektronicznych 3-5 godzin dziennie (72 osoby, tj. 32%). Powyżej 1 do 3 godzin dziennie na korzystanie z urządzeń elektronicznych poświęca 29% ankietowanych (66 osób), więcej niż 7 godzin - 17% (39 osób), powyżej 5 do 7 godzin - 13% (29 osób), natomiast mniej niż 1 godzinę - 8% (17 osób). 2 osoby nie korzystają z urządzeń elektronicznych codziennie (1%).

Tabela 30. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
do 1 godziny	8%	17
powyżej 1 godziny do 3 godzin	29%	66
powyżej 3 godzin do 5 godzin	32%	72
powyżej 5 godzin do 7 godzin	13%	29
powyżej 7 godzin	17%	39
nie korzystam z urządzeń elektronicznych codziennie	1%	2

Jak wynika z deklaracji uczniów, najczęstszym powodem korzystania przez nich z urządzeń elektronicznych jest kontakt ze znajomymi (200 osób, tj. 89%) oraz słuchanie muzyki (177 osób, tj. 79%). Znaczna część badanych wskazała również na korzystanie z portali społecznościowych (156 osób, tj. 69%), granie w gry (151 osób, tj. 67%), oglądanie filmów/seriali (149 osób, tj. 66%), z nudów (144 osoby, tj. 64%) oraz

naukę (108 osób, tj. 48%). Anketowani w swoich odpowiedziach wyróżnili również: poszukiwanie informacji/wiadomości (92 osoby, tj. 41%), robienie zakupów (75 osób, tj. 33%), poznawanie nowych osób (72 osoby, tj. 32%), a także prowadzenie bloga lub własnej strony (17 osób, tj. 8%) i inne (12 osób, tj. 5%).

Tabela 31. Z jakich powodów najczęściej korzystasz z urządzeń elektronicznych?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
kontakt ze znajomymi	89%	200
słuchanie muzyki	79%	177
korzystanie z portali społecznościowych (np. Facebook, Instagram, Snapchat, Tik Tok itp.)	69%	156
granie w gry	67%	151
oglądanie filmów/seriali	66%	149
z nudów	64%	144
nauka	48%	108
poszukiwanie informacji/wiadomości	41%	92
robienie zakupów	33%	75
poznawanie nowych osób	32%	72
prowadzenie bloga lub własnej strony	8%	17
inne	5%	12

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W związku z korzystaniem z urządzeń elektronicznych, część uczniów doznała przykrych konsekwencji, tj.: problemy z zasypianiem (61 osób, tj. 27%), zaniedbywanie obowiązków szkolnych/domowych oraz pogorszenie stanu zdrowia (po 45 osób, tj. 20%), pogorszenie relacji rodzinnych (25 osób, tj. 11%) lub koleżeńskich (14 osób, tj. 6%) i inne (12 osób, tj. 5%).

Tabela 32. Czy doświadczyłeś/aś któryś z poniższych negatywnych konsekwencji związanych z korzystaniem z urządzeń elektronicznych?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie doświadczyłem/am takich konsekwencji	50%	113
problemy z zasypianiem	27%	61
zaniedbywanie obowiązków szkolnych/domowych	20%	45
pogorszenie stanu zdrowia (np. ból kręgosłupa, pogorszony wzrok)	20%	45
pogorszenie relacji rodzinnych	11%	25
pogorszenie relacji koleżeńskich	6%	14
inne	5%	12

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Następnie uczniowie zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie, czy zdarzyło im się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych, np. przed rodzicami. Tego typu zachowanie zadeklarowało 113 osób (50%), w tym: 29 uczniom zdarzało się to bardzo często (13%), 11 badanych często (5%), 50 osobom czasami (22%), a 23 osobom jednokrotnie (10%). Połowa ankietowanych – 50% nie ukrywa faktycznego czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych (112 osób).

Tabela 33. Czy zdarzyło Ci się kłamać aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na urządzeniach elektronicznych np. przed rodzicami?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak, bardzo często	13%	29
tak, często	5%	11
tak, czasami	22%	50
tak, jednokrotnie	10%	23
nie	50%	112

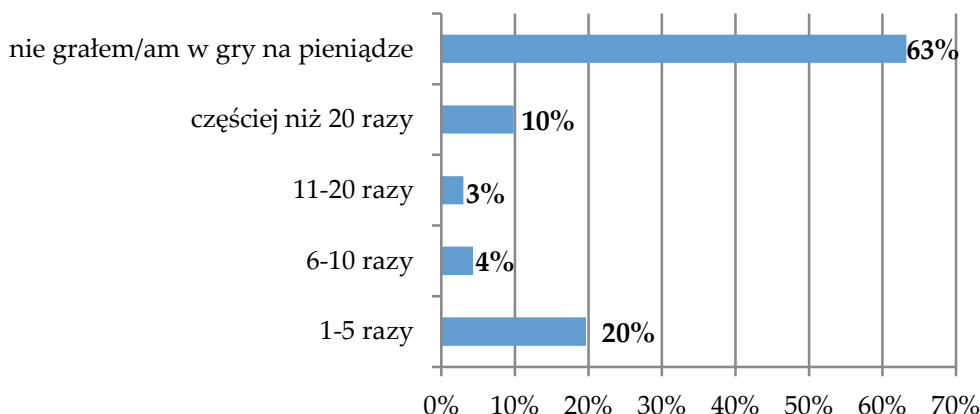
Uczestnictwo w grach hazardowych

Granie w gry na pieniądze może doprowadzić do uzależnienia i związanych z tym negatywnych konsekwencji, między innymi depresji, myśli i prób samobójczych, słabych wyników w nauce, problemów w relacjach w rodzinie i z rówieśnikami. Zrealizowane wśród dzieci i młodzieży badania pokazują, że w gry na pieniądze gra 56% respondentów, w tym 44% robi to sporadycznie, natomiast 7% regularnie (raz w tygodniu lub częściej).

W celu oszacowania skali problemu grania w gry na pieniądze przez uczniów, respondentom zadano pytanie jak często, w ciągu ostatnich 12 miesięcy grali w gry na pieniądze. W tym okresie podejmowało się tego 37% respondentów. Największy odsetek grał 1-5 razy (20%), natomiast 10% – częściej niż 20 razy. 4% badanych wskazało na 6-10 razy, a 3% ankietowanych na 11-20 razy. 63% uczniów w omawianym okresie nie grało w gry na pieniądze.

Wykres 28. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry na pieniądze? (np. zdraepki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)

Na kolejne pytania odpowiadali tylko ci uczniowie, którym zdarzyło się grać na pieniądze, tj. 86 osób.

Ankietowani najczęściej korzystali z takich gier na pieniądze jak: zdraepki (60 osób, tj. 75%), lotto (24 osoby, tj. 30%), maszyny do gier (23 osoby, 29%), gry karciane (19 osób, tj. 24%), zakłady bukmacherskie (17 osób, tj. 21%) i inne (18 osób, tj. 23%).

Tabela 34. W jakie gry na pieniądze zdarzyło Ci się grać?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
zdraepki	75%	60
lotto	30%	24
maszyny do gier hazardowych (w tym online)	29%	23
gry karciane, np. poker (w tym online)	24%	19
inne	23%	18
zakłady bukmacherskie	21%	17

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Zdrowie

Zdrowie to dobrostan psychiczny, fizyczny i społeczny, a także zdolność do rozwoju i samorealizacji. Oznacza nie tylko brak chorób, ale także poczucie własnej wartości i umiejętności czerpania radości z życia¹⁸.

W kolejnym bloku tematycznym badani mieli ocenić stan swojego zdrowia fizycznego i psychicznego. Zdrowie fizyczne większość ocenia pozytywnie – 45% twierdzi, że jest na bardzo dobrym poziomie, 37% – na dobrym, a u 11% – na ani dobrym, ani złym. 2% badanych wskazało, że stan ich zdrowia fizycznego jest na złym poziomie, 4% – na bardzo złym, natomiast 2% nie potrafiło się jednoznacznie określić. Zdrowie psychiczne pozytywnie ocenia 64% uczniów (31% – bardzo dobrze, a 33% – dobrze), 12% ani dobrze ani źle, a 18% negatywnie (9% źle, kolejne 9% – bardzo źle). 6% ankietowanych wybrało odpowiedź „trudno powiedzieć”.

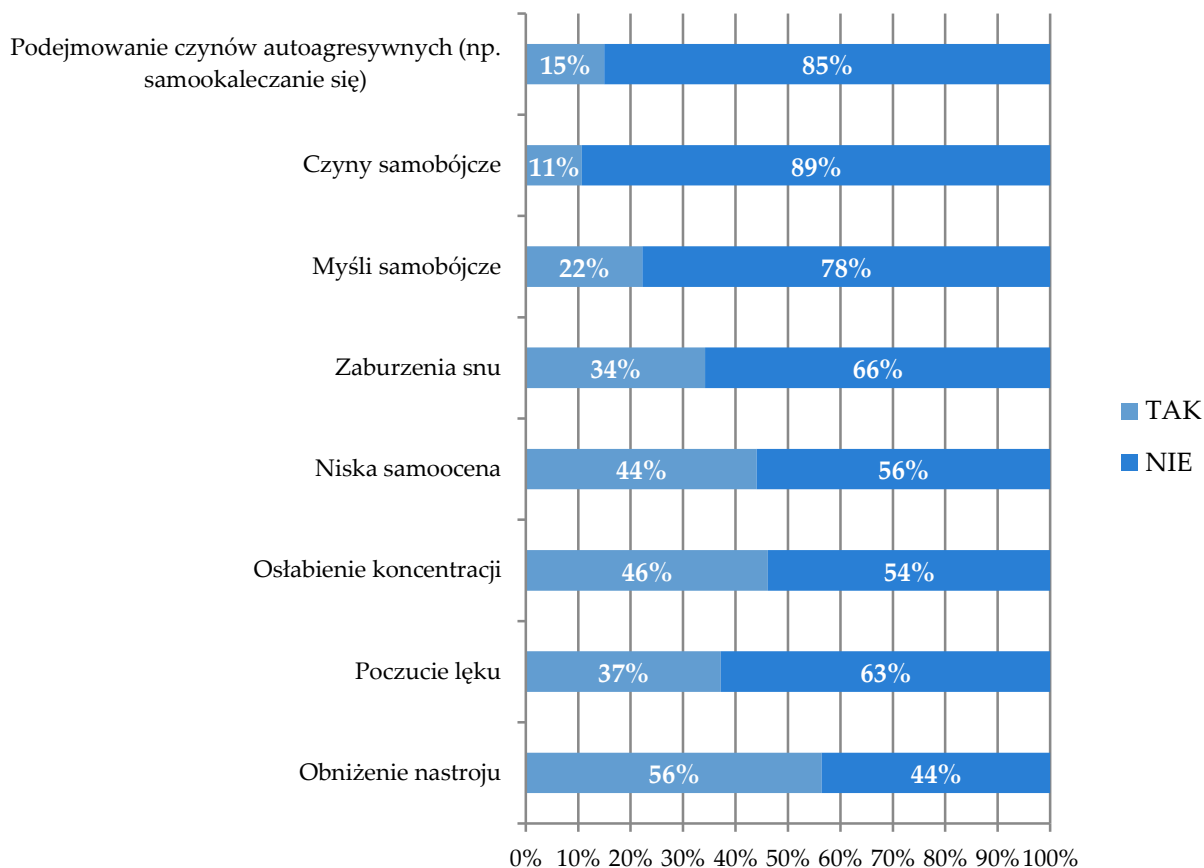
Tabela 35. Jak oceniasz swój stan zdrowia psychicznego i fizycznego?

	<i>bardzo zły</i>	<i>zły</i>	<i>ani dobry ani zły</i>	<i>dobry</i>	<i>bardzo dobry</i>	<i>trudno powiedzieć</i>
Zdrowie fizyczne	4%	2%	11%	37%	45%	2%
Zdrowie psychiczne	9%	9%	12%	33%	31%	6%

Następnie, ankietowani mieli określić, czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się wymienione stany. Na obniżenie nastroju wskazało 56%, osłabienie koncentracji – 46%, niską samoocenę – 44%, poczucie lęku – 37%, zaburzenia snu – 34%. W dalszej kolejności wymieniono myśli samobójcze – 22%, czyny autoagresywne – 15%, bądź czyny samobójcze – 11%.

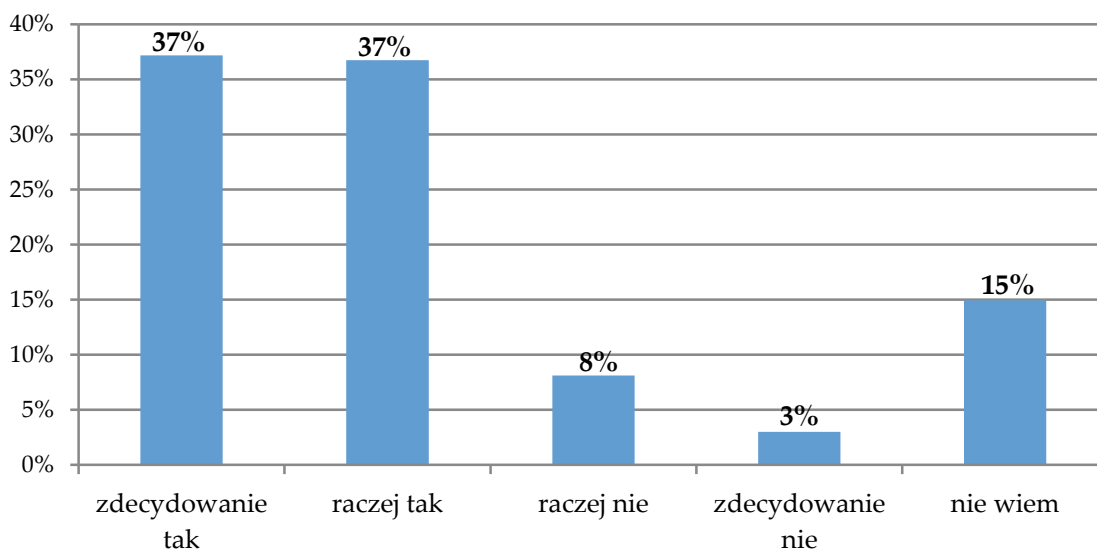
¹⁸ <https://www.nfz.gov.pl/>

Wykres 29. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak:

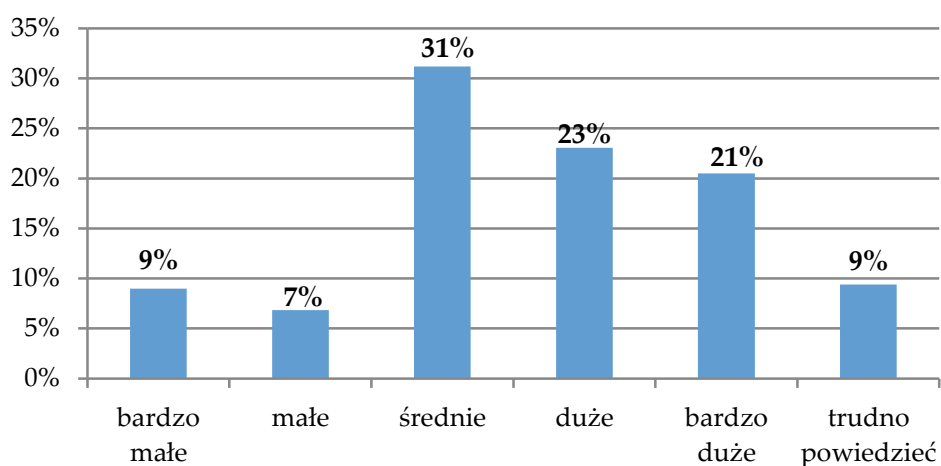
Ankietowani są zdania, że nieodpowiednia dieta ma wpływ na zdrowie i samopoczucie (zdecydowanie tak i raczej tak – po 37%). Przeciwnego zdania jest 11% respondentów (raczej nie – 8%, zdecydowanie nie – 3%), a 15% deklaruje brak wiedzy.

Wykres 30. Czy według Ciebie, nieodpowiednia dieta ma wpływ na zdrowie i samopoczucie?

Ostatnie pytanie, miało na celu zweryfikować, czy zdrowe odżywianie jest ważne dla badanych uczniów. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, dla 21% ma ono bardzo duże znaczenie, 23% – duże, a 31% – średnie. Zdrowe odżywianie ma bardzo małe znaczenie dla 9% ankietowanych, małe dla 7%, a brak wiedzy w tym zakresie zadeklarowało 9% uczniów.

Wykres 31. Jakie znaczenie ma dla Ciebie zdrowe odżywianie?

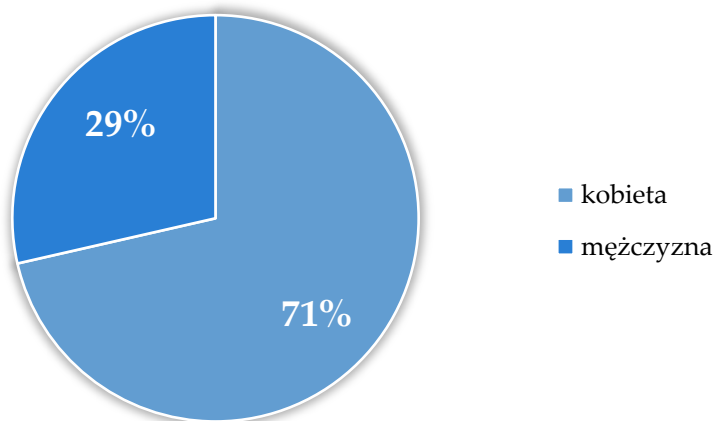
Analiza wyników badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnień od alkoholu, papierosów, e-papierosów i narkotyków wśród dorosłych mieszkańców gminy Kotlin, a także skala zjawiska przemocy, korzystania z urządzeń elektronicznych, grania w gry na pieniądze, zdrowia psychicznego, bezpieczeństwa publicznego, niepełnosprawności, problemów osób starszych, problemu bezrobocia, a także ubóstwa i wykluczenia społecznego.

Struktura badanej próby

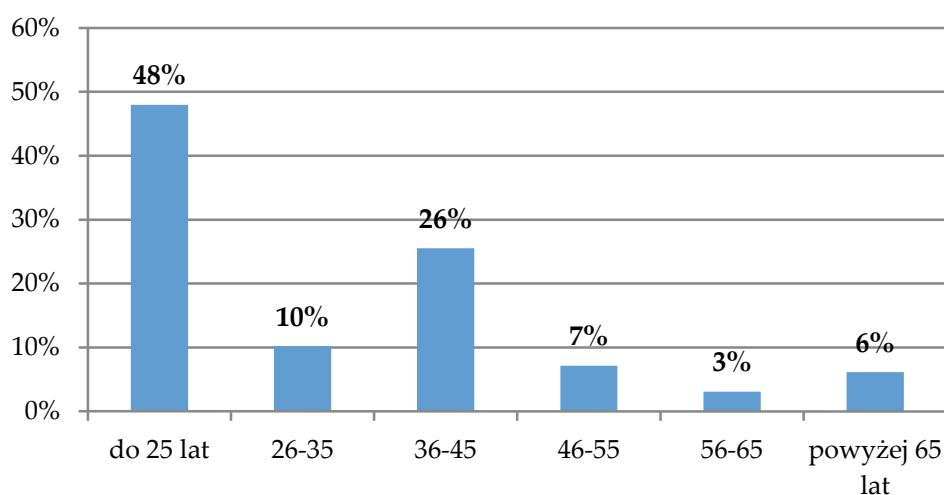
W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie gminy Kotlin wzięło udział 98 mieszkańców mających więcej niż 18 lat. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby, ze względu na płeć. Możemy zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu zdecydowaną przewagę miały kobiety – stanowiły one 71% ogółu.

Wykres 32. Płeć:

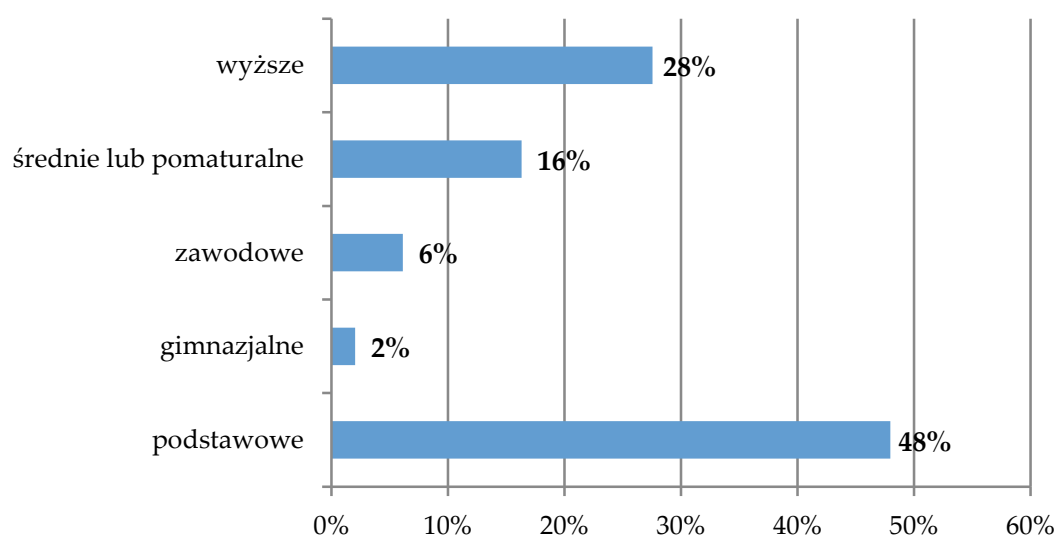
Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci byli mocno zróżnicowani pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowili ankietowani mający mniej niż 25 lat (48%). Badani w wieku 36-45 lat stanowili 26% ogółu, a 26-35 lat – 10%. Wśród osób biorących udział w badaniu, byli również mieszkańcy mający 46-55 lat (7%), powyżej 65 lat (6%) oraz między 56 a 65 rokiem życia (3%).

Wykres 33. Wiek:

Na poniższym wykresie zaprezentowane zostało wykształcenie respondentów. Największy udział w badaniu mieli dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem podstawowym (48%), 28% kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci z wykształceniem wyższym, 16% z wykształceniem średnim lub pomaturalnym, 6% z wykształceniem zawodowym, a 2% z gimnazjalnym.

Wykres 34. Wykształcenie:

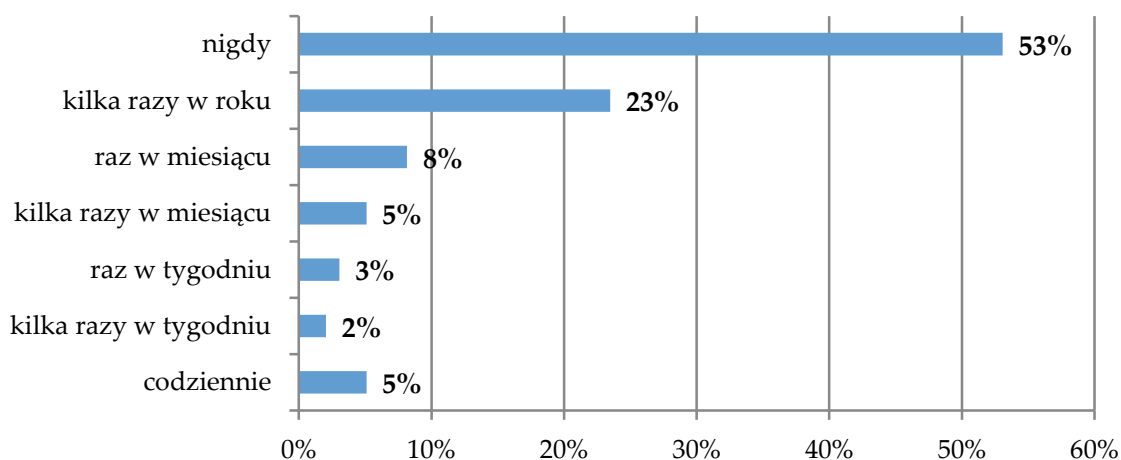
Problem alkoholowy

Uzależnienie od alkoholu wciąż stanowi w Polsce poważny problem. Według Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w naszym kraju żyje około 800 tysięcy osób uzależnionych od alkoholu, co stanowi około 2% całej populacji. Do osób pijących szkodliwie zaliczyć można natomiast 2-2,5 miliona osób, tj. 5-7% populacji¹⁹.

Pierwsze pytanie dotyczące uzależnienia do alkoholu odnosiło się do częstotliwości jego spożywania. Możemy zauważyć, iż 5% badanych sięga po alkohol codziennie, 2% – kilka razy w tygodniu, 3% respondentów – raz w tygodniu, 5% – kilka razy w miesiącu, 8% – raz w miesiącu, natomiast 23% – kilka razy w roku. Abstynencję zadeklarowało 53% mieszkańców.

Wykres 35. Jak często spożywa Pan/i alkohol?

**Na kolejne pytania odpowiadali ci dorośli mieszkańcy,
którzy spożywają alkohol, tj. 46 osób.**

¹⁹ <http://www.parpa.pl/index.php/33-analizy-badania-raporty/132-statystyki>

Jak wynika z udzielonych odpowiedzi ankietowanych, w ciągu dnia, w którym piją alkohol, większość wypija 1-2 porcje standardowe (22 osoby, tj. 69%). Pozostali wskazali na 3-4 porcje (7 osób, tj. 22%), 5-7 porcji alkoholu (2 osoby, tj. 6%), bądź 11 i więcej porcji (1 osoba, tj. 3%).

Tabela 36. Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije? Porcja to szklanka piwa (250 ml), lampka wina (100 ml), kieliszek wódki (30 ml).

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
1-2	69%	22
3-4	22%	7
5-7	6%	2
8-10	0%	0
11 i więcej	3%	1

W dalszej kolejności respondenci zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy zdarzyło im się wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu. Na podstawie deklaracji badanych możemy stwierdzić, że większość mieszkańców nigdy nie pracowała w stanie nietrzeźwości (35 osób, tj. 78%). Do takiego zachowania przyznało się 3 badanych, którzy stwierdzili że zdarzyło im się to często (7%). 7 osób wskazało, że nie pracuje (16%).

Tabela 37. Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
nigdy mi się to nie zdarzyło	78%	35
nie pracuję	16%	7
zdarza mi się to często	7%	3
raz mi się to zdarzyło	0%	0
zdarza mi się to sporadycznie	0%	0

Kolejną kwestią analizowaną w Diagnostyce było prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu. Większość respondentów zadeklarowała, że nigdy nie kierowała pojazdem w stanie nietrzeźwości (33 osoby, tj. 73%). Na uwagę zasługuje jednak fakt, że 3 osobom zdarzało się to często (7%), a 9 ankietowanych nie posiada prawa jazdy (20%).

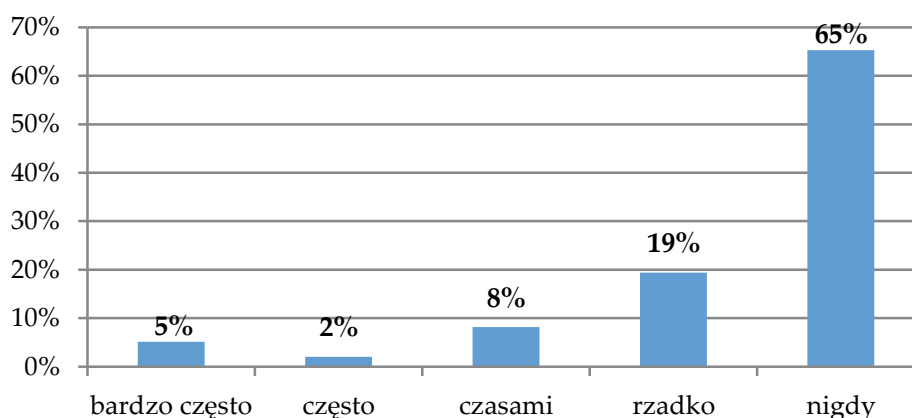
Tabela 38. Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
nigdy mi się to nie zdarzyło	73%	33
nie posiadam prawa jazdy	20%	9
zdarza mi się to często	7%	3
raz mi się to zdarzyło	0%	0
zdarza mi się to sporadycznie	0%	0

**Na kolejne pytania odpowiadali wszyscy dorośli mieszkańcy,
tj. 98 osób.**

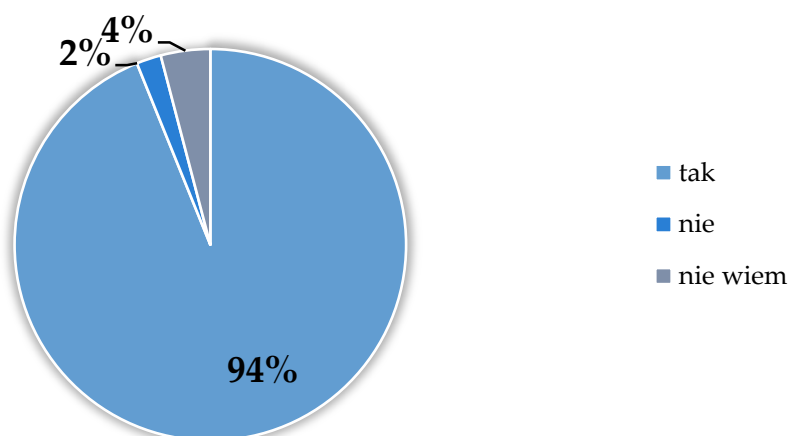
Następnym etapem badania było sprawdzenie skali problemu prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu w Gminie. Jak wynika z zebranych danych, 34% respondentów było świadkiem prowadzenia pojazdu przez osoby nietrzeźwe. 19% badanych wskazało na odpowiedź „rzadko”, 8% stwierdziło, że było tego świadkiem czasami, 2% często, a 5% bardzo często.

Wykres 36. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji w swojej miejscowości, kiedy ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu?

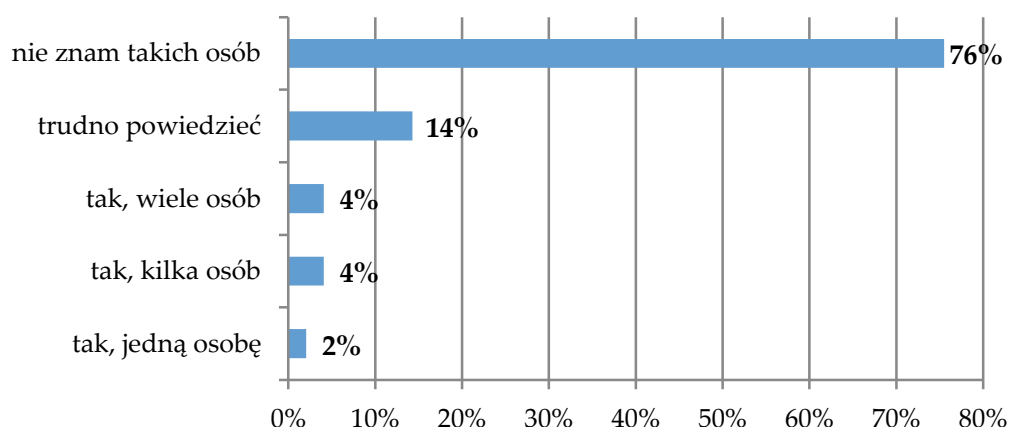
W jednym z pytań poprosiliśmy ankietowanych o wyrażenie swojej opinii na temat wpływu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na rozwój dziecka. Zebrany materiał badawczy wykazał, że wśród 4% mieszkańców Gminy, występuje brak świadomości w tym zakresie – wskazali na odpowiedź „nie wiem”, a 2% na odpowiedź „nie”. 94% potwierdza szkodliwy wpływ alkoholu na rozwój dziecka, jeżeli kobieta w ciąży po niego sięga.

Wykres 37. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka?

Respondenci zostali również poproszeni o określenie, czy znają kobiety w ciąży spożywające napoje alkoholowe. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 76% z nich nie zna kobiet, które w okresie ciąży piły alkohol, po 4% zna kilka osób, bądź wiele, 2% zna jedną osobę, natomiast 14% ankietowanych wybrało odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Wykres 38. Czy zna Pan/i w swoim otoczeniu kobiety w ciąży spożywające alkohol?

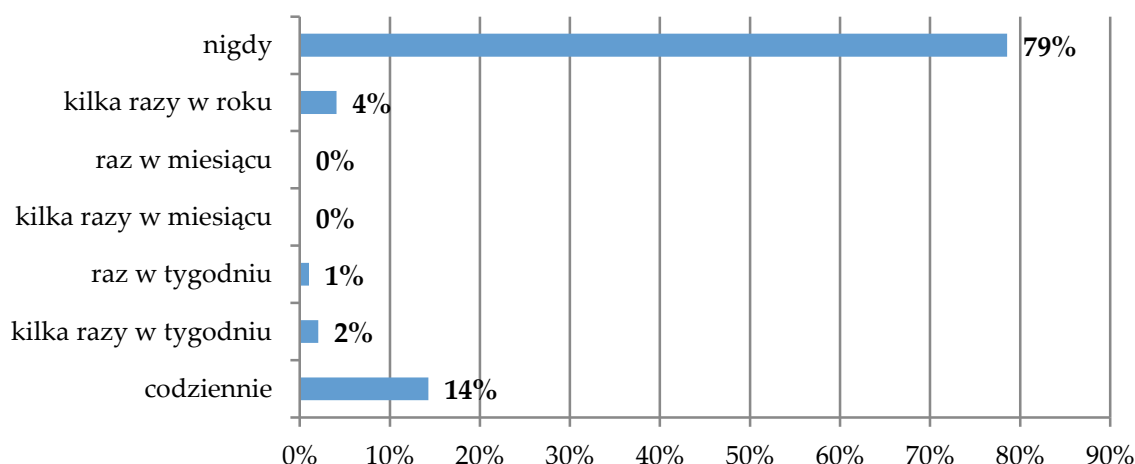
Problem nikotynowy

Według szacunków Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) w konsekwencji palenia papierosów co roku umiera ponad 7 milionów ludzi na całym świecie²⁰. W Polsce w 2016 roku z tego powodu zmarło aż 66 tys. osób, co stanowiło 17% wszystkich zgonów²¹. Wyniki badań dotyczące aktualnej sytuacji w zakresie palenia tytoniu w Polsce, przeprowadzone przez Centrum Badania Opinii Społecznej w 2019 roku pokazują, iż po papierosy regularnie sięga co piąty Polak²².

Drugi z analizowanych w Diagnozie obszarów, miał na celu zweryfikowanie skali palenia papierosów przez dorosłych mieszkańców gminy Kotlin. Spośród wszystkich badanych osób, papierosy pali 21% ankietowanych, przy czym 14% sięga po nie codziennie, 4% respondentów kilka razy w roku, 2% kilka razy w tygodniu, a 1% ankietowanych raz w tygodniu.

Wykres 39. Jak często pali Pan/i papierosy (wyroby tytoniowe, z pominięciem e-papierosów)?

**Na kolejne pytania odpowiadali tylko ci dorośli mieszkańcy,
którzy palą papierosy, tj. 21 osób.**

²⁰ WHO report on the global tobacco epidemic: monitoring tobacco use and prevention policies, World Health Organization, Geneva 2017.

²¹ Zgliczyński, W. S., *Palenie tytoniu w Polsce*, Biuro Analiz Sejmowych 2017, nr 14(237).

²² CBOS, *Palenie papierosów*, Komunikat z badań 2019, Nr 104/2019.

Ankietowani, którzy w poprzednim pytaniu podali, że palą papierosy, mieli określić ile wypalają każdego dnia. Po mniej niż 5 papierosów dziennie sięga 1 osoba (5%), 6-15 sztuk wypala każdego dnia 6 badanych (30%), a więcej niż 25 papierosów - 3 osoby (15%). 10 ankietowanych podaje, że nie pali papierosów codziennie (50%).

Tabela 39. Ile sztuk papierosów dziennie Pan/i wypala?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
nie palę codziennie	50%	10
nie wiem, nie liczę	0%	0
poniżej 5 sztuk	5%	1
6-15 sztuk	30%	6
16-25 sztuk	0%	0
więcej niż 25 sztuk	15%	3

Poniższa tabela przedstawia rozkład odpowiedzi mieszkańców na pytanie dotyczące podejmowanych prób rzucenia przez nich palenia. Z zebranych danych wynika, że zerwać z nałogiem próbowało 7 osób (35%), w tym 4 respondentów podjęło się tego wiele razy (20%), natomiast 3 osoby - raz (15%). 2 badanych zadeklarowało, że zamierza podjąć próbę rzucenia palenia (10%), natomiast 4 ankietowanych nigdy nie próbowało zaprzestania palenia, gdyż sięgają po papierosy okazjonalnie (20%), a 7 osób nigdy nie podjęło takich prób (35%).

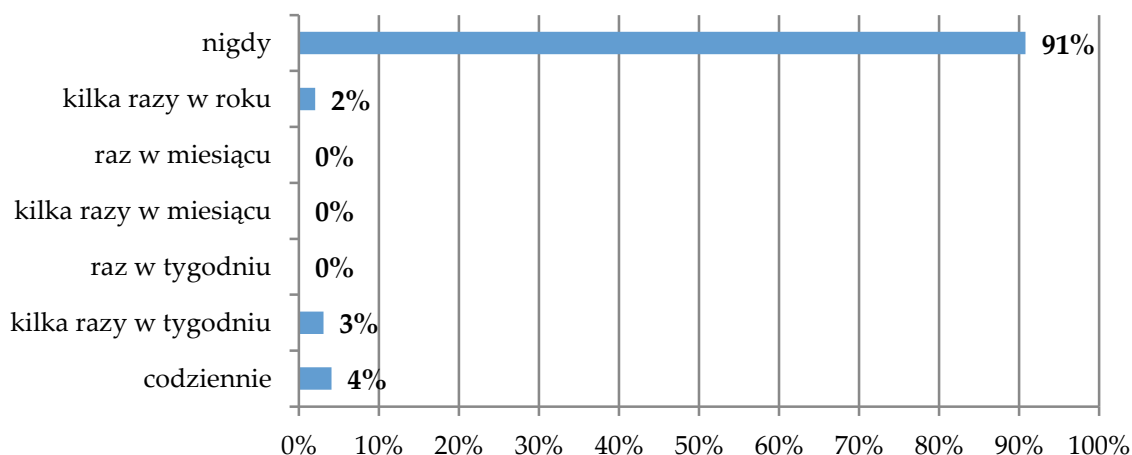
Tabela 40. Czy próbował/a Pan/i kiedykolwiek rzucić palenie?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
nigdy nie próbowałem/am	35%	7
nie próbowałem/am, bo palę okazjonalnie	20%	4
tak, wiele razy, ale nie udało mi się	20%	4
tak, raz, ale nie udało mi się	15%	3
nie, ale zamierzam spróbować	10%	2

**Na kolejne pytanie odpowiadali wszyscy dorośli mieszkańcy,
tj. 98 osób.**

Kolejne pytanie zadane respondentom dotyczyło palenia elektronicznych papierosów. Zebrany materiał badawczy wykazał, że e-papierosy pali 9% dorosłych mieszkańców, w tym: 4% – codziennie, 3% – kilka razy w tygodniu, a 2% – kilka razy w roku.

Wykres 40. Jak często pali Pan/i e-papierosy?

Problem narkotykowy

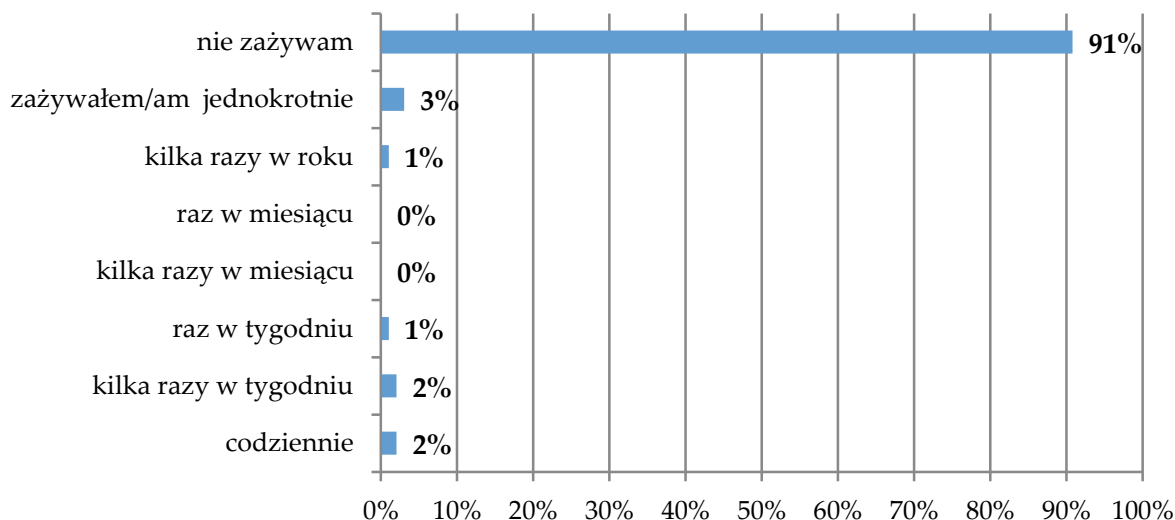

Problem narkomanii stanowi duże zagrożenie, degradująco wpływa zarówno na zdrowie fizyczne, psychiczne, jak i relacje społeczne. Wiąże się z wysokimi kosztami poniesionymi nie tylko przez samą jednostkę uzależnioną, ale także całe społeczeństwo. Pomimo tego, że zażywanie narkotyków i dopalaczy jest w Polsce o wiele mniej rozpowszechnione niż picie napojów alkoholowych, zjawisko to wciąż stanowi poważny problem. Jak wynika z raportu Głównego Inspektora Sanitarnego, w 2018 roku zarejestrowanych zostało 4 260 przypadków interwencji medycznych związanych z zatruciem/podejrzeniem zatrucia nowymi substancjami psychoaktywnymi²³.

Następnym etapem badania było zidentyfikowanie skali zażywania narkotyków, dopalaczy lub innych środków psychoaktywnych przez dorosłych mieszkańców Gminy. Sięgnęło po tego typu substancje zadeklarowało 9% badanych, gdzie: po 2% zażywało je codziennie, kilka razy w tygodniu, po 1% – raz w tygodniu, kilka razy w roku, a 3% sięgnęło po nie jednokrotnie.

²³ Raport Głównego Inspektora Sanitarnego: Nowe narkotyki w Polsce 2017-2018, Państwowa Inspekcja Sanitarna, Warszawa.

Wykres 41. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)?

Na kolejne pytania odpowiadali tylko ci dorośli mieszkańcy, którzy zażywali środki psychoaktywne, tj. 9 osób.

W celu pogłębionej analizy określono, które substancje psychoaktywne zażywali dorośli mieszkańcy. Wyniki badania ankietowego pokazały, iż respondenci zażywali takie substancje psychoaktywne jak marihuana (5 osób, tj. 71%), amfetamina, LSD, środki nasenne, leki w celu odurzenia się, dopalacze, ekstazy (po 4 osoby, tj. 57%) oraz inne, bliżej nieokreślone substancje (6 osób, tj. 86%).

Tabela 41. Proszę zaznaczyć na poniższej liście, które substancje psychoaktywne stosował/a Pan/i?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
inne	86%	6
marihuana	71%	5
amfetamina	57%	4
LSD	57%	4
ekstazy	57%	4
dopalacze	57%	4
środki nasenne	57%	4
leki w celu odurzania się	57%	4

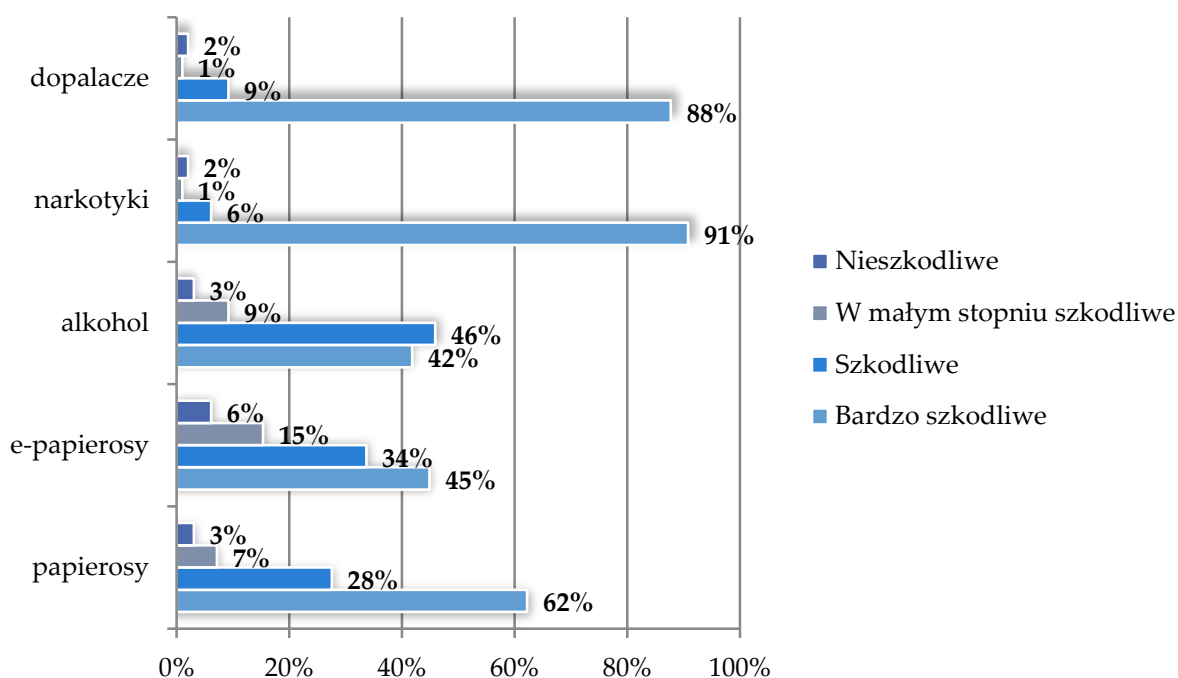
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Na kolejne pytania odpowiadali wszyscy dorośli mieszkańcy, tj. 98 osób.

Opinia respondentów dotycząca szkodliwości dla zdrowia dopalaczy, narkotyków, alkoholu, e-papierosów i papierosów przedstawia się następująco:

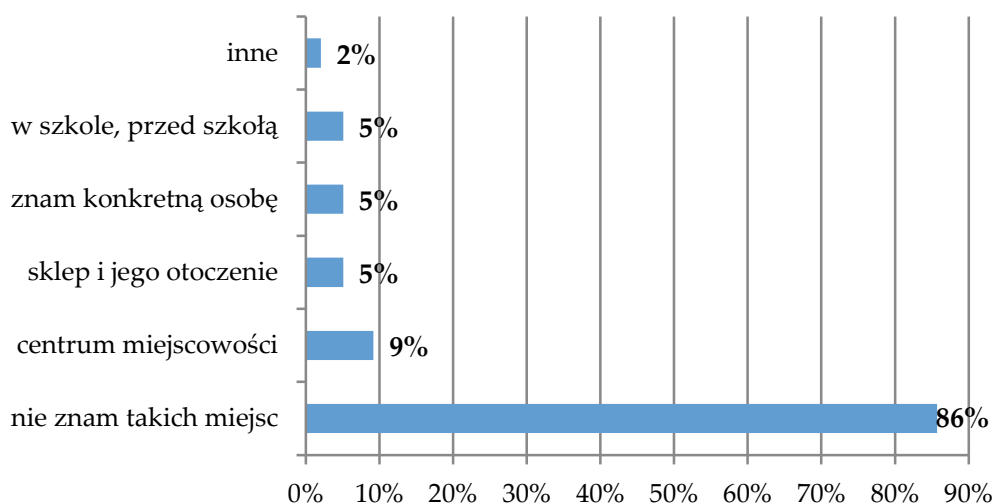
- szkodliwość dopalaczy dostrzega 97% respondentów, w małym stopniu są szkodliwe według 1%, a nieszkodliwe w opinii 2% badanych;
- o szkodliwości narkotyków przekonanie ma 97% badanych mieszkańców, natomiast na małą szkodliwość wskazał 1%, a brak szkodliwości 2% ankietowanych;
- ze szkodliwości alkoholu zdaje sobie sprawę 88%, natomiast na niewielką szkodliwość wskazało 9% ankietowanych, a jej brak – 3%;
- e-papierosy są szkodliwe dla 79% badanych mieszkańców, o ich niskiej szkodliwości przekonanie ma 15% ankietowanych, a o jej braku – 6%;
- szkodliwość papierosów dostrzega 90% respondentów, natomiast nie zdaje sobie sprawy z ich szkodliwości – 7%, gdyż są zdania, że palenie papierosów jest mało szkodliwe, a w opinii 3% są one nieszkodliwe.

Wykres 42. Jak ocenia Pan/i szkodliwość poniższych substancji dla zdrowia?

Respondentom zostało również zadane pytanie o znajomość konkretnych miejsc na terenie swojej miejscowości, gdzie można pozyskać narkotyki lub dopalacze. Badania wykazały stosunkowo wysoki odsetek ankietowanych mających wiedzę na tematy takich miejsc (14%), przy czym przeważająca część spośród tych osób wskazała na centrum miejscowości (9%). Rzadziej podawany był sklep i jego okolice, szkoła oraz znajomość konkretnej osoby (po 5%) i inne miejsca (2%).

Wykres 43. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości, gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze?

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Problem przemocy

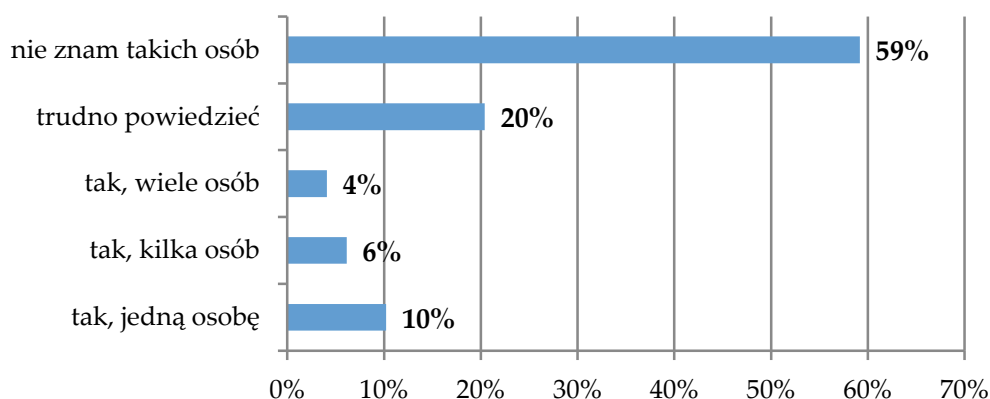

Przemoc jest to intencjonalne działanie lub zaniechanie działania jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powodując cierpienia i szkody. Może przybierać różne formy. Jak wynika z danych statystycznych odnoszących się do przemocy w rodzinie gromadzonych przez policję, w 2019 roku ogólna liczba osób doświadczających przemocy kształtowała się na poziomie 88 032²⁴.

Dalsza część raportu stanowi próbę oszacowania skali problemu przemocy wśród dorosłych mieszkańców Gminy. Poniższy wykres przedstawia odpowiedzi ankietowanych na pytanie o znajomość kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu. 59% ankietowanych podaje, że nie zna osób, które doświadczałyby przemocy w swoim domu, 10% zna jedną osobę, a 6% – kilka osób, a 4% – wiele osób. 20% badanych wybrało odpowiedź „trudno powiedzieć”.

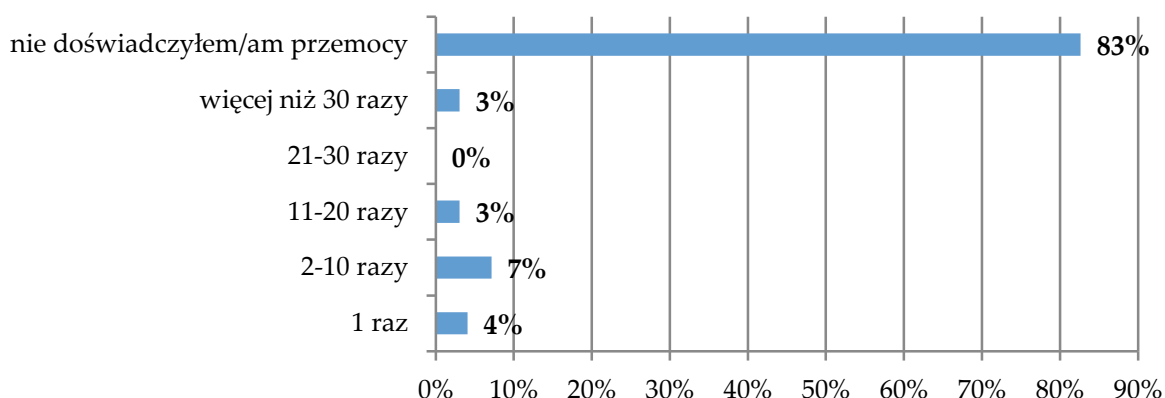
²⁴<http://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863,Przemoc-w-rodzinie.html>

Wykres 44. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu?

Skala problemu przemocy na terenie gminy Kotlin została zweryfikowana również dzięki odpowiedziom respondentów na pytanie o to, czy zdarzyło im się jej doświadczyć. Z zebranych danych wynika, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem przemocy doznało 17% mieszkańców, wśród których 4% doświadczyło jej 1 raz, 7% – 2-10 razy, po 3% – 11-20 razy, bądź więcej niż 30 razy.

Wykres 45. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy?

Na kolejne pytania odpowiadają tylko ci dorośli mieszkańcy, którzy doświadczyli przemocy, tj. 17 osób.

Mieszkańcy, którzy przyznali, że doznali przemocy, zostali następnie poproszeni o określenie jej rodzaju. Z deklaracji ankietowanych wynika, że najczęściej doznawanym rodzajem przemocy była przemoc psychiczna – wskazało na nią 12 badanych (71%). Przemocy fizycznej doświadczyło 6 ankietowanych (35%), zaniedbania 5 osób (29%), a przemocy ekonomicznej 4 respondentów (24%). Na przemoc seksualną i mobbing wskazało po 3 ankietowanych (18%), natomiast odpowiedź „nie wiem” wybrało 6 osób (35%).

Tabela 42. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
przemoc psychiczna	71%	12
przemoc fizyczna	35%	6
nie wiem	35%	6
zaniedbanie	29%	5
przemoc ekonomiczna	24%	4
przemoc seksualna	18%	3
mobbing	18%	3

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Spytaliśmy respondentów również o to, kto stosował wobec nich zachowania przemocowe. Analiza materiału badawczego wykazała, że najwięcej ankietowanych doznało przemocy ze strony innych, bliżej nieokreślonych osób (7 osób, tj. 47%) oraz rodzeństwa, kolegi/koleżanki z pracy i nieznajomych (po 6 osób, tj. 40%). Rzadziej respondenci wskazywali na partnera/partnerki, męża/żonę, pracodawcę oraz dziadków (po 3 osoby, tj. 20%), jak również na dziecko/dzieci, mamę i tatę (po 2 osoby, tj. 13%).

Tabela 43. Kto stosował wobec Pana/i przemoc?

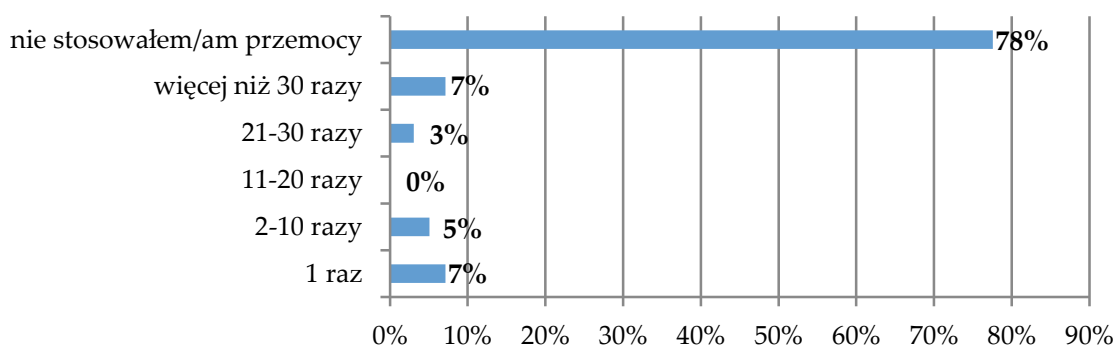
<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
inne osoby	47%	7
rodzeństwo	40%	6
kolega/koleżanka z pracy	40%	6
nieznajomy/a	40%	6
partner/partnerka	20%	3
mąż/żona	20%	3
pracodawca	20%	3
dziadkowie	20%	3
mama	13%	2
tata	13%	2
dziecko/dzieci	13%	2

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

**Na kolejne pytanie odpowiadali wszyscy dorośli mieszkańcy,
tj. 98 osób.**

Zebrane w procesie badawczym dane pokazują, iż do stosowania przemocy przyznało się 22% mieszkańców, spośród których 7% stosowało ją 1 raz, 5% – 2-10 razy, 3% – 21-30 razy, a 7% – więcej niż 30 razy.

Wykres 46. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji gdzie zastosował/a Pan/i przemoc wobec drugiej osoby?

Na kolejne pytania odpowiadali tylko ci dorośli mieszkańcy, którzy przyznali, że stosowali zachowania przemocowe, tj. 22 osoby.

Mieszkańcy przyznali się do stosowania przemocy wobec rodzeństwa (8 osób, tj. 36%), jak również w stosunku do kolegów/koleżanek z pracy, nieznajomych i innych osób (po 7 osoby, tj. 32%). Pozostali ankietowani wskazali na dziecko/dzieci (5 osób, tj. 23%), rodziców, partnera/partnerkę, męża/żonę oraz dziadków (po 2 osoby, tj. 9%).

Tabela 44. W stosunku do kogo zastosował/a Pan/i zachowanie przemocowe?

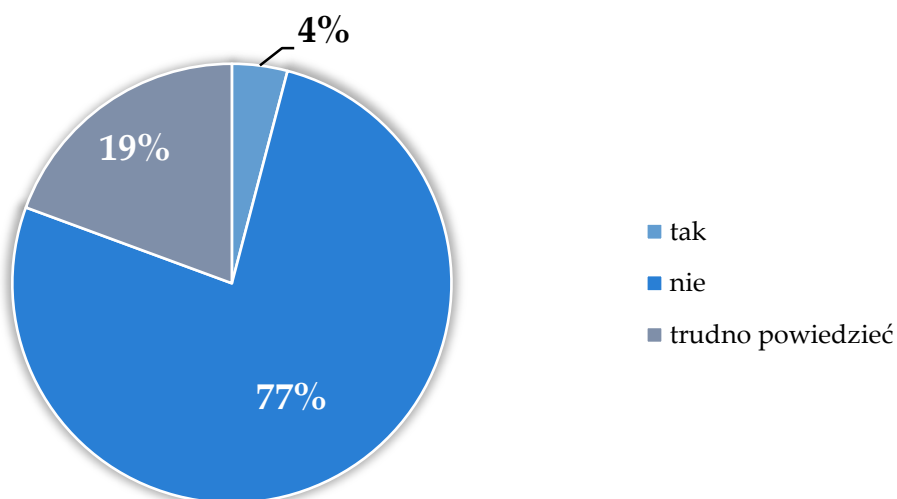
Odpowiedź	%	Liczba odp.
rodzeństwo	36%	8
kolega/koleżanka z pracy	32%	7
nieznajomy/a	32%	7
inne	32%	7
dziecko/dzieci	23%	5
rodzice	9%	2
dziadkowie	9%	2
partner/partnerka	9%	2
mąż/żona	9%	2

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Na kolejne pytania odpowiadali wszyscy dorośli mieszkańcy, tj. 98 osób.

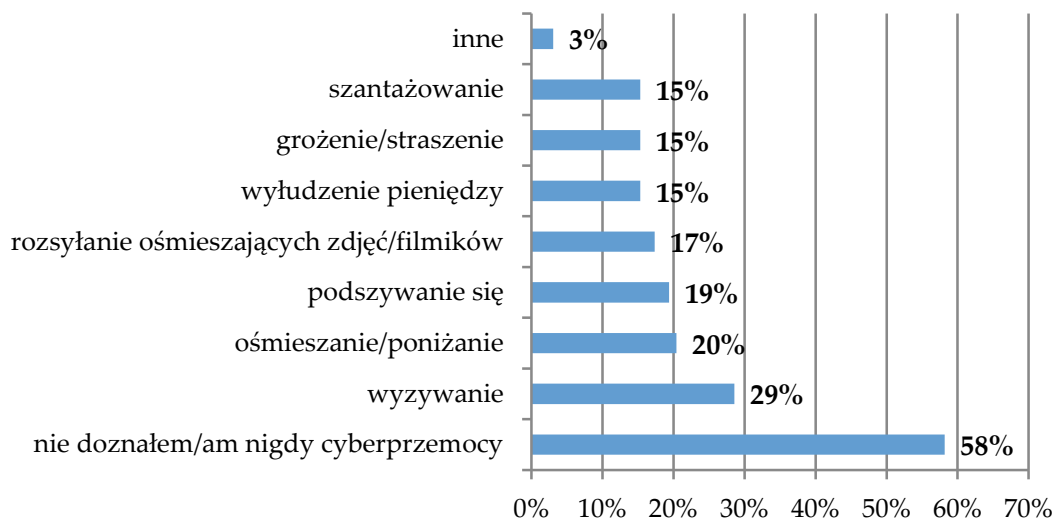
Kolejną analizowaną w Diagnostyce kwestią była opinia dorosłych mieszkańców Gminy, na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci. W odniesieniu do prezentowanych danych warto zwrócić uwagę, że wśród części respondentów występuje tolerancja przemocy jako metody wychowawczej – kary fizyczne popiera 4% badanych, z kolei 19% stwierdziło, że nie ma na ten temat wiedzy. Jednoznacznie negatywnie ocenia tego typu zachowanie 77% mieszkańców.

Wykres 47. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą?

Jak wynika z udzielonych odpowiedzi ankietowanych, 42% z nich doznało cyberprzemocy, z czego 29% – wyzywania, 20% – ośmieszania/poniżania, 19% – podszywania się, 17% rosyłania ośmieszających zdjęć/filmików, a po 15% badanych – wyłudzenia pieniędzy, grożenia/straszenia i szantażowania. 3% ankietowanych wskazało na inne, bliżej nieokreślone formy cyberprzemocy.

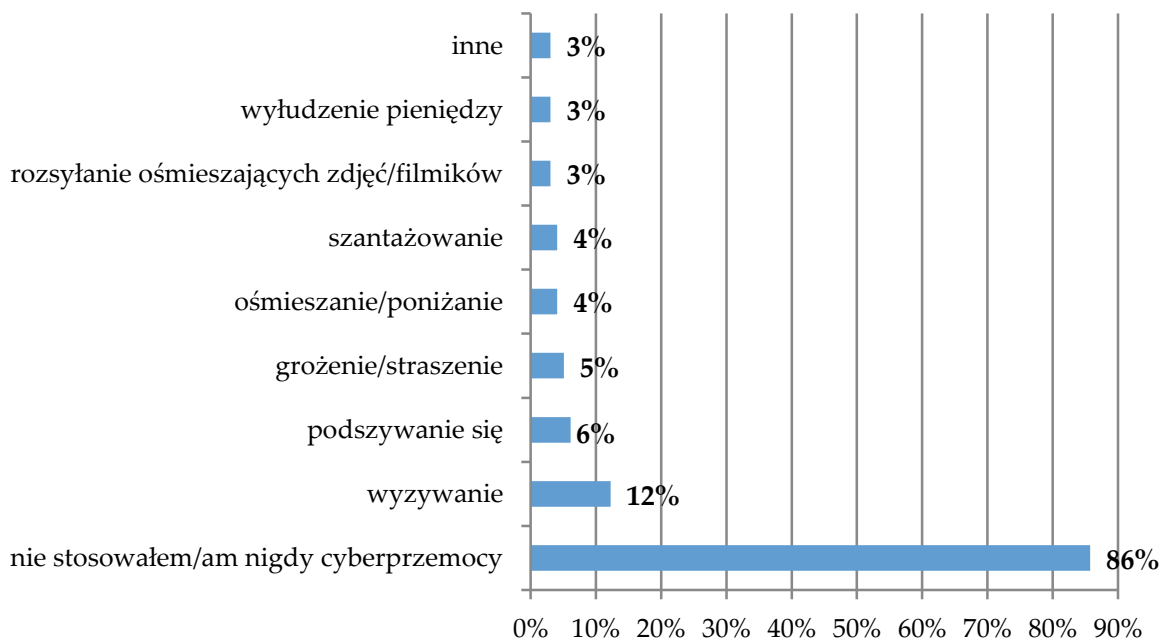
Wykres 48. Czy doznał/a Pan/i kiedykolwiek, któreś z niżej wymienionych form cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)?

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

14% ankietowanych przyznało się do stosowania cyberprzemocy. Badani podają, że było to wyzywanie (12%), podszywanie się (6%), grożenie/straszenie (5%), ośmieszanie/poniżanie oraz szantażowanie (po 4%), rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmików, wyłudzenie pieniędzy i inne (po 3%).

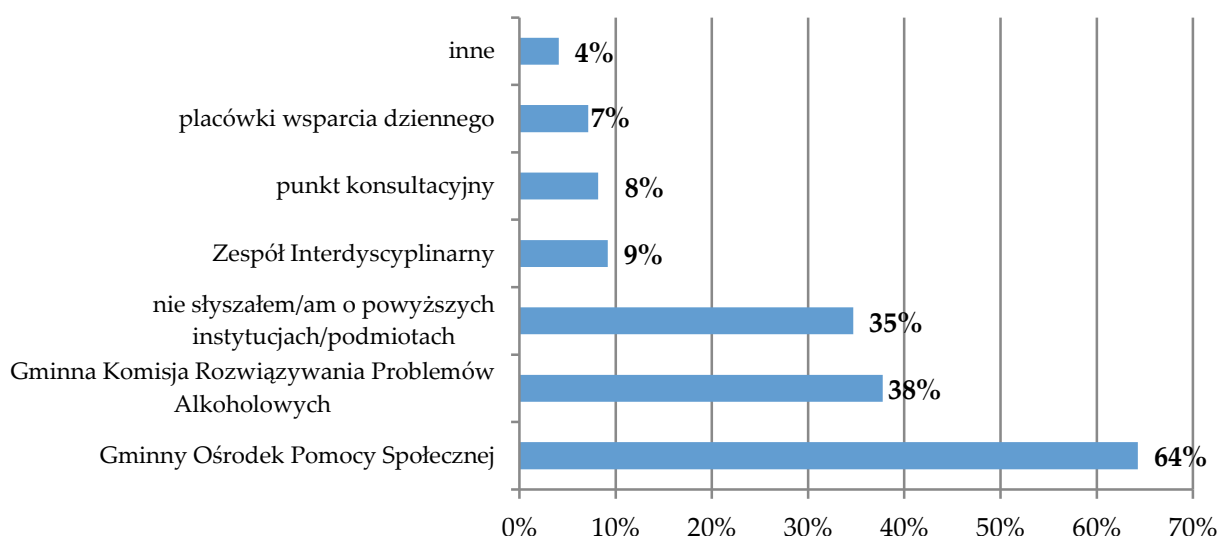
Wykres 49. Czy stosował/a Pan/i kiedykolwiek, którąś z niżej wymienionych form cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)?

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W kolejnym pytaniu, ankietowani mieli wskazać, o jakich instytucjach funkcjonujących na terenie Gminy słyszeli. Najwięcej badanych wskazało na Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (64%) oraz Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (38%). W dalszej kolejności wskazano na Zespół Interdyscyplinarny (9%), Punkt Konsultacyjny (5%), placówki wsparcia dziennego (7%) i inne (4%), tj. punkt bezpłatnej pomocy prawnej. 35% respondentów podaje, że nie zna wymienionych podmiotów/instytucji.

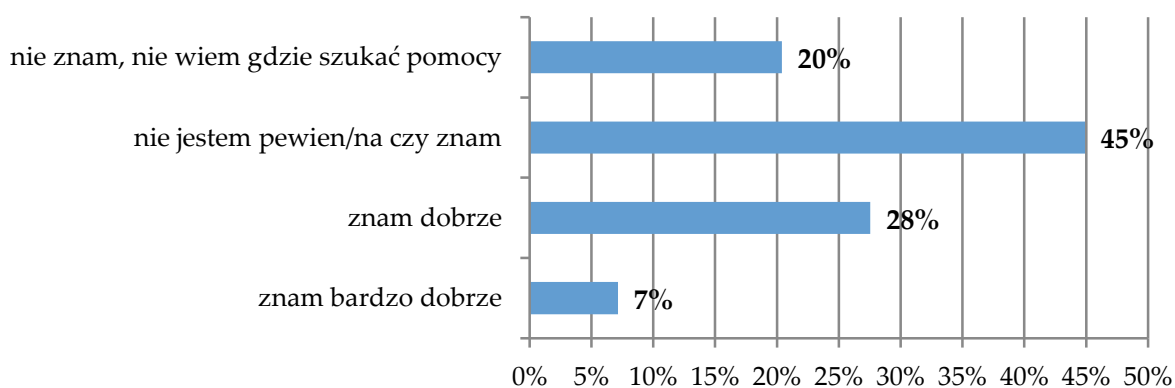
Wykres 50. O jakich instytucjach/placówkach funkcjonujących na terenie Gminy Pan/i słyszał/a?

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Z udzielonych odpowiedzi respondentów wynika, że tylko 7% z nich bardzo dobrze zna dane kontaktowe do instytucji pomocowych. 28% zna je dobrze, 45% badanych nie jest pewnych czy je zna, a 20% nie zna ich i nie wie gdzie szukać pomocy trudnych sytuacjach życiowych.

Wykres 51. Czy zna Pan/i dane kontaktowe do instytucji pomocowych, gdzie można się zgłosić w razie problemów?

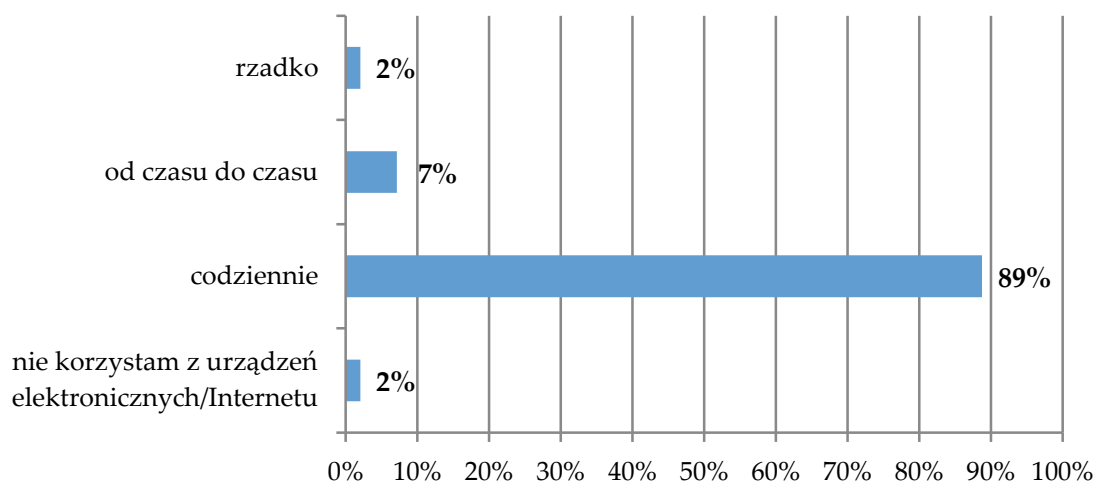
Korzystanie z urządzeń elektronicznych

Do czynników wzmacniających jakość profilaktyki należą: obowiązujący system prawny, współpraca pomiędzy samorządem a placówkami realizującymi programy profilaktyczne poprzez finansowe wspieranie programów profilaktycznych oraz rozwój kadr zajmujących się profilaktyką (szkolenia, superwizje), monitorowanie sytuacji epidemiologicznej związanej z używaniem substancji psychoaktywnych, diagnozowanie problemu przemocy, a także zwiększenie czasu przeznaczanego na działania profilaktyczne w placówkach oświatowych. Szczególnie ważne jest, aby wszystkie podmioty zaangażowane w realizację zadań profilaktycznych stworzyły spójny system, opierający się na trzech poziomach: centralnym, wojewódzkim i gminnym²⁵.

Kolejny blok pytań miał na celu sprawdzenie w jaki sposób oraz jak często mieszkańcy gminy Kotlin korzystają z urządzeń elektronicznych. Zebrany materiał badawczy wykazał, iż swój czas poświęcają na to prawie wszyscy dorośli mieszkańcy Gminy. 89% badanych robi to codziennie, 7% od czasu do czasu, a 2% rzadko. 2% respondentów zadeklarowało, że nie korzysta z tego rodzaju urządzeń w ogóle.

Wykres 52. Jak często korzysta Pan/i z poniższych urządzeń elektronicznych i Internetu (komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier)?

Na kolejne pytania odpowiadali tylko ci dorośli mieszkańcy, którzy korzystają z urządzeń elektronicznych, tj. 96 osób.

²⁵ Pietrzak S., *Sukcesy i wyzwania w implementacji dobrej profilaktyki*, Świat Problemów.

Zadaliśmy respondentom pytanie również o to, ile czasu w ciągu dnia spędzają na korzystaniu z urządzeń elektronicznych. Najwięcej osób poświęca na to 1-3 godzin (27 osób, tj. 29%). Na mniej niż godzinę wskazały 24 osoby (26%), 17 odpowiedzi padło na 3-5 godzin (18%), 13 respondentów wskazało na 5-7 godzin (14%), natomiast 12 ankietowanych poświęca na korzystanie z urządzeń elektronicznych powyżej 7 godzin (13%).

Tabela 45. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy):

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
do 1 godziny	26%	24
powyżej godziny do 3 godzin	29%	27
powyżej 3 godzin do 5 godzin	18%	17
powyżej 5 godzin do 7 godzin	14%	13
powyżej 7 godzin	13%	12

Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 18 osobom bardzo często zdarza się korzystać z urządzeń elektronicznych dłużej niż wstępnie zakładali (19%). 20 osobom takie sytuacje zdarzają się często (20%), 33 respondentom - czasami (34%), 21 badanym - rzadko (22%), natomiast 4 osobom nigdy (4%).

Tabela 46. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych/Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
bardzo często	19%	18
często	21%	20
czasami	34%	33
rzadko	22%	21
nigdy	4%	4

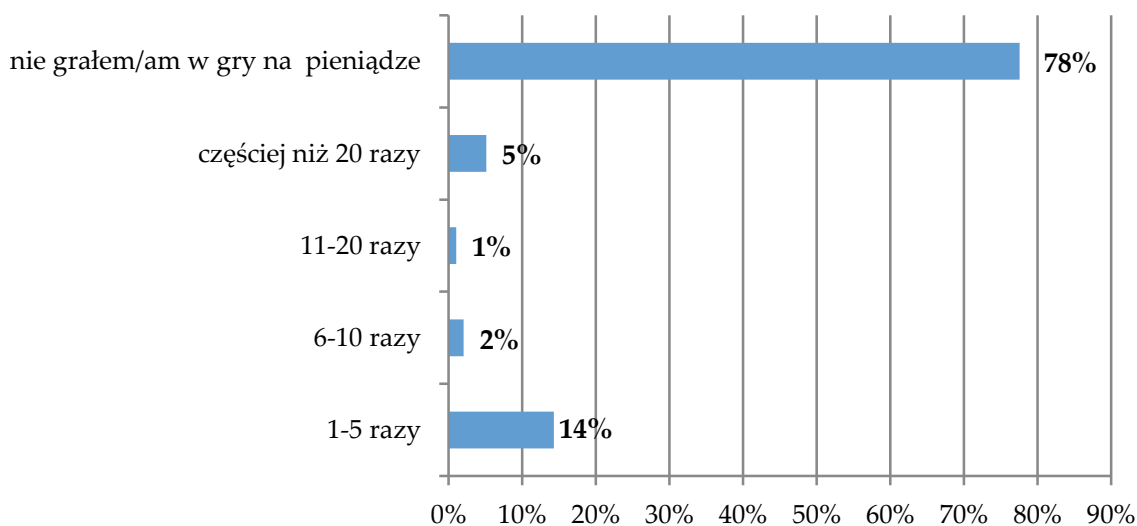
Hazard

Jak podaje CBOS, 37,1% Polaków powyżej 15 roku życia gra w gry na pieniądze. W stosunku do 2015 roku, oznacza to wzrost o 3 pp. Najwięcej osób, które grają codziennie lub kilka razy w tygodniu jest wśród grających w gry Totalizatora Sportowego – 2,6%. Wśród często podejmowanych gier na pieniądze znalazły się również zdrapki – 0,7%. Jak wynika z przeprowadzonych badań ogólnopolskich w ciągu ostatnich pięciu lat zwiększył się nieco odsetek Polaków grających na pieniądze, zmniejszyła się natomiast częstość tego rodzaju praktyk²⁶.

W celu określenia skali podejmowania zachowań hazardowych przez dorosłych mieszkańców Gminy, respondenci zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy grali w gry na pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że styczność z takimi grami miało 22% dorosłych mieszkańców gminy Kotlin, wśród których 14% badanych wskazało, że grało w takie gry 1-5 razy, 2% – 6-10 razy, 1% - 11-20 razy, a 5% – częściej niż 20 razy.

Wykres 53. Jak często grał/a Pan/i lub obstawiał/a gry na pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy?

**Na kolejne pytanie odpowiadali tylko ci dorośli mieszkańcy,
którzy grali w gry na pieniądze, tj. 22 osoby.**

²⁶ Oszacowanie rozpowszechnienia oraz identyfikacja czynników ryzyka i czynników chroniących hazardu i innych uzależnień behawioralnych – edycja 2018/2019: raport z badań, Centrum Badania Opinii Społecznej, Warszawa 2019.

Badani jednorazowo na gry na pieniądze przeznaczają zazwyczaj – 20 zł, powyżej 100 zł (po 6 osób, tj. 29%) oraz 1-5 zł (5 osób, tj. 24%). 3 osoby przeznaczają na wymieniony cel 51-100 zł (14%), a 1 badany 21-50 zł (5%).

Tabela 47. Jaką kwotę pieniężną jednorazowo przeznaczają Pan/i na gry na pieniądze?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
1-5 zł	24%	5
6-20 zł	29%	6
21-50 zł	5%	1
51-100 zł	14%	3
powyżej 100 zł	29%	6

Jak wynika z odpowiedzi ankietowanych, 6 osobom zdarzyło się przeznaczyć na gry hazardowe większą kwotę niż planowali (27%). 10 respondentów nie ma takich doświadczeń (45%), 4 osoby nie określają takich sum (18%), a 2 ankietowanych wybrało odpowiedź „nie wiem”.

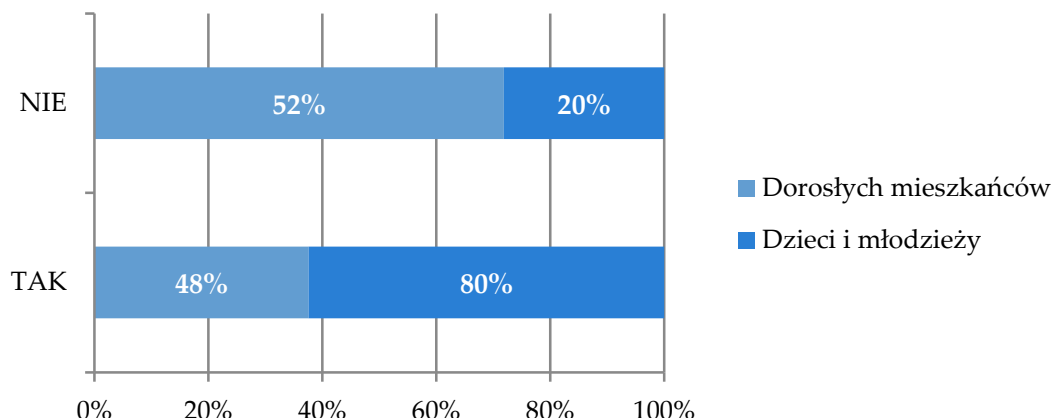
Tabela 48. Czy zdarzyło się Panu/i kiedykolwiek przeznaczyć na gry na pieniądze większą kwotę pieniężną niż wstępnie Pan/i zakładał/a?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
tak	27%	6
nie	45%	10
nie wiem	9%	2
nie przewiduje określonej kwoty	18%	4

**Na kolejne pytania odpowiadali wszyscy dorośli mieszkańcy,
tj. 98 osób.**

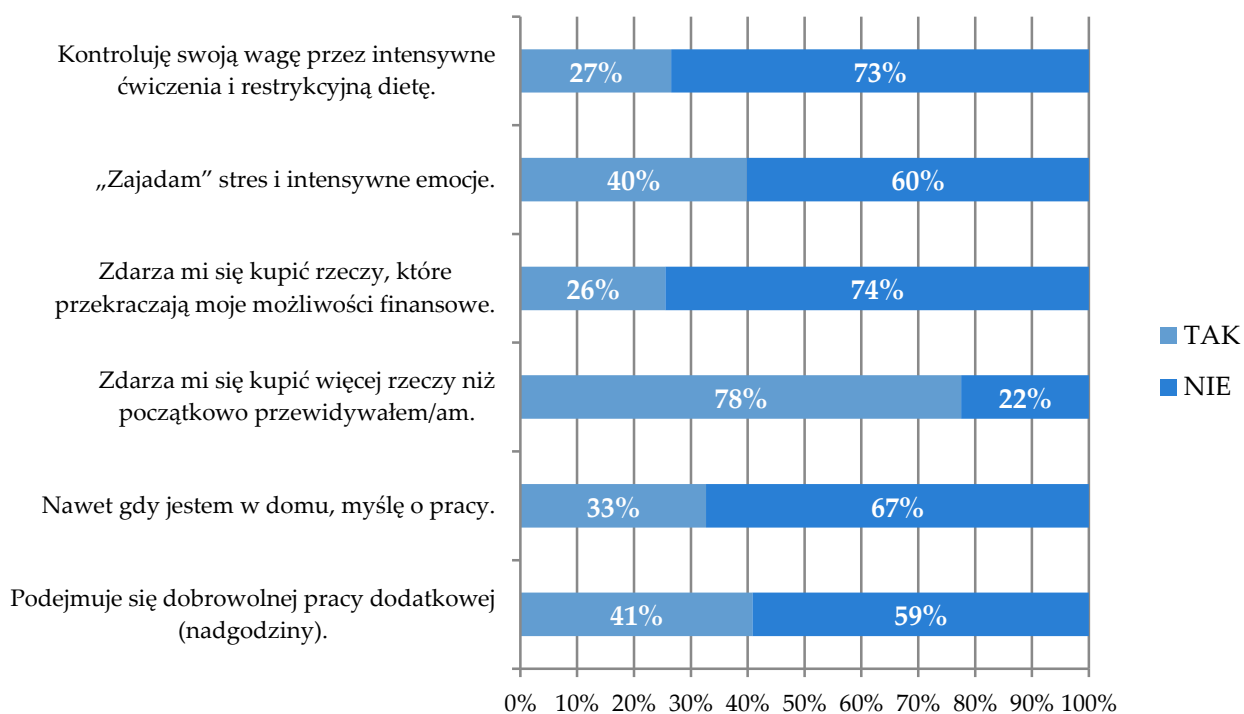
W opinii badanych, problem nadmiernego korzystania z urządzeń elektronicznych dotyczy głównie dzieci i młodzieży (80%), rzadziej dorosłych mieszkańców (48%).

Wykres 54. Czy Pana/i zdaniem nadmierne korzystanie z urządzeń elektronicznych/Internetu stanowi w Gminie znaczny problem wśród:

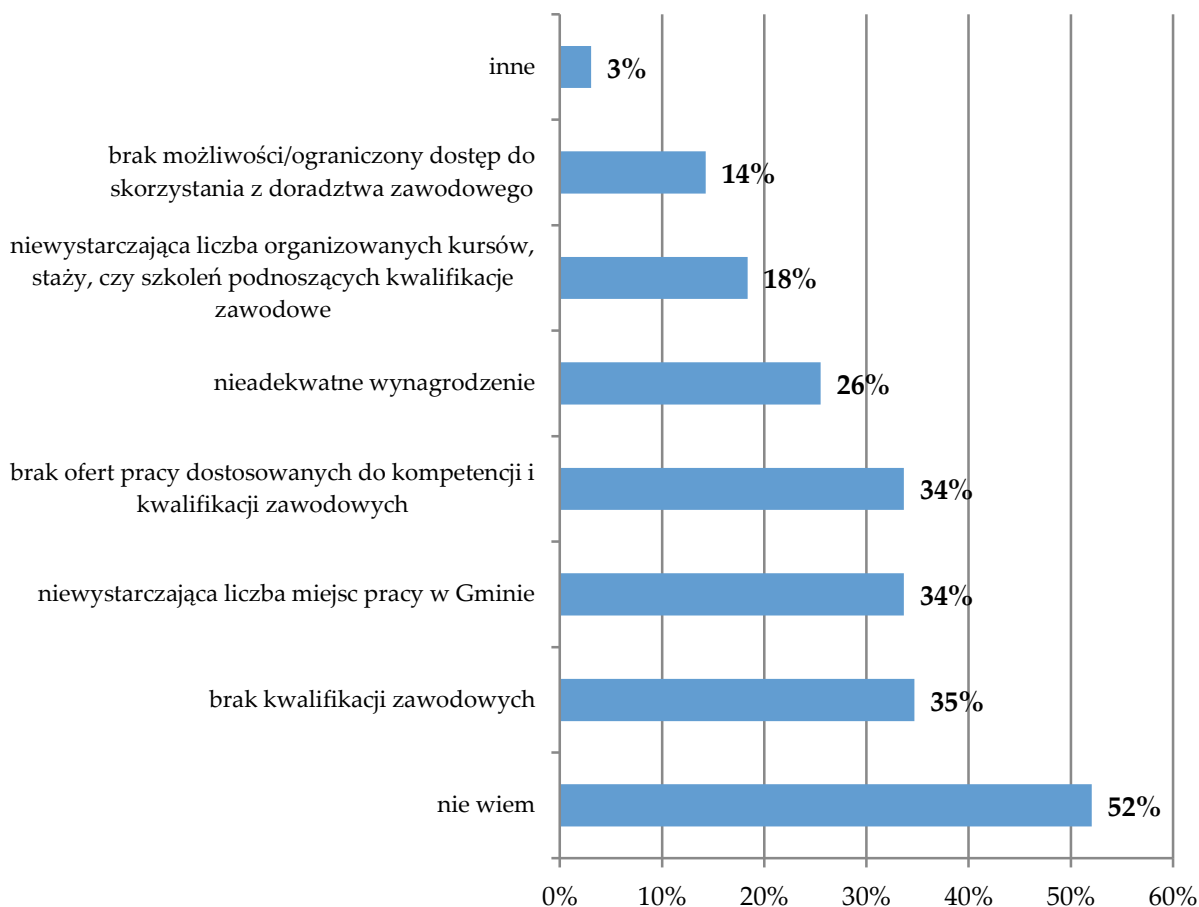
W kolejnym pytaniu badani mieli ustosunkować się do wymienionych twierdzeń. Jak wynika z odpowiedzi ankietowanych, 27% z nich kontroluje swoją wagę przez intensywne ćwiczenia i restrykcyjną dietę, 40% „zajada” stres i intensywne emocje, 26% zdarza się kupować rzeczy, które przekraczają ich możliwości finansowe, 78% zdarza się kupować więcej rzeczy niż początkowo przewidywali. 33% badanych przyznaje, że zdarza im się myśleć o pracy, nawet gdy są w domu, a 41% podejmuje się dobrowolnie pracy dodatkowej.

Wykres 55. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń:

W dalszej kolejności ankietowani mieli określić, jakie trudności napotykają osoby bezrobotne, szukające pracy w Gminie. Wymieniono w pierwszej kolejności brak kwalifikacji zawodowych (35%), niewystarczającą liczbę miejsc pracy w Gminie (34%), brak ofert pracy dostosowanych do kompetencji i kwalifikacji zawodowych (34%) i nieadekwatne wynagrodzenie (26%). W dalszej kolejności wskazano na niewystarczającą liczbę organizowanych kursów, staży, czy szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe (18%), brak możliwości/ograniczony dostęp do skorzystania z doradztwa zawodowego (14%) i inne, bliżej nieokreślone przyczyny (3%). Ponad połowa ankietowanych deklaruje brak wiedzy w tym obszarze (52%).

Wykres 56. Jakie trudności napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy?

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

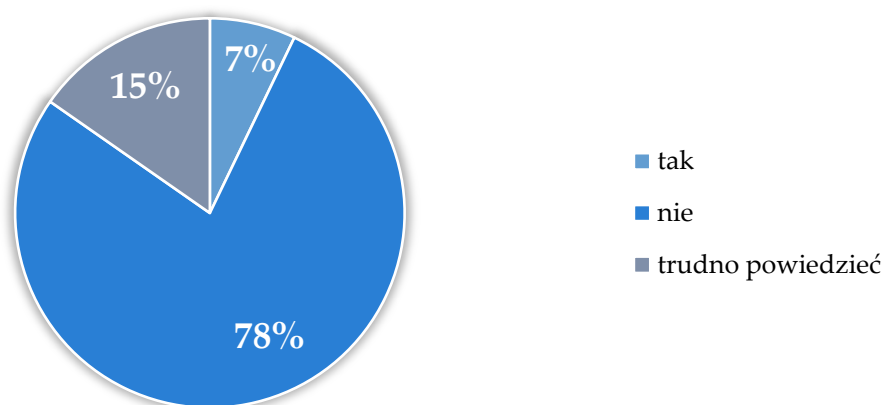
Ubóstwo i wykluczenie społeczne

Wykluczenie społeczne jest powiązane w sposób istotny z występowaniem ubóstwa, choć nie jest z nim równoznaczne. Osoby wykluczone nie muszą być ubogie, natomiast osoby ubogie nie muszą być wykluczone. W 2020 roku stopa ubóstwa skrajnego wyniosła 5,2% – o 1 pp. więcej niż w 2019 roku²⁷.

Następne pytanie dotyczyło tego, czy nasi respondenci doświadczyli w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem problemu ubóstwa. Większość mieszkańców odpowiedziała przecząco na to pytanie (78%), ale warto zaznaczyć, że 7% badanych doznało w ostatnim czasie ubóstwa. 15% wybrało odpowiedź „nie wiem”.

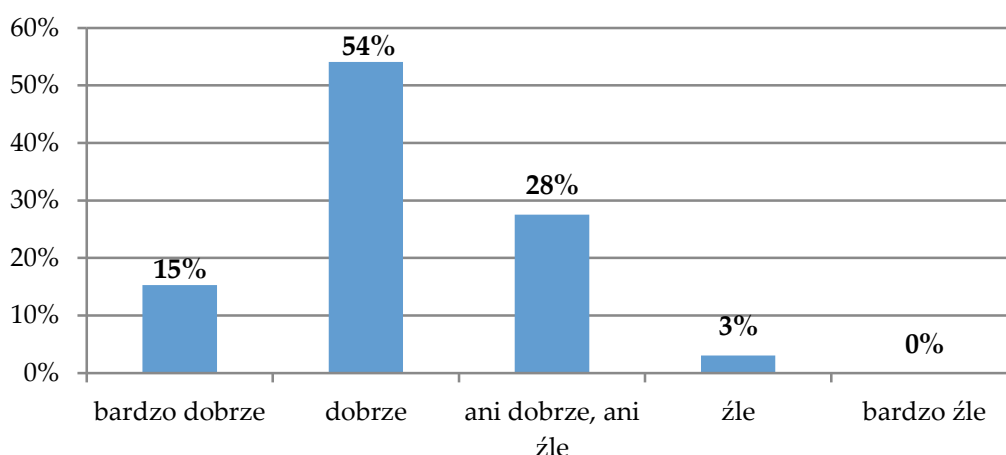
Wykres 57. Czy doświadczył/a Pan/i ubóstwa w ciągu ostatnich 12 miesięcy?

Większość badanych pozytywnie ocenia swoją sytuację materialną – 15% stwierdziło, że jest bardzo dobra, a 54% iż jest dobra. 28% wskazało na odpowiedź „ani dobra, ani zła”, a 3% że jest zła.

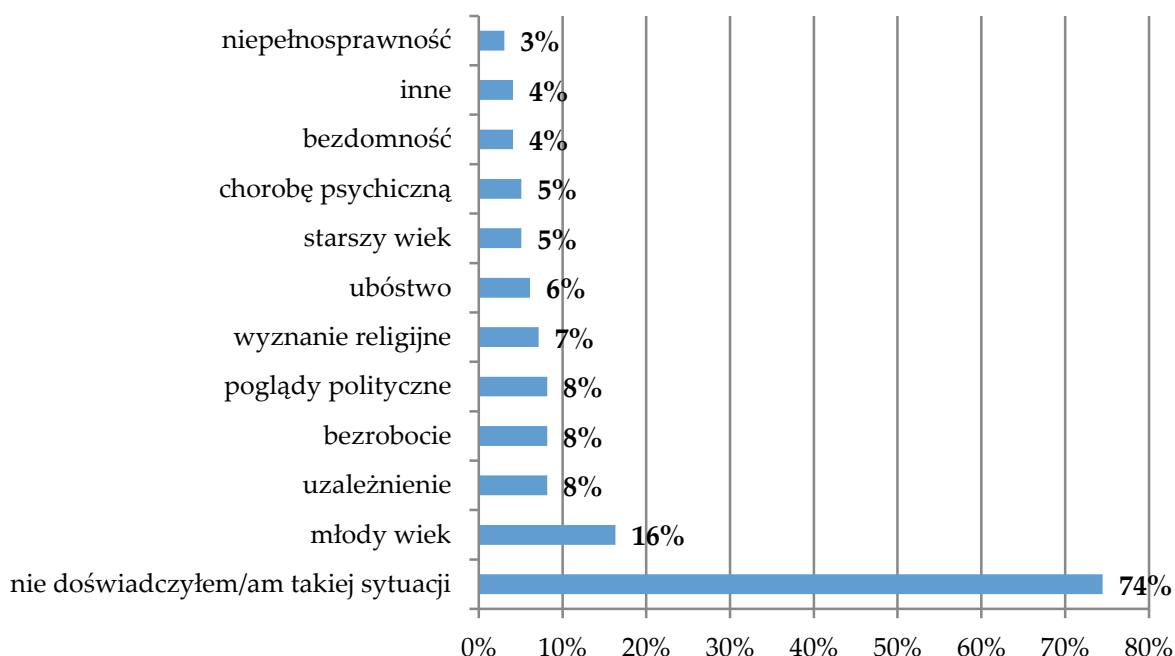
²⁷ Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski – jest dokumentem przygotowanym przez Zespół Zadaniowy do Spraw Reintegracji Społecznej, któremu przewodniczył Minister Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej – Jerzy Hausner.

Wykres 58. Jak ocenia Pan/i swoją sytuację materialną?

Z analizy materiału badawczego wynika, że 26% respondentów doświadczyło w swoim życiu odrzucenia społecznego. Najwięcej osób doznało go ze względu na młody wiek (16%). Po 8% mieszkańców doświadczyło odrzucenia ze względu na bezrobocie, uzależnienie oraz poglądy polityczne. Część ankietowanych wskazała na odrzucenie społeczne ze względu na wyznanie religijne (7%), ubóstwo (6%), starszy wiek i chorobę psychiczną (po 5%), bezdomność oraz inne, bliżej nieokreślone powody (po 4%) i niepełnosprawność (3%).

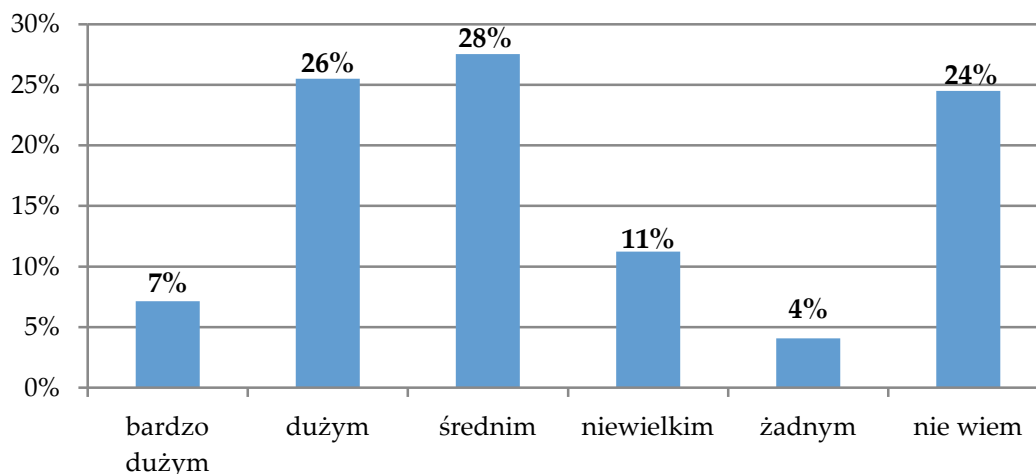
Wykres 59. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczył/a Pan/i osobiście odrzucenia ze względu na:

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

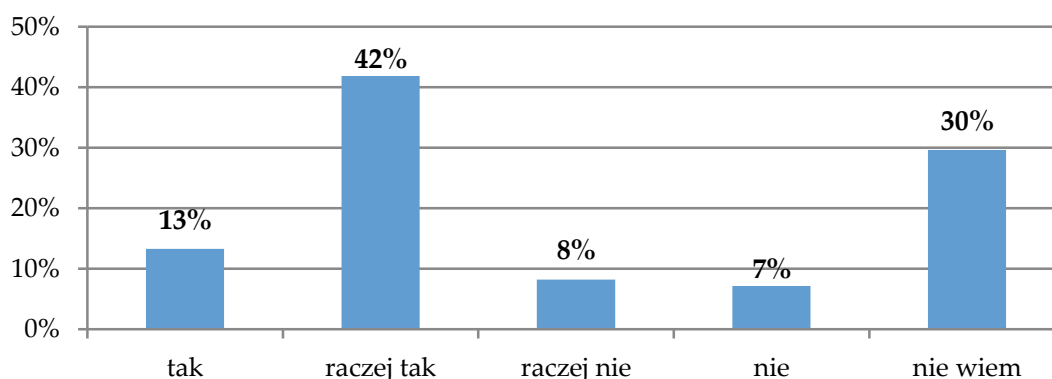
W opinii 28% ankietowanych, infrastruktura techniczna (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) w Gminie jest w średnim stopniu dostosowana do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie. 26% wskazało na odpowiedź w „dużym”, 7% w „bardzo dużym”, 11% – w „niewielkim”, a 4% w „żadnym”. Brak wiedzy zadeklarowało 24% badanych.

Wykres 60. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie?

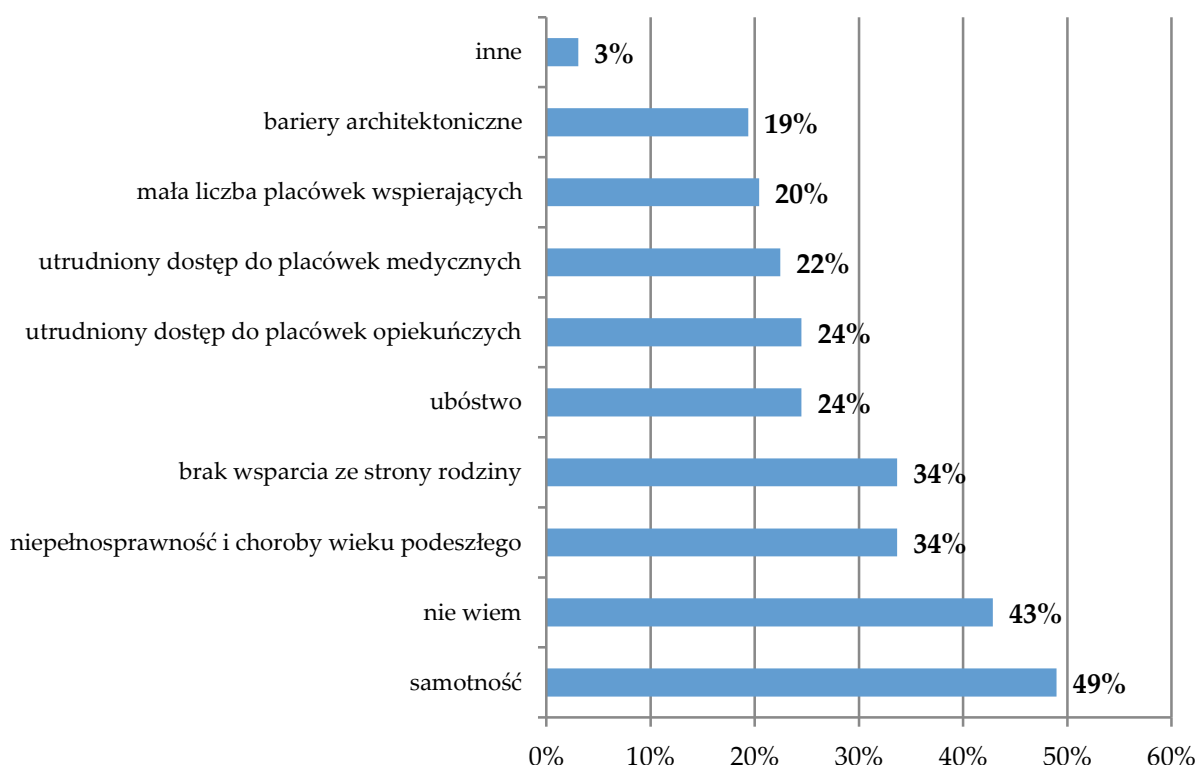
W opinii badanych, oferta pomocowa w Gminie skierowana do osób starszych (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest raczej wystarczająca – 42%, bądź wystarczająca – 13%. 8% respondentów uważa, że proponowane działania pomocowe są raczej niewystarczające, a 7% jest zdania, że są niewystarczające. 30% nie miało zdania na ten temat.

Wykres 61. Czy uważa Pan/i, że oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca w Gminie?

W opinii badanych, do głównych problemów osób starszych i z niepełnosprawnościami zalicza się samotność (49%), niepełnosprawność i choroby wieku podeszłego (34%) oraz brak wsparcia ze strony rodziny (34%). W dalszej kolejności wymieniono ubóstwo (24%), utrudniony dostęp do placówek opiekuńczych (24%) i medycznych (22%), małą liczbę placówek wspierających (20%), bariery architektoniczne (19%) i inne, bliżej nieokreślone problemy (3%).

Wykres 62. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych i z niepełnosprawnościami w Gminie?

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

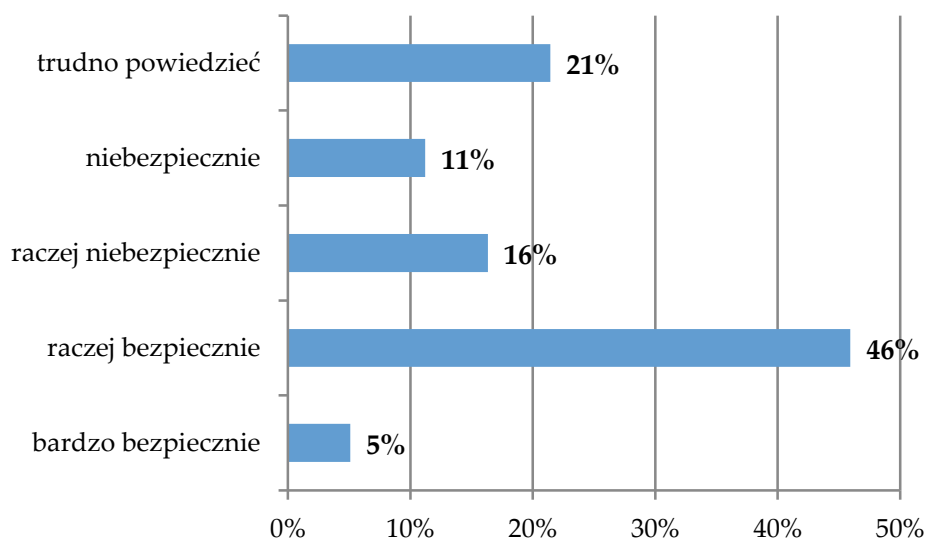
Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego, a także przed zjawiskami mogącymi zakłócić normalne funkcjonowanie obywateli, godzącymi w ogólnoprzyjęte normy postępowania. Bezpieczeństwo publiczne jest także stanem w społeczeństwie, który umożliwia jego sprawne funkcjonowanie.

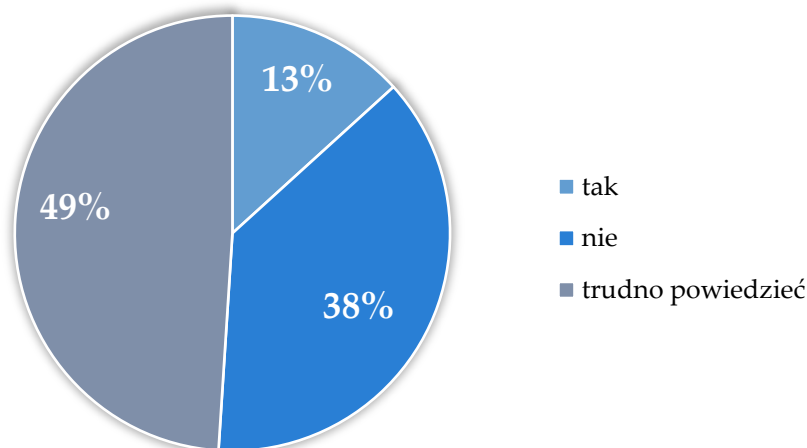
Zadawalający jest fakt, że zdecydowana większość mieszkańców czuje się bezpiecznie w swojej okolicy spacerując po zmroku (5% – bardzo bezpiecznie, 46% – raczej bezpiecznie). 16% badanych czuje się raczej niebezpiecznie, 11% wskazało na odpowiedź „niebezpiecznie”, a 21% ankietowanych nie potrafiło jednoznacznie się określić.

Wykres 63. Jak się Pan/i czuje się Pan/i spacerując w swojej okolicy po zmroku?

W kolejnym pytaniu badani mieli określić, czy na terenie Gminy często dochodzi do sytuacji, które wzbudzają niepokój i zagrażają bezpieczeństwu. 13% ankietowanych stwierdziło, że takie sytuacje mają miejsce, 38% jest przeciwnego zdania, a 49% respondentów wybrało odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Wykres 64. Czy często dochodzi na terenie Gminy do sytuacji, które wzbudzają Pana/i niepokój i zagrażają bezpieczeństwu?

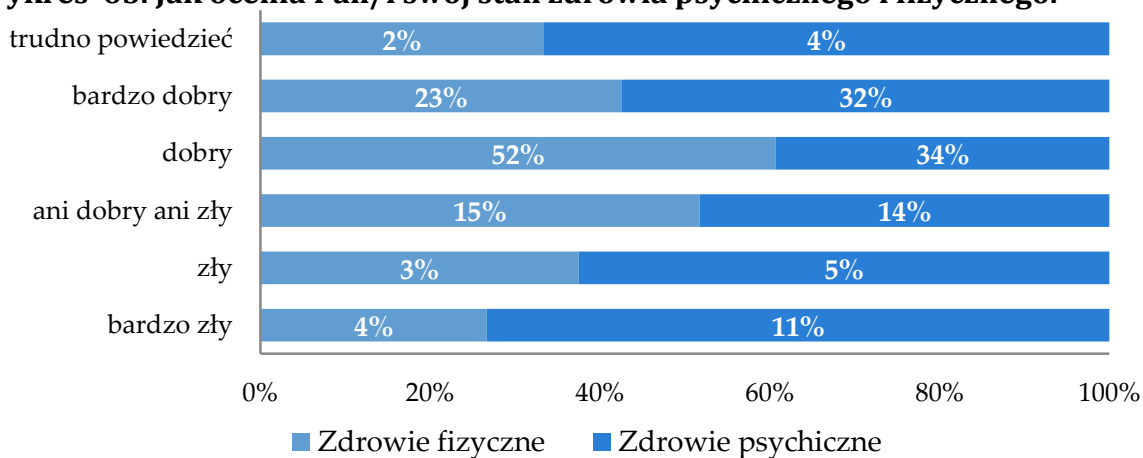
Zdrowie psychiczne

Definicja zdrowia psychicznego Światowej Organizacji Zdrowia to: „stan dobrego samopoczucia, w którym człowiek wykorzystuje swoje zdolności, może radzić sobie ze stresem w codziennym życiu, może wydajnie i owocnie pracować oraz jest w stanie wnieść wkład w życie danej wspólnoty”²⁸.

W pierwszej kolejności badani mieli ocenić swój stan zdrowia psychicznego i fizycznego. 23% ankietowanych twierdzi, iż ich stan zdrowi psychicznego jest bardzo dobry, 52% – dobry, 15% – ani dobry, ani zły, 3% – zły, a 4% - bardzo zły. Zdrowie fizyczne bardzo dobrze ocenia 32% badanych, dobrze – 34%, a ani dobrze, ani źle – 14%. 5% wskazało, że jest one w złym stanie, a 11% - w bardzo złym.

Wykres 65. Jak ocenia Pan/i swój stan zdrowia psychicznego i fizycznego.

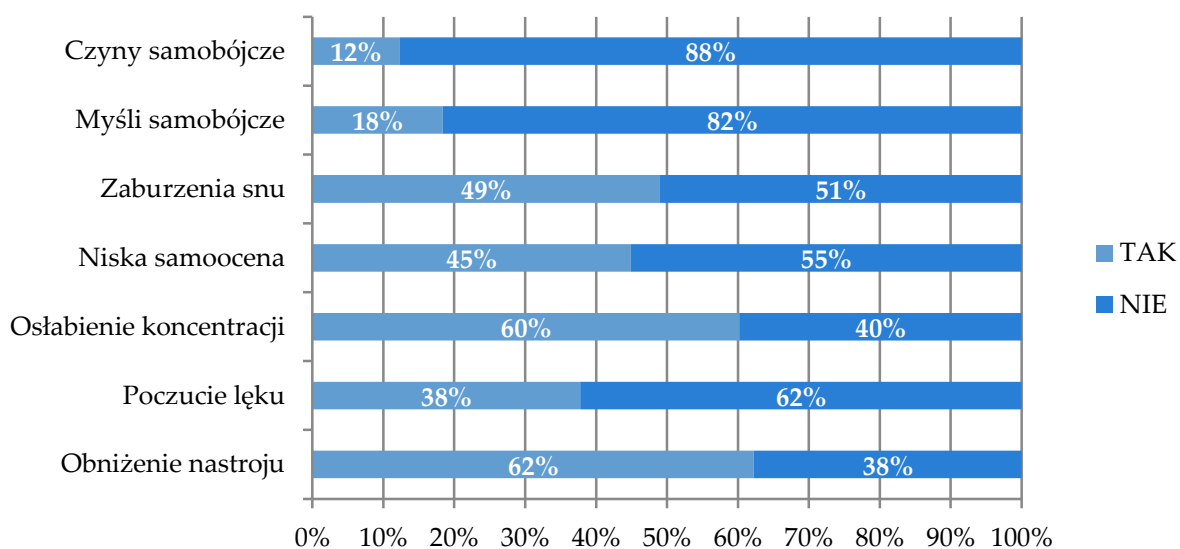

²⁸ Zdrowie psychiczne w Unii Europejskiej, Warszawa 2019.

W kolejnym pytaniu badani mieli określić, czy przez okres 2 tygodni utrzymywały się u nich wymienione stany. Z poniżej tabeli wynika, że:

- 62% doświadczyło obniżenia nastroju;
- 60% doświadczyło osłabienia koncentracji i uwagi;
- 49% doświadczyło zaburzeń snu;
- 38% doświadczył poczucia lęku;
- 45% miało niską samoocenę;
- 18% miało myśli samobójcze;
- 12% doznało czynów samobójczych.

Wykres 66. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak:

ANALIZA OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

Na podstawie danych empirycznych przekazanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kotlinie, danych Głównego Urzędu Statystycznego, Powiatowego Urzędu Pracy, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Policji, do każdego z obszarów wymienionych we wprowadzeniu do Strategii przeprowadzono analizy diagnostyczne (diagnoza sytuacji społecznej), w skład których wchodzi charakterystyka i skala problemu oraz podejmowanych działań interwencyjnych. W części diagnostycznej przedstawiona została również analiza SWOT.

Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej

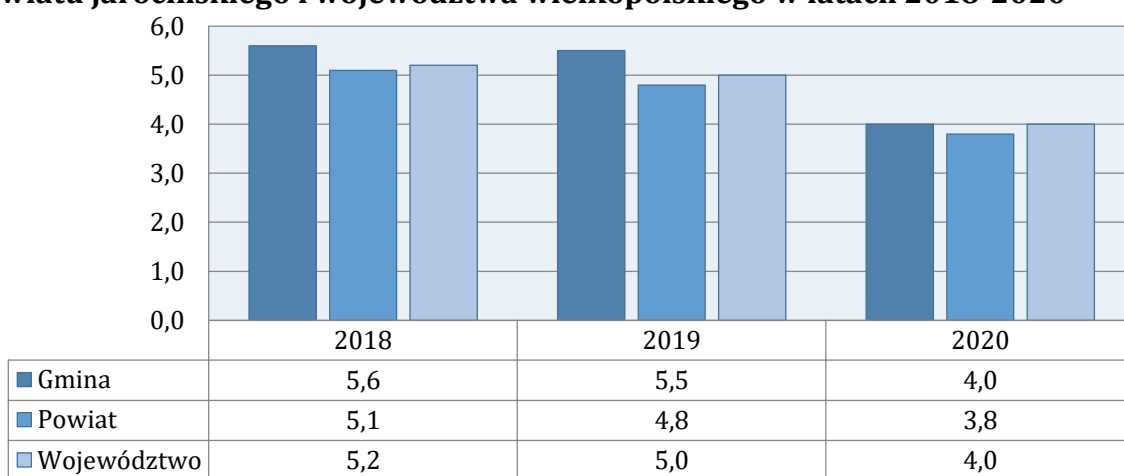
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Analiza obszaru jakim jest wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej została rozpoczęta od przedstawienia wskaźnika dotyczącego małżeństw mieszkańców gminy Kotlin, w porównaniu do wartości w całym województwie wielkopolskim oraz powiecie jarocińskim. Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba małżeństw na 1000 ludności systematycznie się zmniejszała – zarówno w Gminie, powiecie, jak i całym województwie. **W 2020 roku na terenie Gminy wskaźnik małżeństw kształtował się na poziomie 4,0 i tym samym był nieco wyższy niż w powiecie jarocińskim oraz taki sam jak w województwie wielkopolskim.**

Wykres 67. Liczba małżeństw na 1000 ludności w gminie Kotlin w porównaniu do powiatu jarocińskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Wszystkie jednostki pomocowe działające na terenie Gminy w określony sposób zajmują się wspieraniem rodziny w różnych obszarach jej funkcjonowania, a ich integralne, holistyczne oddziaływania pozwalają uzyskać zamierzone efekty i wprowadzić istotne zmiany w zakresie funkcjonowania instytucji rodziny. Główną jednostką organizacyjną zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny jest Centrum Usług Społecznych które służy pomocą rodzinom z Gminy znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia niezbędnych ich potrzeb i umożliwiające życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

W 2020 roku przyznano łącznie 143 świadczenia rodzinom posiadającym jedno dziecko, 117 świadczeń rodzinom z dwójką dzieci, 112 świadczeń rodzinom z trójką dzieci oraz 49 świadczenia rodzinom z czwórką lub większą liczbą dzieci. Szczegółowe dane w zakresie liczby przyznanych świadczeń pieniężnych przedstawia poniższa tabela.

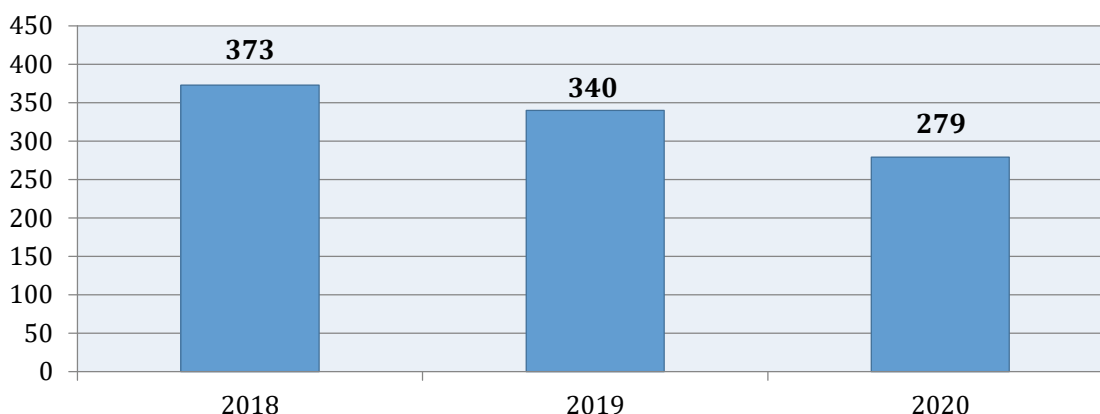
Tabela 49. Świadczenia, z których korzystały poszczególne typy rodzin z dziećmi w 2020 roku

liczba dzieci	ogółem	świadczenia pieniężne
jedno dziecko	143	143
dwoje dzieci	117	117
troje dzieci	112	112
czworo i więcej dzieci	49	49

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Na poniższym wykresie zaprezentowana została liczba rodzin, którym przyznano świadczenia rodzinne na przestrzeni lat 2018-2020. **Możemy zauważyć, że ze świadczeń tych w 2020 roku korzystało 279 rodzin, czyli o 18% mniej niż w roku 2019 roku oraz o 25% mniej niż w roku 2018.** W latach 2018-2020 dostrzegalny jest zatem spadek w zakresie liczby rodzin, którym przyznano świadczenie rodzinne. Na świadczenia rodzinne w 2020 roku wydatkowano kwotę 1 258 675,06 zł – to o 323 266,55 zł mniej niż w 2018 roku.

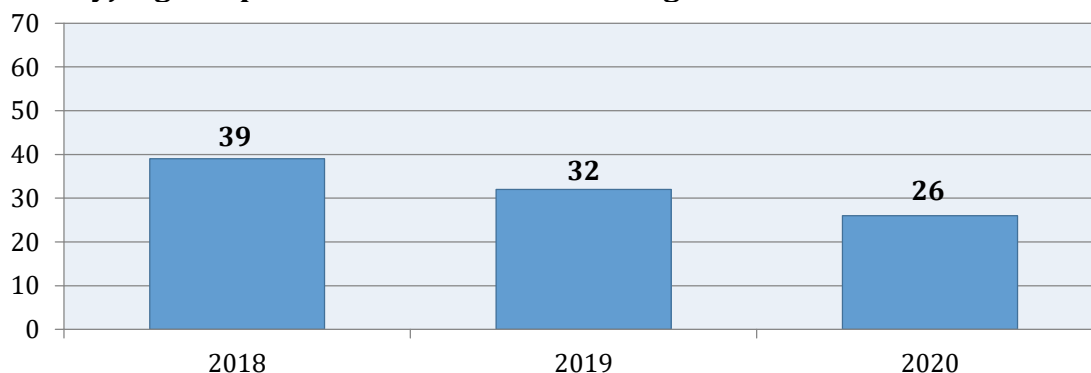
Wykres 68. Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia rodzinne na przestrzeni lat 2018-2020 w gminie Kotlin

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. Na przestrzeni ostatnich trzech lat zauważalny jest spadek liczby rodzin korzystających z omawianego świadczenia. W roku 2020 było to 26 rodzin, w 2019 roku – 32, a w 2018 roku – 39 rodzin.

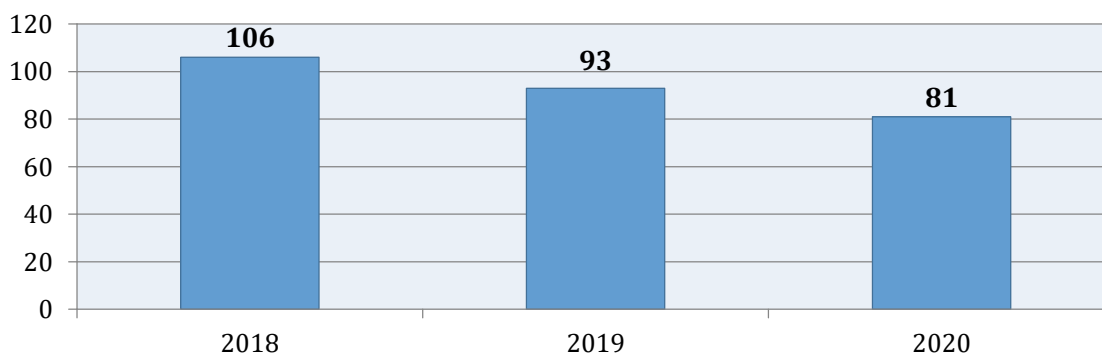
Wykres 69. Liczba rodzin, którym wypłacono świadczenia z funduszu alimentacyjnego na przestrzeni lat 2018-2020 w gminie Kotlin

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych uległa spadkowi. W 2018 roku udzielono pomocy i wsparcia z tego powodu 106 rodzinom, w 2019 roku – 93, natomiast w 2020 roku – 81 rodzinom. **W 2020 roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej wyniosła 81, a więc rodziny z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych stanowiły 81% beneficjentów pomocy społecznej.**

Wykres 70. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2018-2020 w gminie Kotlin

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

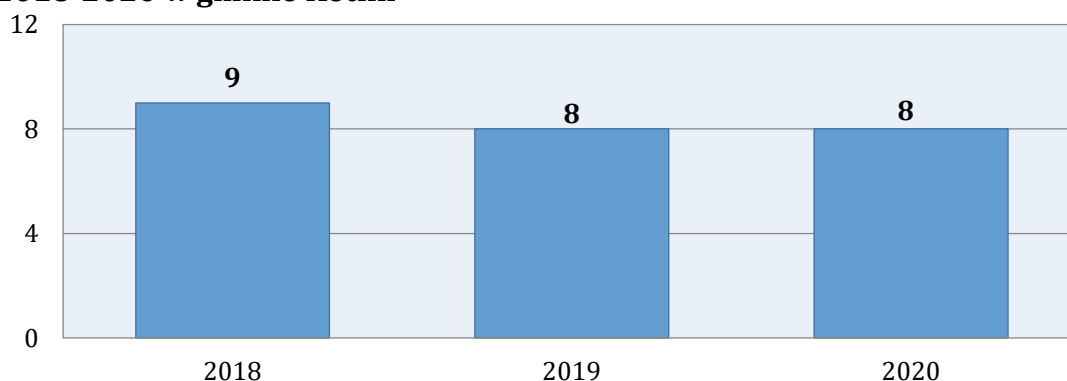
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

W 2020 roku bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jako powód udzielania pomocy i wsparcia znalazła się na 3 miejscu względem rodzin otrzymujących pomoc.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kotlinie realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2021 r. poz. 159 z późn. zm.). Ustawa kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została instytucja asystenta rodziny, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kotlinie zatrudniony jest jeden asystent rodziny. W 2020 roku w ramach realizacji ustawowego zadania, asystent rodziny prowadził pracę w 8 rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Na przestrzeni ostatnich lat liczba zatrudnionych asystentów rodziny pozostawała na względnie stałym poziomie, podobnie jak liczba rodzin objętych ich wsparciem.

Wykres 71. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny na przestrzeni lat 2018-2020 w gminie Kotlin

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

W roku 2020 w gminie Kotlin nie było rodzin wspierających, to znaczy takich, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego).

OBSZARY PROBLEMOWE

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego.

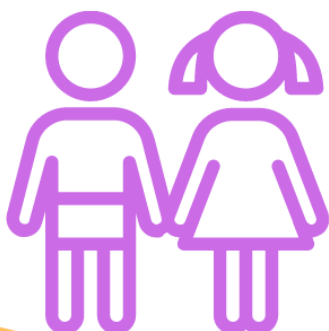
Bezradność rodzin w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niski poziom kompetencji wychowawczych.

Spadek liczby zawieranych małżeństw.

Brak funkcjonujących rodzin wspierających.

Uchylanie się od finansowania świadczeń alimentacyjnych przez zobowiązanych do tego mieszkańców.

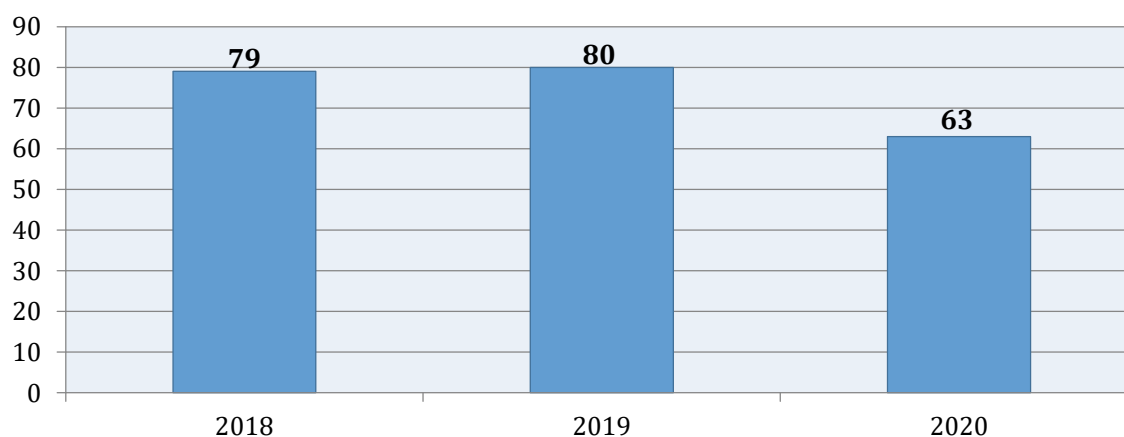
Wspieranie osób z niepełnosprawnościami

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby niepełnosprawnej z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych i przyjęto, że: *osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności do wykonywania pracy zawodowej*. Osoby z niepełnosprawnościami dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności. Warty podkreślenia jest fakt, że osoby z niepełnosprawnościami tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji.

W 2020 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności kształtowała się na poziomie 63. Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba rodzin, którym udzielono pomocy z tego powodu ulegała wahaniom – w 2018 skorzystało z niej 79 rodzina w 2019 roku – 80.

Wykres 72. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Niepełnosprawność

W 2020 roku niepełnosprawność jako powód udzielania pomocy i wsparcia znalazła się na 4 miejscu względem rodzin otrzymujących pomoc.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2018-2020. W 2018 roku przyznano 1307 świadczeń na łączną kwotę 205 912 zł, w 2019 roku liczba świadczeń wyniosła 1352 na kwotę 249 437 zł, a w 2020 roku kształtowała się na poziomie 496 świadczeń na kwotę 106 623 zł. **W porównaniu do 2018 roku liczba przyznanych świadczeń spadła o 62%.**

Tabela 50. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba świadczeń	1307	1352	496
kwota świadczeń (zł)	205 912	249 437	106 623

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

W 2020 roku liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności kształtowała się na poziomie 1383 świadczeń. W 2018 roku przyznano 526 świadczeń, natomiast w 2019 roku – 744. **W latach 2018-2020 możemy zauważyć wzrost liczby przyznanych świadczeń o 163%.**

Tabela 51. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba świadczeń	526	744	1383
kwota świadczeń (zł)	86 366	137 134	297 428

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

W 2018 roku przyznano 870 świadczeń dla osób z niepełnosprawnością powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia, w 2019 roku – 535, a w 2020 roku – 728. **Na przestrzeni analizowanych lat obserwowalne są wahania liczby przyznanych zasiłków.** Kwota świadczeń w 2020 roku wyniosła 157 132 zł i tym samym była o 15% wyższa niż w 2018 roku.

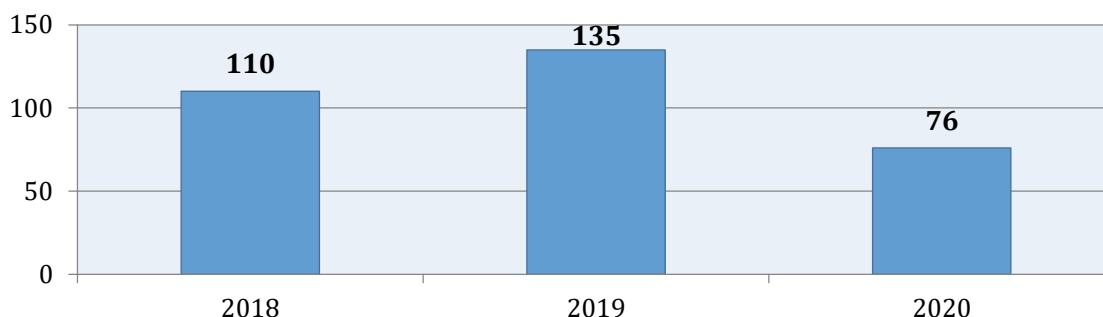
Tabela 52. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba świadczeń	870	535	728
kwota świadczeń (zł)	136 136	98 597	157 132

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Poniższy wykres zawiera dane dotyczące liczby świadczeń specjalnego zasiłku opiekuńczego. W 2020 roku świadczenie przyznano 76 osobom, a więc 59 osobom mniej niż w 2019 roku i o 34 osoby mniej niż w 2018 roku. Na powyższe świadczenie w 2020 roku wydatkowano kwotę 46 521zł.

Wykres 73. Liczba świadczeń specjalnego zasiłku opiekuńczego na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Osobom z niepełnosprawnością z terenu Gminy udzielone zostaje wsparcie między innymi w postaci zasiłków okresowych. W 2020 roku udzielono 14 zasiłków okresowych z tytułu niepełnosprawności, w 2019 roku – 20, natomiast w 2018 roku – 19. Kwota z powyższych świadczeń w 2020 roku wyniosła 42 683 zł.

Tabela 53. Zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba osób	19	20	14
kwota świadczeń (zł)	36 158	36 177	42 683

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

OBSZARY PROBLEMOWE

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowy w dziedzinie planowania strategicznego.

Niepełnosprawność stanowi jeden z głównych powodów udzielania pomocy i wsparcia przez GOPS.

Wzrost zapotrzebowania na świadczenia pielęgnacyjne dla osoby niepełnosprawnej powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia.

Promocja i ochrona zdrowia psychicznego

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zdrowie psychiczne jest dynamicznym stanem wewnętrznej równowagi, która umożliwia osobom wykorzystywanie ich umiejętności w harmonii z uniwersalnymi wartościami społecznymi. Podstawowe umiejętności poznawcze i społeczne, zdolność rozpoznawania, wyrażania i modulowania własnych emocji, a także współczucia dla innych, elastyczność i zdolność radzenia sobie z niekorzystnymi zdarzeniami w życiu i pełnienia funkcji w rolach społecznych, a także harmonijny związek między ciałem, a umysłem to istotne składniki zdrowia psychicznego, które przyczyniają się w różnym stopniu do stanu równowagi wewnętrznej. Według tej definicji równowaga wewnętrzna jest uważana za „stan dynamiczny” głównie w celu odzwierciedlenia faktu, że różne okresy życia człowieka (dojrzewanie, rodzicielstwo, przejście na emeryturę) naruszają ową równowagę i mogą wymagać zmian²⁹.

Dotarcie do wiarygodnych danych dotyczących zdrowia psychicznego zazwyczaj stwarza wiele problemów. Dzieje się tak ponieważ termin „zdrowie psychiczne” jest bardzo płynny i zawierają się w nim pozostałe problemy społeczne, na temat których możemy znaleźć wyczerpujące statystyki.

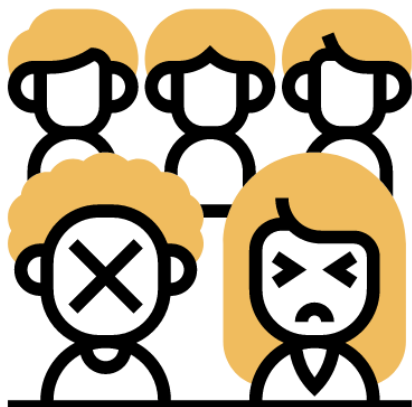
Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, realizowanych przez Gminę, należy organizacja i świadczenie usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Celem specjalistycznych usług opiekuńczych jest poprawa jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez: zapewnienie wysokiej jakości specjalistycznej pomocy osobom samotnym z zaburzeniami psychicznymi, w przypadkach gdy są jej pozbawione oraz osobom, które wymagają takiej pomocy, a rodzina nie może jej zapewnić; pomoc dostosowaną do szczególnych potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi oraz celów postawionych w planach postępowania terapeutyczno-wspierającego, świadczoną przez osoby z odpowiednim wykształceniem i doświadczeniem.

²⁹ www.psychiatriapolska.pl

Problemy w zakresie zdrowia psychicznego mogą nasilać się w najbliższych latach ze względu na pandemię COVID-19. Pandemia wiąże się z poczuciem zagrożenia, lękiem, niepewnością oraz niepokojem. W skrajnych przypadkach mogą pojawić się stany paniki oraz poczucie beznadziei. Konsekwencją tego mogą być narastające zaburzenia psychiczne, począwszy od teraz, po ustąpieniu zagrożenia, a nawet ujawniające się przez kolejne lata. Biorąc pod uwagę, że już przed wybuchem pandemii statystyki dotyczące problemów ze zdrowiem psychicznym były dramatyczne, a obecna sytuacja może je znacznie pogorszyć. Istnieje więc pilna potrzeba podejmowania szerokich działań w tym zakresie.

OBSZARY PROBLEMOWE

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowy w dziedzinie planowania strategicznego.

Zagrożenie wykluczeniem społecznym i zawodowym osób z zaburzeniami psychicznymi.

Nasilenie się problemów ze zdrowiem psychicznym osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży będące konsekwencją pandemii COVID-19.

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

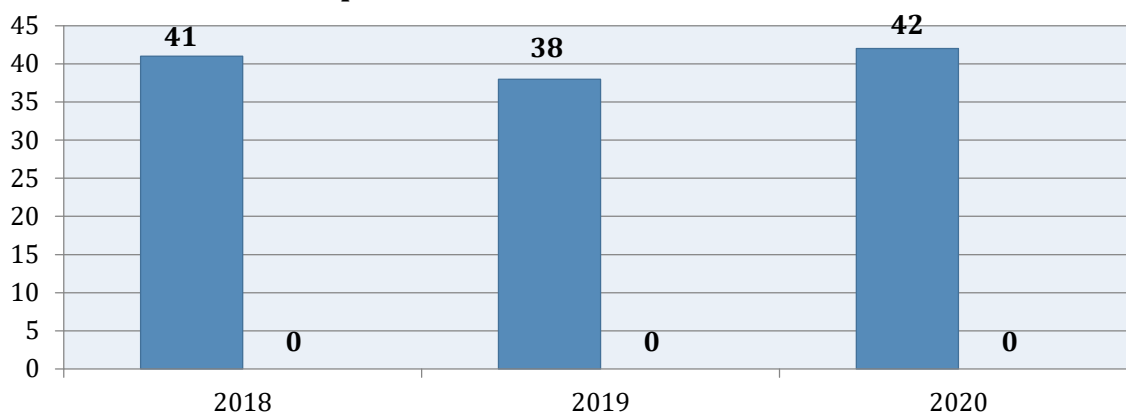
Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią.

Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Jako trzeci wskaźnik choroby są to zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny³⁰. Posługując się wskaźnikami europejskimi oraz na podstawie danych szacunkowych PARPA, można szacować, iż liczba uzależnionych od alkoholu w Polsce wynosi 600-800 tys., z czego 80% stanowią mężczyźni. Z kolei populacja osób pijących ryzykownie i szkodliwie szacowana jest w Polsce na około 2-3 mln osób. Dorośli członkowie rodzin alkoholowych tj. takich gdzie nadużywanie alkoholu zaburza życie rodzinne, stanowią w Polsce populację liczącą 1,5-2 mln osób. Dzieci i młodzież w rodzinach alkoholowych to w Polsce populacja licząca 1,5-2 mln osób.

W 2020 roku z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kotlinie z powodu uzależnienia od alkoholu skorzystały 42 rodziny. Można zauważyć, że na przestrzeni lat 2018-2020 liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu ulegała wahaniom. W 2018 roku z pomocy skorzystało 41 rodzin, a w 2019 roku – 38 rodzin. **W 2020 roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej wyniosła 280, a więc rodziny z problemem alkoholizmu stanowiły 15% ogółu.** W omawianym okresie nie wnioskowano o udzielenie pomocy z powodu wytypowania problemu narkomanii w rodzinie.

³⁰ Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.

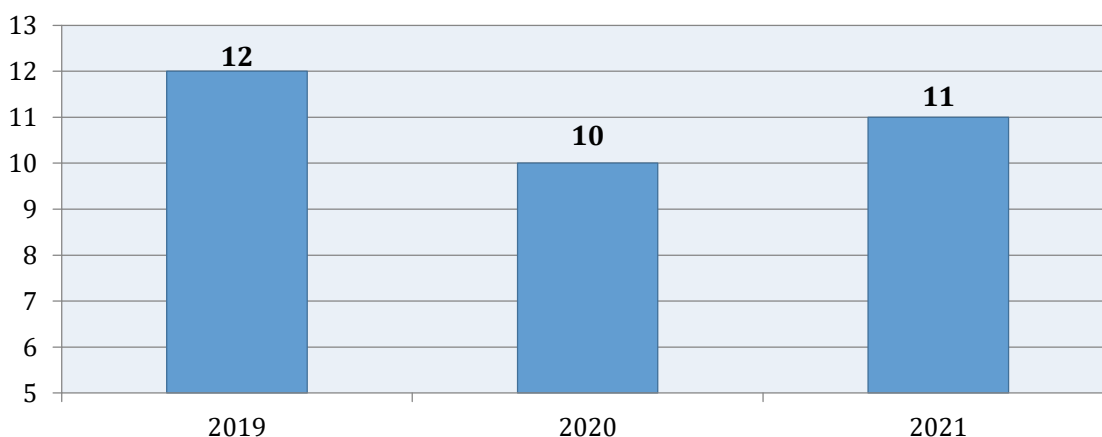
Wykres 74. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2019 roku z tego powodu prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości zatrzymano 12 osób, w 2020 roku – 10 kierowców, a w 2021 roku – 11.

Wykres 75. Prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości lub odurzenia w latach 2019-2021

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Jarocinie

Problem uzależnień w gminie Kotlinie przybiera różne formy, a wśród nich wymienia się również zaburzenia nie związane bezpośrednio z zażywaniem określonych substancji psychoaktywnych, a z niekontrolowanym podejmowaniem określonych zachowań i czynności. Do najpowszechniejszych nałogów natury psychicznej zalicza się zaburzenie uprawiania hazardu oraz zachowania przystosowawcze, np. robienie zakupów i uprawianie ćwiczeń fizycznych, odmawianie jedzenia lub nadmierne spożywanie go, natomiast problemem, który w przyszłości może stanowić jeden z głównych problemów społecznych, w szczególności wśród dzieci i młodzieży jest zaburzenie korzystania z Internetu oraz grania w gry internetowe.

Hazard

Wraz z rozwojem technologicznym, w świecie on-line pojawiać zaczęły się różnego rodzaju gry na pieniądze. Znacznie zwiększyło to dostępność do gier hazardowych dla młodych ludzi. Hazard on-line, w przeciwieństwie do stacjonarnych kasyn zakazanych dla nieletnich, jest dla młodych ludzi dostępny i w dużej mierze anonimowy. Niestety rozprzestrzenianie się stron internetowych oferujących różnego rodzaju gry hazardowe stwarza dla dzieci i młodzieży realne zagrożenie. Granie w gry na pieniądze może doprowadzić do uzależnienia i związanych z tym negatywnych konsekwencji, między innymi problemów w funkcjonowaniu społecznym i zawodowym, jak poczucie wewnętrznego przymusu i myśli intruzywne, które nie pozwalają na skupienie uwagi na pracy, a także depresji, myśli i prób samobójczych, słabych wyników w nauce, problemów w relacjach rodzinnych i rówieśniczych.

Można przybliżyć wyniki badań ogólnopolskich, które wskazują i nakreślają skalę podejmowania zachowań hazardowych. Analizując wyniki badania przeprowadzonego wśród respondentów powyżej 15 roku życia, zauważyć można, iż średnio co trzecia osoba w czasie ostatnich 12 miesięcy grała w gry na pieniądze (37%), a najpopularniejszymi formami gier są zakłady u „Totalizatora Sportowego” (27%), zdrapki (16%), konkursy SMS (6%) oraz automaty do gier (4%). Jak wskazują wyniki, problemem nałogowego grania zagrożonych jest około 1% Polaków po 15 roku życia, czyli ok. 27 tys. osób, a niemal 8% osób w tym wieku podejmuje się gier losowych codziennie lub kilka razy w tygodniu.

Problem nałogowego hazardu wzrasta proporcjonalnie do wieku respondentów objętych badaniem, gdyż z raportu z badań ESPAD z 2019 roku wynika, że kiedykolwiek w życiu z hazardem spotkało się 18,2% uczniów w wieku 15-16 lat i 21,4% osób w wieku 17-18 lat. Problemowe granie i uprawianie hazardu dotyka z kolei 1,3% młodszych dzieci i 1,2% starszych uczniów, wśród których zauważalne są dysproporcje względem płci – takie zachowania znacznie częściej przejawiają chłopcy niż dziewczynki.

Mając na uwadze potrzebę ograniczenia i przeciwdziałania zwiększeniu się skali rozpowszechnienia grania w gry na pieniądze niezbędne jest organizowanie badań pozwalających ocenić skalę zjawiska oraz dostosowywanie odpowiednich działań profilaktycznych zapobiegających występowaniu problemów w tym zakresie.

Urządzenia elektroniczne i Internet

Korzystanie z urządzeń elektronicznych wśród dorosłych, jak i młodych ludzi jest problemem powszechnym i zauważalnym na terenie gmin w całej Polsce. Wykorzystywanie Internetu i urządzeń elektronicznych stało się elementem wychowawczym dzieci, z kolei wśród młodzieży obserwowana jest znaczna skala tego problemu, gdyż pozostają oni on-line przez wiele godzin każdego dnia. W związku z korzystaniem z nowych technologii zarówno przez dzieci, jak i osoby dorosłe, narażone są one na doświadczenie przemocy internetowej, ryzyko uzależnienia od komunikatorów, a także inne, negatywne konsekwencje. Korzystanie z urządzeń elektronicznych daje dzieciom i młodzieży możliwości rozwoju, ale niesie za sobą także liczne zagrożenia – pornografię, treści pełne przemocy, fake newsy, ryzyko nawiązania niebezpiecznych relacji, czy też cyberprzemoc. Korzystanie z urządzeń, w tym z Internetu, pozostanie jedną z najczęściej podejmowanych czynności przez młodych ludzi i może determinować problemy w obszarze zdrowia fizycznego oraz psychicznego.

Jak wskazują wyniki badań, średnio 75% Polaków powyżej 15 roku życia jest użytkownikami Internetu, natomiast jego problemowe użytkowanie dotyczy 0,04% tej populacji, a 1,9% osób korzystających jest zagrożonych uzależnieniem od niego. Alarmujące statystyki dotyczą w szczególności deklarowanego wieku pierwszego kontaktu ze światem wirtualnym bez nadzoru rodziców przez dzieci. Inicjacja ta odbywa się nawet w wieku 7 lat, a na przestrzeni ostatnich lat sukcesywnie maleje. Jednym z głównych powodów korzystania z urządzeń elektronicznych oraz Internetu ogółem jest chęć aktywności w mediach społecznościowych, które stale podnoszą swoją atrakcyjność w celu przyciągnięcia do siebie nowych użytkowników oraz większego zaangażowania tych dotychczasowych. Uczniowie w wieku 15-18 lat spędzają średnio 2-3 godziny dziennie na korzystaniu z social mediów (33,4%), natomiast co piąty nastolatek poświęca na aktywność w mediach społecznościowych znaczną ilość czasu,

tj. 4-5 godzin dziennie (20,2%), co jest sygnałem wskazującym na konieczność podejmowania przez rodziców interwencji w tym zakresie i ograniczenia dostępu do Internetu. O problemie uzależnienia od urządzeń elektronicznych i Internetu stanowią również deklarowane przez nastolatków zachowania, bowiem średnio co trzeci odczuwa potrzebę korzystania stale ze smartfonu (29,8%) lub nie jest w stanie funkcjonować bez smartfonu (31,0%), co czwarty odczuwa zniecierpliwienie oraz zdenerwowanie, gdy nie może z niego korzystać (24,8%), a połowa korzysta z telefonu dłużej niż uprzednio zamierzała (50,2%). Ponadto problemem z jakim zmagają się młodzi ludzie są nieudane próby ograniczania czasu korzystania z urządzeń (37,9%), a także zaniedbywanie innych czynności i obowiązków na skutek Internetu (26,1%).

Biorąc pod uwagę statystyki w zakresie dostępności Internetu wśród dzieci i młodzieży niezbędne jest podejmowanie działalności edukacyjnej skierowanej na bezpieczne poruszanie się przez nie po świecie on-line oraz uświadamianie im na temat konsekwencji korzystania z nich.

Zakupy

Wśród innych zaburzeń behawioralnych wymienia się również kompulsywne kupowanie rzeczy, czyli tzw. zakupoholizm, którego skala w ostatnich latach utrzymuje się na stosunkowo stałym poziomie. Symptomy tego zaburzenia przejawiało w 2019 roku ok. 3,7% Polaków, którzy ukończyli 15 rok życia, a problem ten najczęściej zauważany jest wśród osób w wieku 25-34 lat, choć coraz częściej zmagają się z nim osoby w wieku 15-17 lat. Ponadto, zjawisko kompulsywnego kupowania znacznie częściej dotyczy kobiet niż mężczyzn. Należy mieć na uwadze, że rozwój Internetu, a w szczególności aplikacji mobilnych dostępnych na telefony, czy tablety znacznie ułatwił dokonywanie nieprzemyślanych i często zbędnych zakupów. Istotną kwestią związaną z kompulsywnym nabywaniem rzeczy jest dostępność do stosunkowo łatwych i powszechnych kredytów i pożyczek lub zakupów na raty, które zachęcają konsumentów do nabywania przedmiotów, których cena przewyższa ich realne możliwości finansowe.

Praca

W ostatnich latach zauważalnym i narastającym problemem behawioralnym jest podejmowanie się dodatkowej pracy oraz przejawianie braku zdolności do rozdzielenia życia zawodowego i prywatnego. Jak wynika z badań, średnio co dziesiąty Polak powyżej 15 roku życia jest uzależniony od czynności zawodowych (9,1%). Szczególnie zagrożone tym są osoby w wieku wysokiej aktywności zawodowej i wchodzące na rynek pracy, tj. między 25, a 34 rokiem życia. Jest to jedną z konsekwencji przemian społecznych i podejścia osób młodych do pracy, czyli chęci szybkiego rozwoju i idącego za tym statusu społecznego oraz większych możliwości finansowych.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Kotlin

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kotlinie, powołana przez Wójta Kotliny do wykonywania zadań Gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, prowadzi swoją działalność w oparciu o przepisy ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.). Według stanu na koniec 2020 roku Komisja liczyła 7 członków.

Dane dotyczące działań GKRPA podejmowanych wobec osób uzależnionych w latach 2018-2020 przedstawia poniższa tabela. W 2020 roku członkowie GKRPA realizowali działania związane z rozmowami z osobami uzależnionymi od alkoholu (z 10 osobami) i członkami ich rodzin (z 10 osobami), a także czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia (wobec 10 osób) oraz wystąpień do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego (w stosunku do 4 osób). Na przestrzeni lat 2018-2020 odnotowany został wzrost liczby osób, wobec których podejmowano działania.

Tabela 54. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kotlinie wobec osób uzależnionych w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	6	5	10
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	3	4	10
liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	0	5	10
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	1	4

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

Na terenie gminy Kotlin osoby doświadczające sytuacji kryzysowych mogą uzyskać pomoc i wsparcie w Punkcie Konsultacyjnym dla osób z problemem uzależnień i ich rodzin. W 2020 roku Punkt czynny był łącznie przez 3 godziny w miesiącu. Udziela w nim porad psycholog.

W 2020 roku w Punkcie Konsultacyjnym dla osób z problemem uzależnień i ich rodzin udzielono porad 2 osobom z problemem alkoholowym oraz 3 członkom rodzin osób z problemem alkoholowym. Na przestrzeni ostatnich lat zauważalne są wahania liczby osób uzależnionych oraz członków ich rodzin zgłaszających się do Punktu w celu uzyskania porady. W 2018 roku udzielono porad 20 osobom z problemem alkoholowym, natomiast w 2019 roku liczba ta wzrosła do 25, po czym w 2020 roku spadła do 2 osób. W 2018 roku udzielono porad 12 członkom rodzin osób z problemem alkoholowym, w 2019 roku – 10, a w 2020 roku – 3 osobom.

Tabela 55. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjnym dla osób z problemem uzależnień i ich rodzin w latach 2018-2020

	2018	2019	2020
osoby z problemem alkoholowym	20	25	2
członkowie rodzin osób z problemem alkoholowym	12	10	3

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

Rynek alkoholowy w gminie Kotlin

Alkoholizm jest jednym z najpoważniejszych współczesnych problemów społecznych. Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, a ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek z używaniem alkoholu. Według szacunków Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) kilkanaście procent dorosłych Polaków spożywa alkohol problemowo. Szacuje się, że w grupie tej znajduje się ok. 600 tys. osób uzależnionych oraz ponad 2,5 mln osób pijących alkohol szkodliwie.

W roku 2020 wartość alkoholu sprzedanego na terenie gminy Kotlin wyniosła łącznie 5 340 894 zł, w tym: 2 438 741 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa), 318 437 zł o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa), a także 2 583 714 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%. Są to wartości zadeklarowane w corocznym sprawozdaniu z działalności samorządu gminy w zakresie profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1. Można zauważyć, że wartość sprzedanego alkoholu w stosunku do 2018 roku wzrosła o 10%.

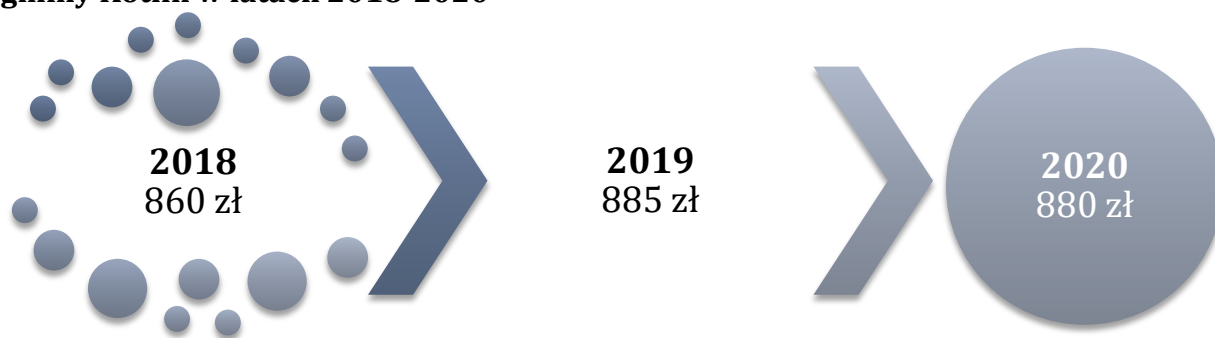
Rysunek 3. Wartość sprzedanego na terenie gminy Kotlin alkoholu w latach 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku Gminę zamieszkiwało 6 071 osób, które ukończyły 18 rok życia. Wartość sprzedanego alkoholu na terenie Gminy przypadającego na 1 pełnoletnią osobę wyniosła zatem 880 zł, czyli w porównaniu do 2018 roku o 20 zł więcej. Na przestrzeni ostatnich trzech lat zauważalne są wahania wartości sprzedanego alkoholu na 1 dorosłego mieszkańca.

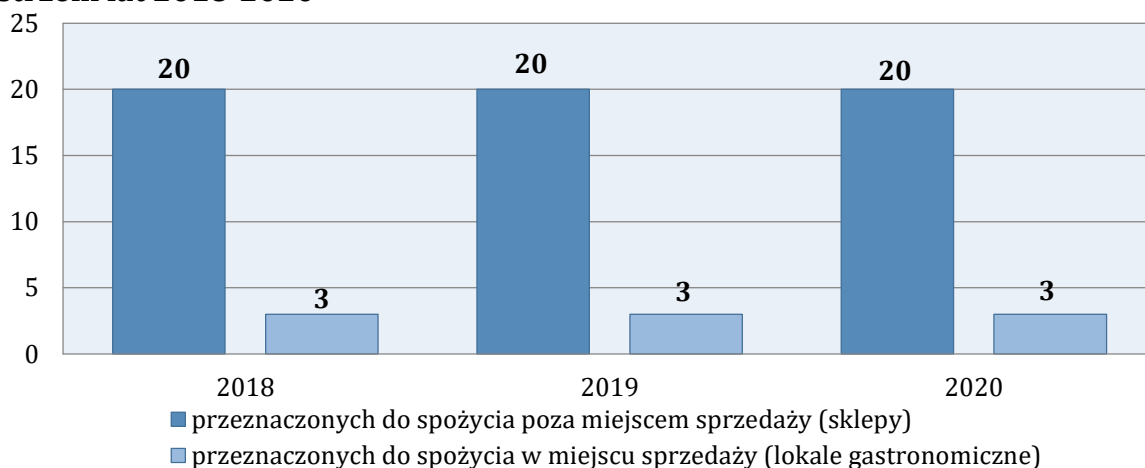
Rysunek 4. Wartość sprzedanego alkoholu na 1 dorosłego mieszkańca na terenie gminy Kotlin w latach 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

W roku 2020 na terenie gminy Kotlin działalność prowadziły łącznie 23 punkty sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 20 przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży i 3 przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży. W latach 2018-2020 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych nie uległa zmianom.

Wykres 76. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Kotlin na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku w gminie Kotlin na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych przypadało 264 osób. W porównaniu do lat poprzednich, nastąpił wzrost liczby osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych (w 2018 roku – 264, w 2019 roku – 262, a w 2020 roku – 245). Wskazuje to na konieczność ograniczania miejsc sprzedaży alkoholu, bowiem dostęp do nich jest powszechny, a obecność dużej konkurencji może negatywnie wpłynąć na przestrzeganie zasad odpowiedzialnej sprzedaży przez osoby zatrudnione w punktach, tj. podawanie alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.

Tabela 56. Liczba pełnoletnich mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu w gminie Kotlin w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu w gminie Kotlin	264	262	245

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

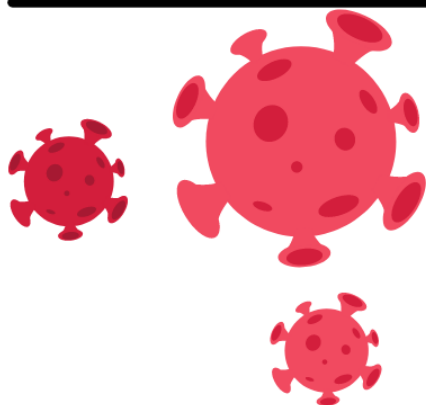
Pandemia COVID-19 oraz związane z nią ograniczenia aktywności społecznej, izolacji, niepokoju o zdrowie swoje i najbliższych, a także bezpieczeństwo ekonomiczne, w istotny sposób zwiększy obciążenie zdrowotne i społeczne związane z uzależnieniami. Konsekwencją pandemii może być wzrost liczby osób uzależnionych zarówno od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, jak i urządzeń elektronicznych.

OBSZARY PROBLEMOWE

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowy w dziedzinie planowania strategicznego.

Zagrożenie problemem przemocy w rodzinach z problemem uzależnień.

Nasilenie się problemu uzależnień, będącego konsekwencją pandemii COVID-19.

Niewystarczająca oferta działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych.

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mówi, że: „przemoc w rodzinie należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy jest potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości podejmowania działań prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie Kotlin zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy w rodzinie.

W skład ZI wchodzi przedstawiciele:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- PCPR,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Policji,
- oświaty,
- służby zdrowia,
- organizacji pozarządowych,
- prokuratury,
- sądu.

Celem działania Zespołu jest skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Poniżej przedstawione zostały miejsca, gdzie na terenie gminy Kotlin mieszkańcy mogą uzyskać pomoc i wsparcie w przypadku doświadczania przemocy w rodzinie.

Kolejną analizowaną kwestią są dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych w latach 2019-2021. W 2019 roku odbyły się 2 posiedzenie Zespołu Interdyscyplinarnego, w 2020 i 2021 roku – po 3. W 2021 roku utworzono 31 grup roboczych, które spotykały się 114 razy. W porównaniu do 2018 roku zarówno liczba utworzonych grup roboczych, jak i ich spotkań uległa zwiększeniu, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 57. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych w gminie Kotlin w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	2	3	3
liczba utworzonych grup roboczych	25	22	31
liczba posiedzeń grup roboczych	87	77	114

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2019, 2020 i 2021 rok

W 2021 roku dotkniętych przemocą w rodzinie były 34 osoby, w tym: 24 kobiety i 10 mężczyzn. W porównaniu do poprzednich lat liczba dzieci oraz kobiet, których dotyczył powyższy problem uległa znacznemu zmniejszeniu, podobnie jak w przypadku mężczyzn.

Tabela 58. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie w gminie Kotlin w latach 2019-2021

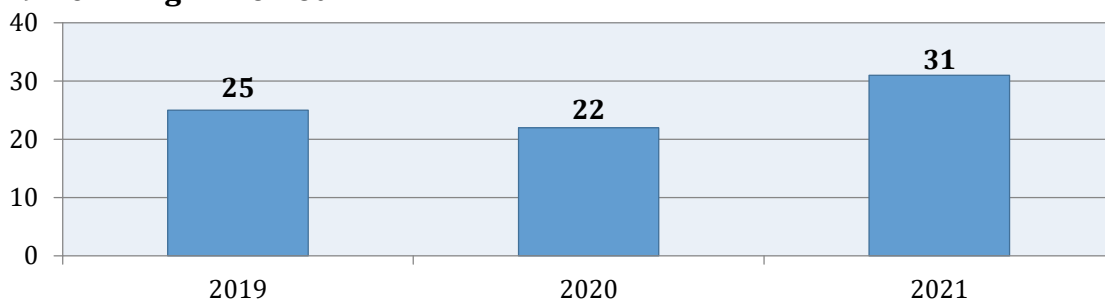
wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba osób, w tym:	112	117	34
liczba kobiet	40	34	24
liczba mężczyzn	43	53	10
liczba dzieci	29	30	0

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2019, 2020 i 2021 rok

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta - A” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

W 2021 roku procedurą „Niebieskie Karty” objęto 31 rodzin i tym samym liczba ta była wyższa w porównaniu do 2019 roku (o 9 rodzin) i do 2018 roku (o 6 rodzin).

Wykres 77. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w latach 2019-2021 w gminie Kotlin

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2019, 2020 i 2021 rok

Informacje dotyczące procedury „Niebieskie Karty” przeprowadzanej w gminie Kotlin w latach 2019-2021 przedstawione zostały w poniższej tabeli. Z prezentowanych danych wynika, że w 2021 roku wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” wobec 31 rodzin – jest to wyższa wartość niż w 2019 roku (o 16 rodzin) i w 2018 roku (o 18 rodzin). Ponadto sporządzono 19 formularzy „Niebieskie Karty – C” oraz 9 formularzy „Niebieskie Karty – D”.

Tabela 59. Dane statystyczne dotyczące procedury „Niebieskie Karty” w latach 2019-2021 w gminie Kotlin

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba rodzin wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty”	13	15	31
liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart - C”	10	9	19
liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart - D”	7	7	9

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2019, 2020 i 2021 rok

W 2021 roku zakończono 23 procedury „Niebieskie Karty”, w tym w 20 przypadkach z powodu ustania przemocy w rodzinie, a w 3 z powodu braku zasadności podejmowanych działań. W porównaniu do 2019 i 2020 liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” była najwyższa w 2021 roku.

Tabela 60. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba zakończonych procedur, w tym:	19	8	23
z powodu braku zasadności podejmowanych działań	12	2	3
z powodu ustania przemocy w rodzinie oraz zrealizowania indywidualnego planu pomocy	7	6	20

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2019, 2020 i 2021 rok

OBSZARY PROBLEMOWE

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego.

Wysoki odsetek rodzin wobec których wszczynano procedurę "Niebieskie Karty".

Wysoki odsetek osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Aktywność i integracja społeczna seniorów

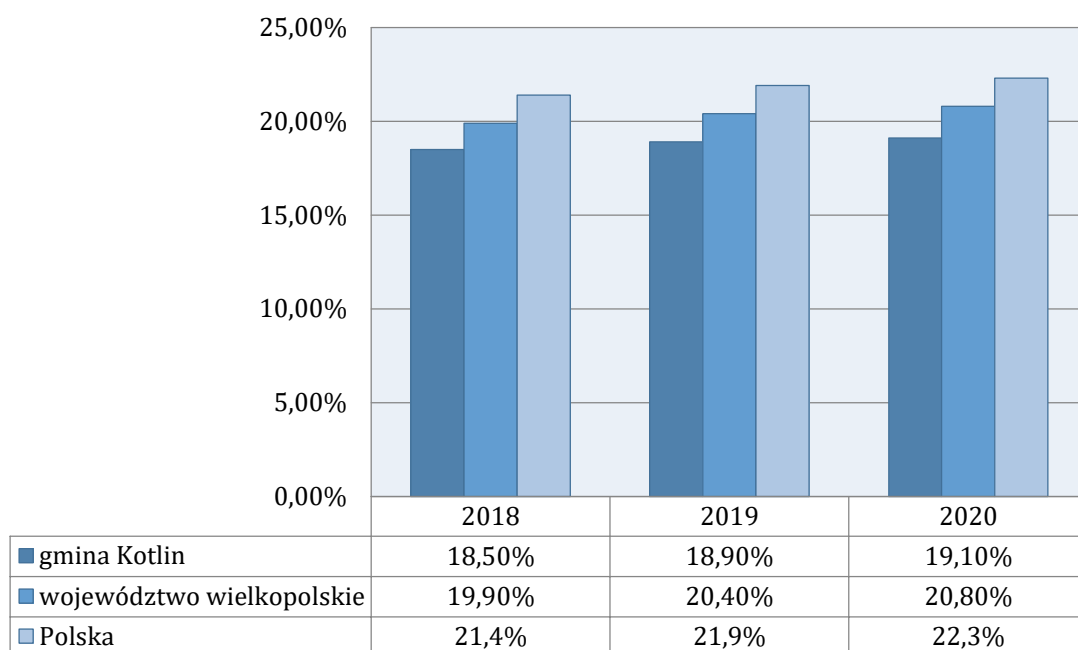
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej, należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie – na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej – jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem Gminy.

Na przestrzeni ostatnich lat możemy zauważyć wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat w populacji ogólnej. Zjawisko to nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów.

Z danych GUS wynika, że odsetek osób będących w wieku poprodukcyjnym w gminie Kotlin jest niższy względem województwa i całej Polski. Na przestrzeni ostatnich trzech lat można zauważyć, że udział osób w wieku poprodukcyjnym w Gminie, województwie i Polsce systematycznie się zwiększał. Różnica między 2018, a 2020 rokiem w gminie Kotlin wynosi 0,6 pp., w województwie wielkopolskim – 0,9 pp., natomiast w Polsce – 1,5 pp. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejny wykres.

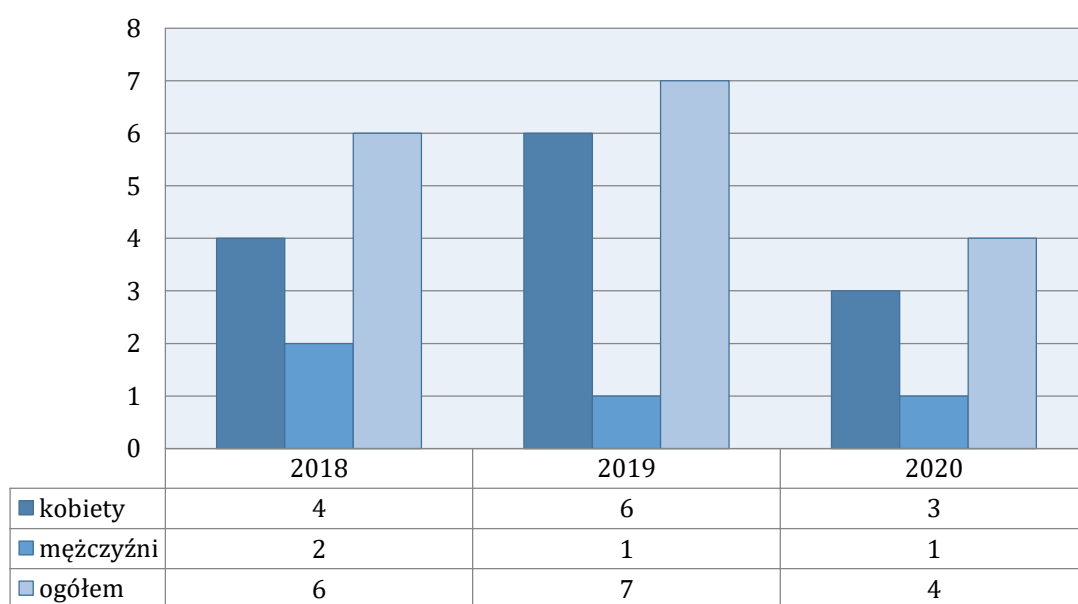
Wykres 78. Zestawienie ogólnej liczby osób wieku poprodukcyjnym w gminie Kotlin, województwie wielkopolskim i w Polsce na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy i wsparcia z pomocy społecznej wyniosła w 2020 roku 4. Zdecydowaną większość stanowiły kobiety – był ich 3, natomiast korzystających ze wsparcia mężczyzn - 1. **W stosunku do 2018 roku dostrzec można spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej mieszkańców Gminy będących w wieku poprodukcyjnym o 33%.**

Wykres 79. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Osobom starszym, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w życiu codziennym przysługuje prawo do opieki w Domu Pomocy Społecznej. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej koszty pobytu w DPS pokrywa zainteresowany w wysokości 70% swojego dochodu (najczęściej jest to renta bądź emerytura). Uzupełnienie kwoty do 100% (całkowite koszty utrzymania) to zadanie rodziny bądź gminy, gdy rodzina nie jest wydolna finansowo.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kotlinie w 2020 roku poniósł odpłatność za pobyt 8 mieszkańców w DPS na łączną kwotę 246 588 zł, w 2019 roku za 9 osób na kwotę 225 699 zł, natomiast w 2018 roku za 7 osób na kwotę 211 228 zł. Z powyższych danych wynika, że liczba osób, za które Gmina ponosiła odpłatność za pobyt w DPS ulegała wahaniom.

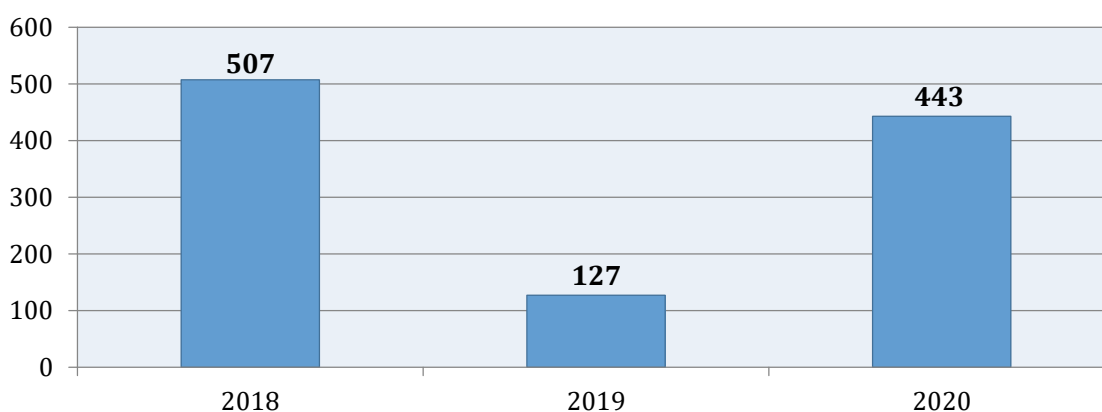
Tabela 61. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba osób	7	9	8
kwota świadczeń (zł)	211 228	225 699	246 588

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku przyznano 443 świadczenia zasiłku pielęgnacyjnego mieszkańcom Gminy, którzy ukończyli 75 lat. W porównaniu do 2019 roku liczba ta uległa wzrostowi o 316, w stosunku do 2018 roku spadła o 64 świadczenia.

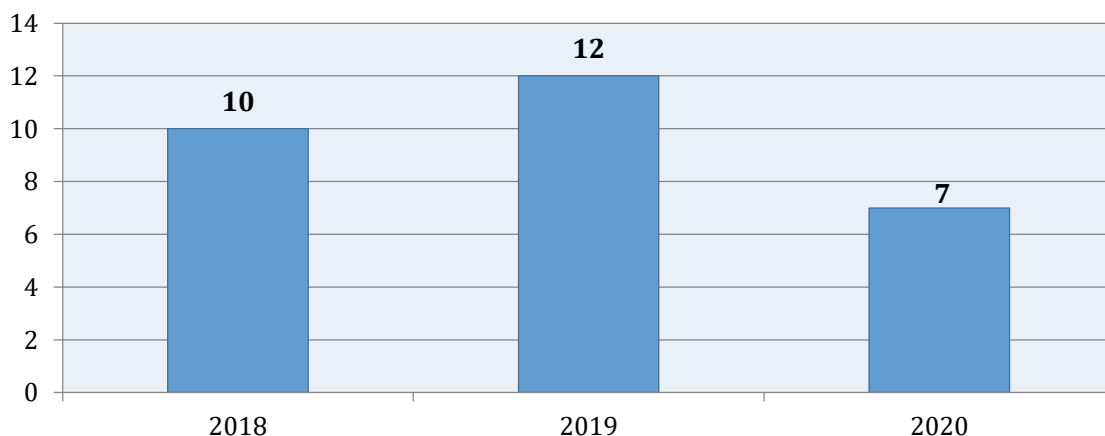
Wykres 80. Zasiłki pielęgnacyjne przyznane osobom, które ukończyły 75 lat na przestrzeni lat 2018-2020 (liczba świadczeń)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kotlinie realizował usługi opiekuńcze dla osób, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione lub pomoc świadczona przez rodzinę jest niewystarczająca. W 2020 roku objętych tego typu usługami było 7 osób, w 2019 roku – 12, a w 2018 roku – 10. Rozpatrując dynamikę zmian w tym zakresie, w ostatnich trzech latach widoczne są wahania liczby osób objętych usługami opiekuńczymi. Oznacza to, że w Gminie występuje zapotrzebowanie na tego typu pomoc. Ma to związek między innymi ze wzrostem odsetka osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej populacji Gminy, a także w wielu przypadkach brakiem wsparcia rodziny w opiece nad osobami starszymi ze względu na podejmowanie aktywności zawodowej to uniemożliwiającej.

Wykres 81. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

OBSZARY PROBLEMOWE

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowy w dziedzinie planowania strategicznego.

Zapotrzebowanie na usługi
opiekuńcze.

Systematyczny wzrost
liczby osób w wieku
poprodukcyjnym w ogólnej
liczbie ludności Gminy.

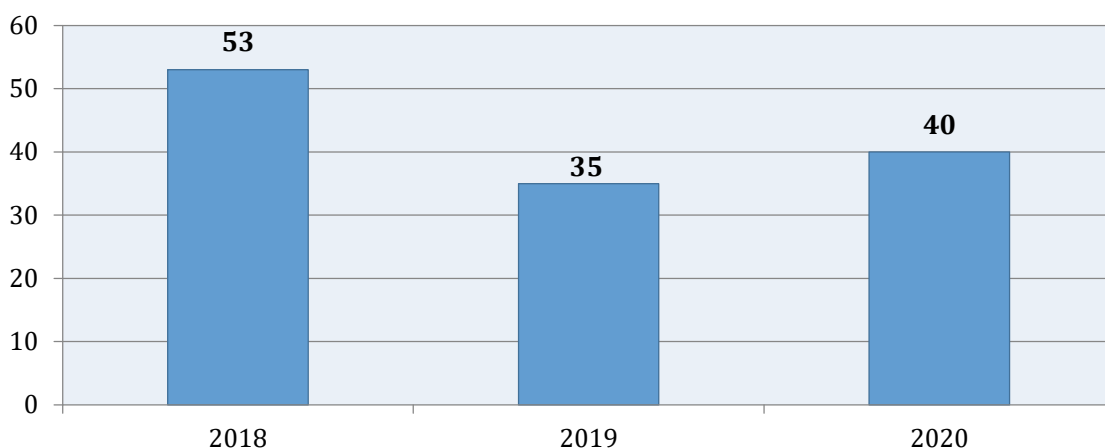
Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej jest bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy), jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość. Negatywne skutki bezrobocia odciskają również piętno na funkcjonowaniu rodziny osoby pozostającej bez pracy. W szczególności dotyczy to dzieci osoby bezrobotnej, które odczuwając własną sytuacją materialną jako gorszą, w porównaniu do swoich rówieśników, stopniowo mogą izolować się, co jest dotkliwym ograniczeniem naturalnych potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym. Bezrobocie jest również przyczyną zaniechania uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym.

W 2020 roku liczba rodzin korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kotlinie z powodu bezrobocia kształtowała się na poziomie 40. Na przestrzeni lat 2018-2020 można zauważyć wahania liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z tego powodu. W 2018 roku z pomocy skorzystały 53 rodziny, w 2019 roku – 35 rodzin, a w 2020 roku – 40 rodzin. **W 2020 roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej wyniosła 280, a więc rodziny z problemem bezrobocia stanowiły 85% ogółu.**

Wykres 82. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2018-2020

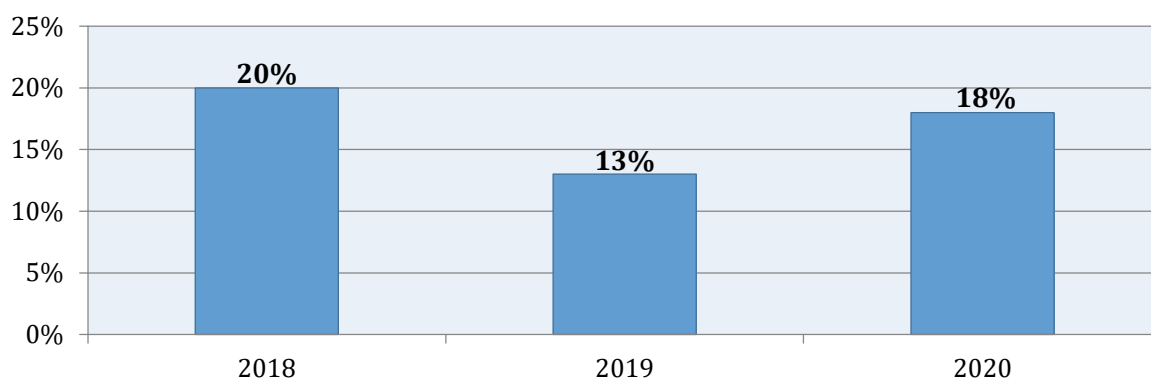
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Bezrobocie

W 2020 roku bezrobocie jako powód udzielania pomocy i wsparcia znalazło się na 7 miejscu względem rodzin otrzymujących pomoc.

Kolejny wykres przedstawia wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej w gminie Kotlin na przestrzeni lat 2018-2020. Wskaźnik ten obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. **W porównaniu do lat poprzednich obserwowane jest jego wahanie – z 20% w 2018 roku, poprzez 13% w 2019 roku i 18% w 2020 roku.** Należy zwrócić uwagę na to, że wskaźnik ten utrzymuje się na przestrzeni ostatnich lat na stosunkowo niskim poziomie.

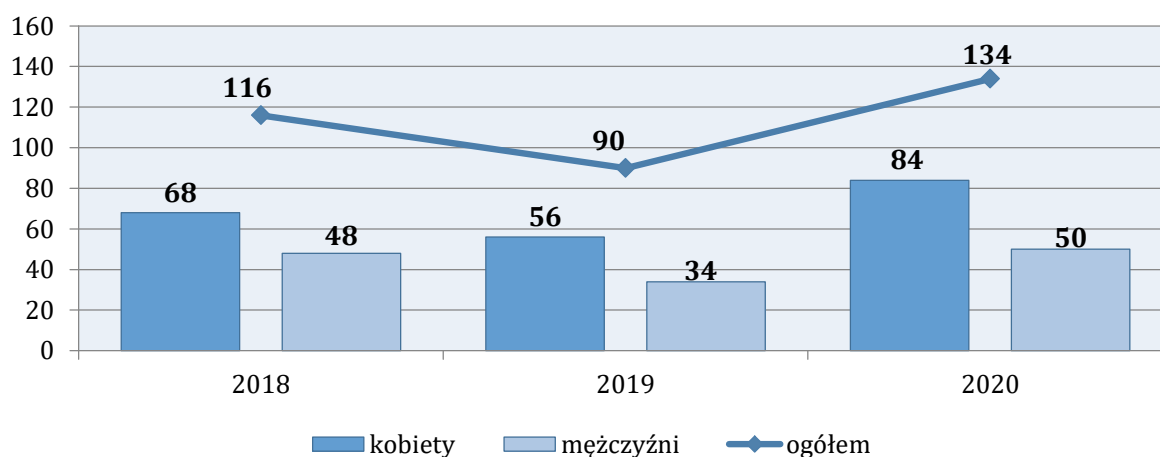
Wykres 83. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Pod koniec 2020 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jarocinie zarejestrowanych było łącznie 134 mieszkańców gminy Kotlin. Oznacza to wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 44 osoby. Pod względem płci występuje dysproporcja – pozostających bez pracy kobiet w 2020 roku było 84 (63%), natomiast mężczyzn – 50 (37%).

Wykres 84. Mieszkańcy gminy Kotlin zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych osób z podziałem na grupę wiekową możemy zauważyć, że pod koniec 2020 roku osoby do 25 roku życia stanowiły 22% wszystkich bezrobotnych, osoby do 30 roku życia – 40%, natomiast osoby powyżej 50 roku życia – 16%. W stosunku do 2019 roku nastąpił wzrost udziału osób do 25 roku życia w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy. Spadek jest zauważalny natomiast w przypadku osób do 30 roku życia (o 1 pp.).

Tabela 62. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Kotlin w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2018-2020

kategoria wiekowa	31 grudnia 2018		31 grudnia 2019		31 grudnia 2020	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
do 25 roku życia	22	19	15	17	30	22
do 30 roku życia	38	33	37	41	53	40
powyżej 50 roku życia	33	28	14	16	21	16

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Poniższa tabela przedstawia liczbę długotrwale zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Kotlin w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy na przestrzeni lat 2018-2020. Pod koniec 2020 roku długotrwale bezrobotni stanowili 43% wszystkich mieszkańców Gminy zarejestrowanych w PUP. **W porównaniu do 2018 roku nastąpił wzrost udziału osób długotrwale bezrobotnych o 10 pp.**

Tabela 63. Liczba zarejestrowanych długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Kotlin oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2018-2020

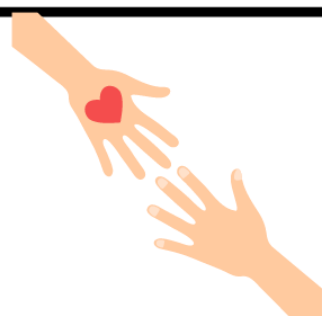
kategoria	31 grudnia 2018		31 grudnia 2019		31 grudnia 2020	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
długotrwale bezrobotni	38	33	35	39	57	43

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

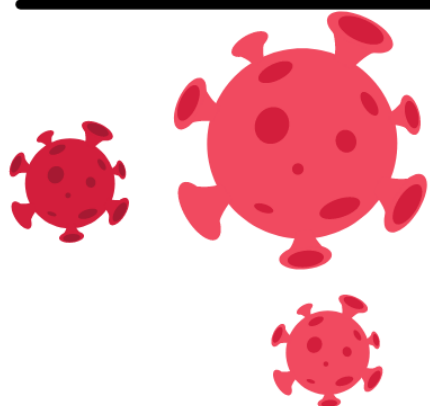
W związku z pandemią COVID-19 oraz związanymi z nią obostrzeniami, pogorszeniu uległa sytuacja na rynku pracy. W czasie pandemii pracę straciło wiele osób, przede wszystkim pracujących w branżach szczególnie dotkniętych wprowadzanymi obostrzeniami oraz mających umowy cywilno-prawne. Skutki pandemii na rynku pracy mogą być jednak odroczone w czasie i dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej, między innymi kryzys występujący w wielu branżach. Radzenie sobie z epidemią, a w jej następstwie z kryzysem gospodarczym i pogorszeniem sytuacji na rynku pracy, będzie wymagało w perspektywie najbliższych lat zwrócenia szczególnej uwagi na podejmowanie działań wspierających mieszkańców w tym zakresie.

OBSZARY PROBLEMOWE

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowy w dziedzinie planowania strategicznego.

Wysoki odsetek bezrobocia wśród osób przed 30 rokiem życia.

Nasilenie się problemu bezrobocia, będącego konsekwencją pandemii COVID-19.

Wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie osób pozostających bez pracy.

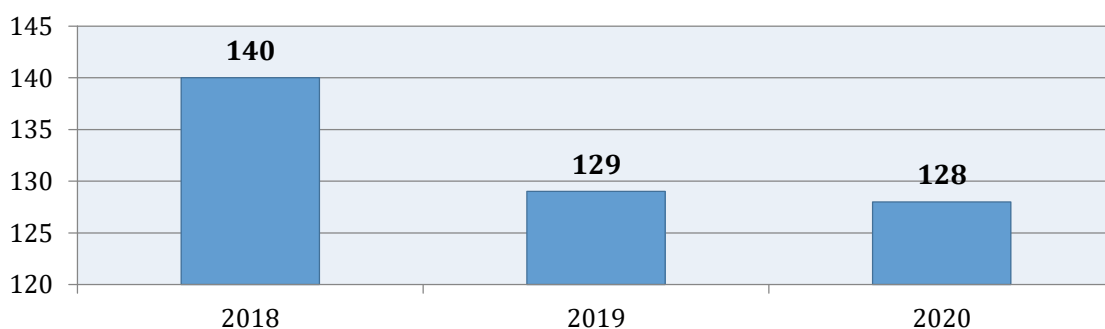
Wsparcie osób z problemem ubóstwa

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa dokonano na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez porównanie zmian na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawniane były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które uprawnione były do pomocy z tytułu ubóstwa.

Dane źródłowe pokazują, że ogólna liczba rodzin zamieszkujących Gminę, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa uległa na przestrzeni lat 2018-2020 spadkowi. W 2018 roku z pomocy skorzystało 140 rodzin, w 2019 roku – 129, natomiast w 2020 roku – 128 rodzin. W stosunku do 2018 roku nastąpił spadek o 9%.

Wykres 85. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Ubóstwo

W 2020 roku ubóstwo jako powód udzielania pomocy i wsparcia znalazło się na 2 miejscu względem rodzin otrzymujących pomoc.

W 2020 roku zasiłki stałe pobierało 31 osób na łączną kwotę 188 489 zł. Na przestrzeni analizowanych lat liczba zasiłków stałych uległa spadkowi. Liczba świadczeniobiorców zasiłków okresowych w 2020 roku kształtowała się na poziomie 90 osób. Oznacza to spadek w porównaniu do poprzednich lat. Na zasiłki okresowe w 2020 roku wydatkowano kwotę 253 559 zł – to o 2% mniej niż w 2018 roku. Zasiłek celowy z kolei, został przyznany w 2020 roku 136 osobom, czyli mniejszej liczbie niż w 2018 roku. Kwota świadczeń zasiłku celowego w 2020 roku wyniosła 59 929 zł i tym samym była o 30% niższa niż w 2018 roku. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia tabela poniżej.

Tabela 64. Liczba osób i kwota świadczeń (w złotych), którym przyznano zasiłki stałe, okresowe i celowe na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie		2018	2019	2020
ZASIŁEK STAŁY	liczba osób	32	31	31
	kwota świadczeń	173 005	199 630	188 489
ZASIŁEK OKRESOWY	liczba osób	103	100	90
	kwota świadczeń	259 172	254 958	253 559
ZASIŁEK CELOWY	liczba osób	164	134	136
	kwota świadczeń	85 495	52 355	59 929

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kotlinie od stycznia 2019 roku realizuje program „Posiłek w szkole i w domu”, który zastąpił realizowany w latach poprzednich program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się trudnej sytuacji materialnej, osób samotnych, w podeszłym wieku i z niepełnosprawnością. W 2020 roku świadczenie niepieniężne w formie przyznane zostało 194 osobom. W ciągu analizowanych lat liczba osób otrzymujących świadczenie niepieniężne uległa spadkowi o 22%.

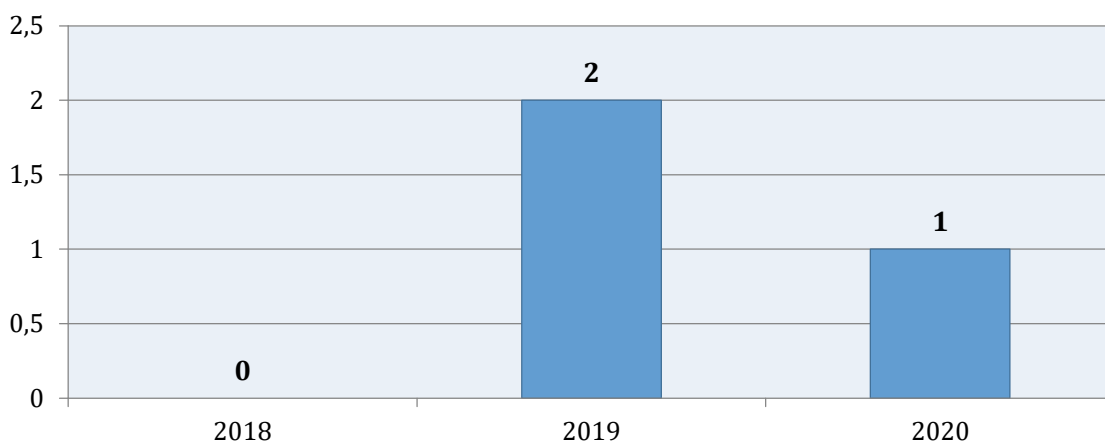
Tabela 65. Liczba osób korzystających ze świadczenia pieniężnego i niepieniężnego w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” i „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
świadczenie pieniężne	60	0	0
świadczenie niepieniężne (posiłek), w tym dzieci	250	226	194

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności – jest często zarówno przyczyną ubóstwa jak i jego skutkiem. W 2020 roku z powodu bezdomności pomoc i wsparcie otrzymała 1 osoba, natomiast w 2019 roku pomocą objęto 2 osoby. Dane statystyczne dotyczące liczby osób korzystających z pomocy i wsparcia z GOPS wskazują na to, że problem bezdomności na terenie Gminy nie jest znaczący.

Wykres 86. Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kotlinie osobom zagrożonym bezdomnością bądź bezdomnym udziela pomocy w formie schronienia. W 2020 roku GOPS udzielił schronienia 1 osobie na łączną kwotę 2 441 zł, w 2019 roku 2 osobom na kwotę 1 320 zł, a w 2018 roku 1 osobie na kwotę 810 zł.

Tabela 66. Liczba osób, którym udzielono schronienia oraz kwota świadczenia w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba osób	1	2	1
kwota świadczeń (zł)	810	1320	2441

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

OBSZARY PROBLEMOWE

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego.

Ubóstwo stanowi jeden z głównych powodów udzielania pomocy i wsparcia przez GOPS.

Konieczność świadczenia pomocy w formie posiłku dzieciom zamieszkującym gminę Kotlin.

CZĘŚĆ PROGRAMOWA

Część programowa Strategii składa się z następujących elementów: misji i wizji rozwiązywania problemów społecznych, celów strategicznych i operacyjnych, zaplanowanych do realizacji działań, zakładanych rezultatów Strategii, sposobów monitorowania i ewaluacji, ram finansowych oraz przepisów dotyczących wdrażania. Punktem wyjściowym dla przedstawionych w tej części prognoz, jest diagnoza sytuacji społecznej oraz analiza SWOT, będąca skutecznym narzędziem oceny uwarunkowań strategicznych. Przeprowadzona analiza przyniosła informacje niezbędne do podjęcia decyzji planistycznych i sformułowania kierunków rozwiązywania problemów społecznych.

Rysunek 5. Elementy procesu planowania strategicznego

Źródło: opracowanie własne

Analiza SWOT

Jedną z powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot.

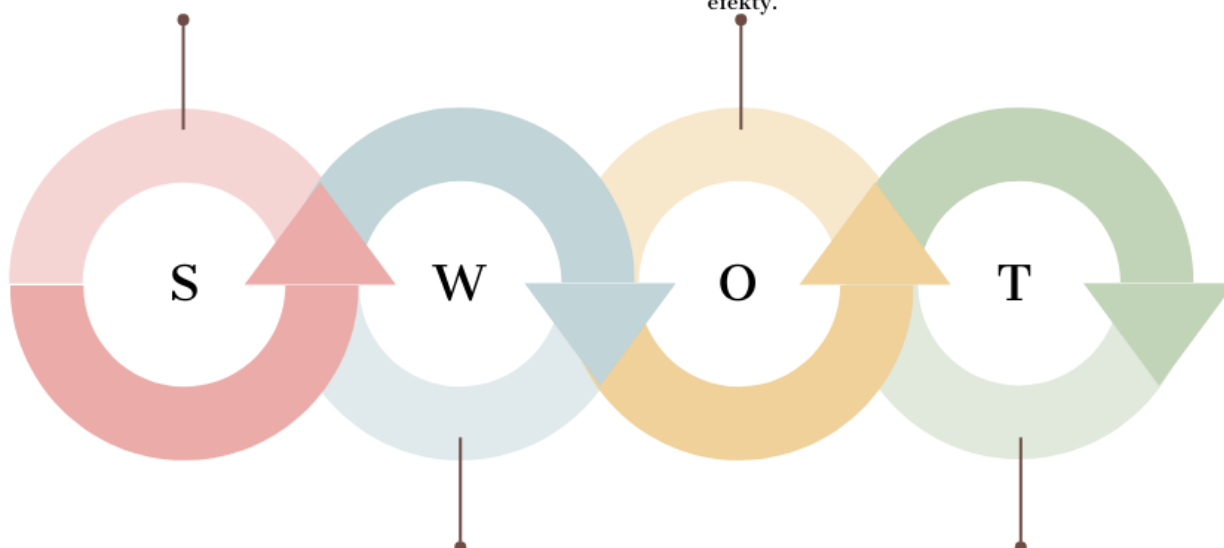
GRUPY CZYNNIKÓW W METODZIE SWOT SĄ DEFINIOWANE W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB:

MOCNE STRONY

Są to wewnętrzne czynniki pozytywne, to te dziedziny działalności, które tworzą potencjał i pozytywny wizerunek instytucji.

SZANSE

Są to zewnętrzne czynniki pozytywne, to kierunki działalności, które mogą przynieść w przyszłości pozytywne, rozwojowe społecznie efekty.

SŁABE STRONY

Są to wewnętrzne czynniki negatywne, to te aspekty funkcjonowania, które ograniczają sprawność i mogą blokować rozwój instytucji.

ZAGROŻENIA

Są to zewnętrzne czynniki negatywne, to zbiór możliwych sytuacji i procesów, które mogą stworzyć niekorzystne dla instytucji warunki rozwoju w jego otoczeniu.

MOCNE STRONY

1. Funkcjonowanie na terenie Gminy organizacji pozarządowych o profilu działalności skierowanej na pomoc w rozwiązywaniu problemów społecznych.
2. Funkcjonowanie na terenie Gminy instytucji kultury.
3. Podejmowanie działań przez instytucje kultury integrujących mieszkańców Gminy oraz angażujących ich w działania artystyczne.
4. Rozwinięta infrastruktura edukacyjna.
5. Prowadzenie działalności na rzecz mieszkańców przez organizacje pozarządowe.
6. Spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej.
7. Spadek wskaźnika deprywacji lokalnej.
8. Dostęp do pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych i doświadczających przemocy w rodzinie dzięki funkcjonowaniu Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego.
9. Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców.
10. Funkcjonowanie wielu zakładów pracy.
11. Dobrze rozwinięta baza sportowa na terenie Gminy.
12. Funkcjonowanie na terenie Gminy świetlic wiejskich.
13. Dostrzeganie szkodliwości narkotyków i dopalaczy przez dzieci i młodzież (wyniki badań).
14. Wysoka świadomość szkodliwego wpływu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na rozwój dziecka (wyniki badań).
15. Spadek liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

SŁABE STRONY

1. Spadek liczby mieszkańców.
2. Ujemny przyrost naturalny na przestrzeni ostatnich lat.
3. Spadek skolaryzacji netto dla szkolnictwa podstawowego.
4. Spadek liczby czytelników korzystających z Biblioteki Publicznej.
5. Spadek liczby osób pracujących.
6. Znaczny wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni ostatnich lat.
7. Ujemne saldo migracji wewnętrznych.
8. Brak rodzin wspierających.
9. Wysoka liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu.
10. Brak działających klubów samopomocowych dla osób współuzależnionych, DDA.
11. Wzrost liczby rodzin wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty”.
12. Niższe rezultaty uzyskane z egzaminów ósmoklasisty niż w powiecie i województwie.
13. Wysoki odsetek wskaźnika deprywacji lokalnej.
14. Długotrwała lub ciężka choroba jako najczęstszy powód udzielania pomocy przez GOPS w Kotlinie.
15. Brak specjalistycznych placówek świadczących pomoc w sytuacji kryzysu psychicznego mieszkańców.
16. Słabo rozwinięta oferta działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom.
17. Wysoki odsetek dzieci i młodzieży sięgających po alkohol (wyniki badań).
18. Dzieci i młodzież eksperymentująca z substancjami psychoaktywnymi (wyniki badań).

- 16.** Spadek liczby osób dotkniętych problemem przemocy w rodzinie.
- 17.** Spadek liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia GOPS z powodu ubóstwa.

- 19.** Wczesny wiek inicjacji narkotykowej (przed 10 rokiem życia).
- 20.** Łatwa dostępność alkoholu dla dzieci i młodzieży.
- 21.** Powszechny problem przemocy wśród dzieci i młodzieży (wyniki badań).
- 22.** Prowadzenie pojazdów przez mieszkańców będących pod wpływem alkoholu (wyniki badań).
- 23.** Wysoki odsetek mieszkańców eksperymentujących z używaniem substancji psychoaktywnych (wyniki badań).
- 24.** Występowanie problemu przemocy wśród dorosłych mieszkańców Gminy (wyniki badań).
- 25.** Podejmowanie się przez dorosłych mieszkańców grania w gry hazardowe (wyniki badań).
- 26.** Wzrost liczby rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”.
- 27.** Wzrost liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP.

SZANSE

- 1.** Rozwój gospodarczy Gminy.
- 2.** Pozyskanie środków unijnych na rozwój Gminy.
- 3.** Utworzenie nowych miejsc pracy.
- 4.** Aktywizacja społeczna mieszkańców, rozwój fizyczny i sportowy.
- 5.** Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
- 6.** Wzrost aktywności i integracji osób starszych.
- 7.** Dostępność do pomocy w przypadku doświadczenia przez mieszkańców problemów przemocy lub uzależnień.
- 8.** Rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców we współpracy z organizacjami pozarządowymi.

ZAGROŻENIA

- 1.** Starzejące się społeczeństwo.
- 2.** Konsekwencje gospodarcze i zdrowotne spowodowane pandemią koronawirusa.
- 3.** Przepisy prawne utrudniające wprowadzania nowych rozwiązań.
- 4.** Wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych i niepełnosprawnych.
- 5.** Zwiększenie się liczby mieszkańców potrzebujących pomocy społecznej.
- 6.** Zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych.
- 7.** Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach, zaburzenie więzi rodzinnych.
- 8.** Podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.

9. Dostęp mieszkańców do informacji na temat możliwych form pomocy w przypadku problemów uzależnień i przemocy.

10. Skuteczność w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz przeciwdziałaniu im dzięki współpracy międzyinstytucjonalnej.

11. Rozwój usług społecznych na rzecz osób starszych.

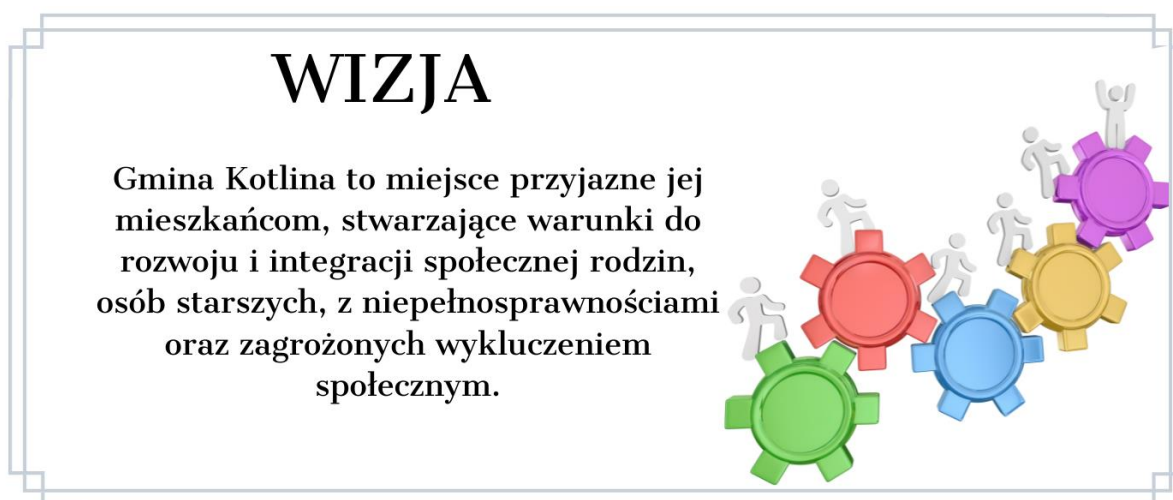
12. Szkolenia i podnoszenie kompetencji kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.

9. Ryzyko zaburzeń psychicznych i zachowań suicydalnych wśród mieszkańców.

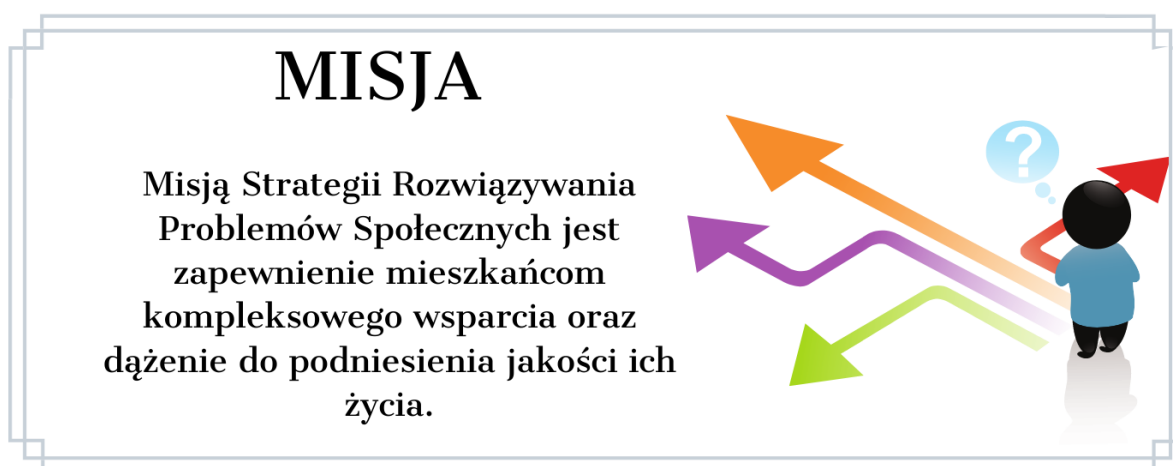
10. Rozwój problemów uzależnień behawioralnych wynikających z długotrwałej izolacji i ograniczeń spowodowanych pandemią COVID-19.

Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych

Wizja Strategii służy do opisu obrazu Gminy w relatywnie odległej przyszłości. Przedstawia stan, który chcemy uzyskać w najbardziej korzystnych warunkach rozwoju. Wyznacza ona określony punkt orientacyjny. **Wizja** rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy Resko została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów problemowych w części diagnostycznej. Brzmi ona następująco:

Tak sformułowana wizja pozwala na zdefiniowanie **misji**, czyli ogólnego celu, który pokazuje kierunek, w którym Gmina zmierza. Brzmi ona:

Kierunki rozwiązywania problemów społecznych

W oparciu o wnioski wynikające z analizy danych dotyczących poszczególnych dziedzin sformułowano cele strategiczne, których realizacja da możliwość zredukowania niekorzystnych zjawisk społecznych. Dla każdego z celów strategicznych, wyznaczono cele operacyjne, przy których zaprezentowane zostały planowane zadania. Przyczynią się one do realizacji celów strategicznych. Określone zostały także podmioty odpowiedzialne, podmioty współpracujące, termin realizacji poszczególnych zadań, zakładane rezultaty oraz źródła finansowania.

CELE STRATEGICZNE

Rozwój sprawnego i zintegrowanego systemu wspierania rodziny.

Stworzenie warunków umożliwiających zaspokajanie potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnością.

Promocja zdrowia wraz z działaniami profilaktycznymi nakierowanymi na rozwiązywanie problemów uzależnień.

Rozwój systemu wsparcia dedykowanego osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.

Wsparcie i aktywizacja społeczno-zawodowa osób pozostających bez pracy.

Przeciwdziałanie wykluczeniu i marginalizacji społecznej osób żyjących na granicy ubóstwa.

Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej.

Poprawa kondycji psychicznej mieszkańców.

CEL STRATEGICZNY NR 1

ROZWÓJ SPRAWNEGO I ZINTEGROWANEGO SYSTEMU WSPIERANIA RODZINY

Cel operacyjny nr 1

Podniesienie poziomu i jakości funkcjonowania rodzin oraz wzmocnienie ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze, pomocy asystenta rodziny.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	2022-2032	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Zabezpieczenie pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.	Poprawa sytuacji dzieci znajdujących się w rodzinach zastępczych.	2022-2032	GOPS, PCPR, Sąd	Budżet Gminy
Zapewnienie dostępności do specjalistycznego poradnictwa rodzinnego w zakresie wsparcia prawnego i psychologicznego.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	2022-2032	GOPS, UG, PCPR	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze UE
Organizowanie warsztatów dla rodziców wzmacniających kompetencje wychowawcze.	Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców z terenu Gminy.	2022-2032	UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Zabezpieczenie potrzeb bytowych rodzin – zapewnienie pomocy materialnej i niematerialnej.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	2022-2032	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Utworzenie żłobka/klubu dziecięcego.	Zapewnienie opieki dzieciom do lat 3 oraz umożliwienie rodzicom podjęcie zatrudnienia.	2022-2032	UG	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel operacyjny nr 2

Poprawa funkcjonowania dzieci i młodzieży, wspomaganie ich rozwoju oraz zwiększenie integracji rodzin.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin dysfunkcyjnych poprzez współpracę z placówkami oświatowymi.	Poprawa sytuacji życiowej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych poprzez pomoc ze strony placówek oświatowych.	2022-2032	GOPS, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Bez kosztów
Organizowanie różnego rodzaju działań i aktywności mających na celu integrację dzieci i młodzieży oraz rodzin.	Wzrost integracji rodzin z dziećmi.	2022-2032	UG, GOPS, DK, BP, placówki oświatowe, NGO, świetlice wiejskie	Budżet Gminy Budżet Państwa

Współpraca z placówkami oświatowymi w celu dostosowywania podejmowanych działań do występujących wśród dzieci, młodzieży oraz ich rodzin problemów.	Poprawa funkcjonowania rodzin z dziećmi.	2022-2032	GOPS, placówki oświatowe	Bez kosztów
Rozwijanie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży.	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży.	2022-2032	Placówki oświatowe, DK, BP, świetlice wiejskie, NGO	Budżet Gminy
Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży.	2022-2032	UG, GKRPA, placówki oświatowe, DK	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze UE

CEL STRATEGICZNY NR 2

STWORZENIE WARUNKÓW UMOŻLIWIAJĄCYCH ZASPOKAJANIU POTRZEB OSÓB STARSZYCH I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

Cel operacyjny nr 1				
Poprawa funkcjonowania osób starszych i z niepełnosprawnością w życiu społecznym.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Dostosowywanie infrastruktury gminnej (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych itp.) do potrzeb osób z niepełnosprawnością.	Zwiększenie możliwości przemieszczania się osób z niepełnosprawnością po obiektach infrastruktury gminnej.	2022-2032	UG	Budżet Gminy PFRON Fundusze Europejskie
Współpraca z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz osób z niepełnosprawnością oraz wspieranie ich działalności.	Zintensyfikowanie działań mających na celu współpracę z organizacjami pozarządowymi.	2022-2032	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy
Stworzenie warunków do integracji społecznej osób starszych oraz z niepełnosprawnością poprzez realizację projektów socjalnych, programów skierowanych do tych osób.	Wzrost integracji społecznej osób starszych i z niepełnosprawnością.	2022-2032	GOPS, UG, DK, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa
Udzielanie pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnością i starszym.	Poprawa warunków bytowych osób z niepełnosprawnością i starszych.	2022-2032	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Zapewnienie całodobowej opieki w miejscu zamieszkania dla osób starszych i z niepełnosprawnościami.	Poprawa warunków bytowych osób wymagających całodobowej opieki.	2022-2032	GOPS	Budżet Gminy

Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.	Poprawa jakości usług opiekuńczych i stopnia ich rozpowszechnienia o 20%.	2022-2032	GOPS, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy Budżet Państwa
Propagowanie i organizowanie wolontariatu w odpowiedzi na potrzeby osób starszych oraz z niepełnosprawnością.	Zapewnienie pomocy i towarzystwa osobom starszym oraz z niepełnosprawnością oraz wspieranie ich w codzienności.	2022-2032	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy
Prowadzenie i promocja nowoczesnych rozwiązań opieki nad osobami starszymi oraz z niepełnosprawnością (np. teleopieka, teleaniół itp.).	Poprawa dostępności do nowoczesnych usług opieki dla osób z niepełnosprawnością i starszych.	2022-2032	GOPS, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON

Cel operacyjny nr 2

Wzrost aktywności i integracji społecznej seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Założenie Klubu „Senior+”.	Zagospodarowanie czasu wolnego dla osób starszych oraz ich integracja społeczna.	2022-2032	UG, GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Prowadzenie akcji informacyjnych/warsztatów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród osób starszych.	2022-2032	GOPS, UG, KPP, DK, NGO	Budżet Gminy
Promowanie pozytywnego wizerunku osoby z niepełnosprawnością i osób starszych w społeczności lokalnej.	Zmiana postaw i zachowań środowiska lokalnego wobec seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.	2022-2032	GOPAS, UG, DK placówki oświatowe, NGO	Budżet Gminy
Organizacja zajęć: rekreacyjno-sportowych, kulturalnych, promujących zdrowy i aktywny tryb życia oraz edukacyjnych, mających na celu integrację społeczną, a także rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.	Poprawa dostępności do zajęć sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnością, wzrost ich aktywności społecznej oraz umiejętności.	2022-2032	GOPS, UG, DK, NGO	Budżet Gminy Fundusze Europejskie

CEL STRATEGICZNY NR 3

PROMOCJA ZDROWIA WRAZ Z DZIAŁANAMI PROFILAKTYCZNYMI NAKIEROWANYMI NA ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ

Cel operacyjny nr 1

Zapewnienie pomocy społecznej dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz rozwój systemu wsparcia.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej rodzinom z problemem uzależnienia.	Poprawa warunków bytowych rodzin z problemem uzależnienia.	2022-2032	GOPS	Budżet Gminy
Podjmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu; kierowanie wniosków do biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia oraz kierowanie wniosków do sądu.	Zwiększenie liczby osób kończących leczenie odwykowe.	2022-2032	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Inicjowanie powstania grup samopomocowych skierowanych do dorosłych dzieci alkoholików (DDA) oraz osób współuzależnionych.	Powstanie grupy samopomocowej dla osób uzależnionych i ich rodzin.	2022-2032	GOPS, GKRPA, NGO	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Wzrost liczby osób podejmujących terapię w placówkach leczenia odwykowego.	2022-2032	GOPS, GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Kontynuowanie prowadzenia Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego.	Dostęp do pomocy i wsparcia rodzin z problemem uzależnienia.	2022-2032	GOPS, GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Wspieranie działań placówek lecznictwa odwykowego poprzez finansowanie programów terapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych uzupełniających ofertę świadczeń zdrowotnych NFZ.	Zwiększenie dostępności do udziału w programach terapeutycznych.	2022-2032	GKRPA, placówki ochrony zdrowia	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie szkoleń dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych grup zawodowych (m.in. pedagodzy, nauczyciele, wychowawcy, pracownicy socjalni, asystent rodziny, policjanci) z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	Wzrost wiedzy specjalistów z zakresu profilaktyki uzależnień, zwiększenie skuteczności oddziaływać profilaktycznych.	2022-2032	GKRPA, GOPS, KPP, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Cel operacyjny nr 2

Prowadzenie działań profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w celu opóźnienia inicjacji alkoholowej, nikotynowej i narkotykowej.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Realizacja w szkołach programów profilaktycznych rekomendowanych przez ORE, KCPU, IPiN związanych z tematyką uzależnień.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień, rozwój psychospołeczny uczniów.	2022-2032	GKRPA, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja w szkołach warsztatów i innych form edukacyjnych uwzględniających zagadnienia dotyczące uzależnień oraz pozalekcyjnych zajęć z elementami profilaktyki.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień, rozwój psychospołeczny uczniów.	2022-2032	GKRPA, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie wypoczynku z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemami uzależnień.	Ograniczenie zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży.	2022-2032	GOPS, GKRPA, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja warsztatów profilaktycznych dla rodziców dotyczących profilaktyki uzależnień.	Podniesienie poziomu wiedzy rodziców na temat uzależnień.	2022-2032	GOPS, GKRPA, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Realizacja szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i dla sprzedawców dotyczących konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.	Spadek dostępności alkoholu dla dzieci.	2022-2032	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Monitorowanie punktów sprzedaży napojów alkoholowych.	Zmniejszenie sprzedaży alkoholu osobom nieletnim.	2022-2032	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Cel operacyjny nr 3

Wzmacnianie świadomości społecznej na temat konsekwencji zażywania substancji psychoaktywnych wśród mieszkańców.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-educacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień.	Zmiana postaw mieszkańców względem używania substancji psychoaktywnych.	2022-2032	GKRPA, GOPS, UG, KPP, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia przy współpracy międzyinstytucjonalnej.	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie wartości zdrowotnych oraz korzyści zdrowego stylu życia.	2022-2032	GKRPA, GOPS, UG, KPP, DK, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizowanie działań profilaktycznych wśród mieszkańców mających na celu uświadomienie konsekwencji spożywania alkoholu, a przede wszystkim: wczesnej inicjacji alkoholowej przez dzieci i młodzież, spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży oraz prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu.	Zmniejszenie skali prowadzenia pojazdów przez osoby nietrzeźwe oraz spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży.	2022-2032	GKRPA, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

CEL STRATEGICZNY NR 4

ROZWÓJ SYSTEMU WSPARCIA DEDYKOWANEGO OSOBOM DOZNAJĄCYM PRZEMOCY W RODZINIE

Cel operacyjny nr 1

Zapewnienie wsparcia rodzinom dotkniętym problemem przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Pomoc rodzinom doznającym przemocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Spadek liczby rodzin, w których występuje przemoc.	2022-2032	GOPS, GKRPA, KPP, ZI, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, Sąd	Budżet Gminy
Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w lokalnych mediach oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie.	Zwiększenie dostępu do informacji na temat pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2022-2032	GOPS, GKRPA, ZI, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizacja szkoleń dla pracowników instytucjonalnych w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty”.	Poszerzenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych z zakresu realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	2022-2032	GOPS, UG, GKRPA, KPP, ZI, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, Sąd	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Udzielanie porad dla doznających i stosujących przemoc w rodzinie oraz zagrożonych przemocą w rodzinie.	Dostęp do pomocy i wsparcia rodzin, w których występuje przemoc.	2022-2032	GOPS, GKRPA, ZI	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Cel operacyjny nr 2

Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie przemocy w rodzinie oraz wrażliwości społecznej na jej przejawy.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dla rodziców w celu podnoszenia ich kompetencji wychowawczych oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy.	Poszerzenie kompetencji wychowawczych, wzrost wiedzy rodziców na temat wychowania bez przemocy.	2022-2032	GOPS, UG, GKRPA, ZI placówki oświatowe, KPP	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach społecznych przeciw przemocy w rodzinie.	Wzrost poziomu wiedzy mieszkańców na temat przemocy w rodzinie oraz możliwości pomocy, a także wzrost wrażliwości społeczności lokalnej na jej przejawy.	2022-2032	GOPS, GKRPA, ZI, KPP, UG, PCPR, placówki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja warsztatów dla uczniów dotyczących, przemocy w rodzinie, komunikacji interpersonalnej, umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	Podniesienie umiejętności psychospołecznych uczniów, wzrost wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie przemocy.	2022-2032	GKRPA, ZI placówki oświatowe, KPP	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Utworzenie grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.	Zapewnienie pomocy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.	2022-2032	GOPS, ZI	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

CEL STRATEGICZNY NR 5

WSPARCIE I AKTYWIZACJA SPOŁECZNO-ZAWODOWA OSÓB POZOSTAJĄCYCH BEZ PRACY

Cel operacyjny nr 1

Zwiększenie szans na podjęcie zatrudnienia, w tym osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: poradnictwa zawodowego, organizacji szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych oraz zwiększających szanse na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia.	Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w Gminie.	2022-2032	GOPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: organizowania prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych.	Wzrost liczby bezrobotnych mieszkańców Gminy biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych i pracach społecznie użytecznych.	2022-2032	GOPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa
Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Wzrost wiedzy wśród osób bezrobotnych na temat dostępnych form wsparcia.	2022-2032	GOPS, PUP, UG	Budżet Gminy
Wykorzystanie w pracy socjalnej kontraktów socjalnych służących aktywizacji zawodowej i zwiększenia szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych.	Zwiększenie liczby kontraktów socjalnych w aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.	2022-2032	GOPS, PUP	Budżet Gminy

CEL STRATEGICZNY NR 6

PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU I MARGINALIZACJI SPOŁECZNEJ OSÓB ŻYJĄCYCH NA GRANICY UBÓSTWA

Cel operacyjny nr 1

Zapewnienie wsparcia dla osób i rodzin z problemem ubóstwa
oraz zagrożonych tym problemem.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie dostępu do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych z uwzględnieniem współpracy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej.	Zaspokojenie potrzeb bytowych mieszkańców Gminy.	2022-2032	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej – posiłku.	Zwiększenie dostępności do pomocy w zakresie dożywiania.	2022-2032	GOPS, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem ubóstwa.	Zniwelowanie nierówności edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ubóstwem.	2022-2032	GOPS, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Udzielanie uczniom pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Poprawa funkcjonowania dzieci z rodzin o ograniczonych środkach materialnych.	2022-2032	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa

CEL STRATEGICZNY NR 7

PODNIESIENIE POZIOMU BEZPIECZEŃSTWA W PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

Cel operacyjny nr 1 Poprawa i zwiększenie bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Szeroko rozumiana edukacja mieszkańców na rzecz bezpieczeństwa zarówno w miejscu zamieszkania, jak i w miejscach publicznych.	Zwiększenie wiedzy mieszkańców nt. bezpieczeństwa.	2022-2032	KPP, GOPS, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Rozwój monitoringu wizyjnego na terenie Gminy.	Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa w Gminie.	2022-2032	UG	Budżet Gminy
Kontrola trzeźwości kierowców.	Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa w Gminie.	2022-2032	KPP	Budżet Gminy Budżet Państwa
Podjęmowanie interwencji wobec osób zakłócających porządek publiczny.	Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa w Gminie.	2022-2032	KPP	Budżet Gminy Budżet Państwa

CEL STRATEGICZNY NR 8

POPRAWA KONDYCJI PSYCHICZNEJ MIESZKAŃCÓW

Cel operacyjny nr 1 Zwiększenie świadomości i wrażliwości społecznej na temat zdrowia psychicznego oraz zapewnienie dostępności do pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	Zwiększenie liczby mieszkańców mających problemem w zakresie zdrowia psychicznego zgłaszających się po pomoc.	2022-2032	GOPS, UG	Budżet Gminy
Prowadzenie kampanii profilaktycznych, wykładów, spotkań ze specjalistami na temat zdrowia psychicznego oraz higieny psychicznej w odniesieniu do uwarunkowań związanych z pandemią COVID-19.	Zwiększanie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego oraz higieny psychicznej.	2022-2032	UG	Budżet Gminy

Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego – prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.	Zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	2022-2032	UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży.	Poprawa dobrostanu psychicznego dzieci i młodzieży.	2022-2032	GOPS, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Przeprowadzenie warsztatów dla uczniów dotyczących systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego.	Wzrost poczucia bezpieczeństwa w zakresie zdrowia psychicznego wśród uczniów.	2022-2032	UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy

Ramy finansowe Strategii

Potrzeba określenia ram finansowych Strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z treści art. 16b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.). Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii rozwiązywania problemów społecznych jest jej finansowanie. Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu gminy Kotlin. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej,
- środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
- środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych gminy Kotlin. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Gminę oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych. Zawarte w dokumencie Strategii wartości finansowe mają jedynie charakter szacunkowy i będą musiały być w trakcie jej realizacji potwierdzane zapisami w uchwałach budżetowych na kolejne lata i wieloletnich prognozach finansowych.

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kotlin na lata 2022-2032 przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2018-2020, która została opracowana na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej. Prognoza uwzględnia także ryzyka finansowe tj. zmianę przepisów, wzrost wydatków, inflację. W prognozie na lata 2022-2032 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną.

Tabela 67. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kotlin na lata 2022-2032

rok	pomoc społeczna (dział 852)	edukacyjna opieka wychowawcza (dział 854)	rodzina (dział 855)	ogółem
2018	1 289 460	0	9 950 374	11 239 834
2019	1 334 804	142 848	11 471 442	12 949 094
2020	1 394 800	95 682	13 037 678	14 528 160
PROGNOZA				
2022	1 429 670	98 074	13 363 619	14 891 363
2023	1 465 411	100 525	13 697 709	15 263 645
2024	1 502 046	103 038	14 040 151	15 645 235
2025	1 539 597	105 613	14 391 154	16 036 364
2026	1 578 086	108 253	14 750 932	16 437 271
2027	1 617 538	110 959	15 119 705	16 848 202
2028	1 657 976	113 732	15 497 697	17 269 405
2029	1 699 425	116 575	15 885 139	17 701 139
2030	1 741 910	119 489	16 282 267	18 143 666
2031	1 785 457	122 476	16 689 323	18 597 256
2032	1 830 093	125 537	17 106 556	19 062 186

Źródło: opracowanie własne

System wdrażania Strategii

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kotlin na lata 2022-2032 to wprowadzenie w życie zintegrowanego modelu polityki społecznej. Z uwagi na fakt, że opracowana Strategia jest dokumentem długookresowym i zawiera podstawowe cele perspektywiczne, musi być poddana okresowej weryfikacji, a także niezbędnym zmianom.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kotlin na lata 2022-2032 zawiera zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji publicznych oraz niepublicznych, które działają na polu polityki społecznej w Gminie. Taka zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Jednak wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji, a także współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji zadań wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze zależała będzie od instytucji zarządzającej jej wdrażaniem – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kotlinie.

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kotlin na lata 2022-2032 obejmować będzie pięć etapów, przedstawionych w poniższej tabeli.

Tabela 68. Harmonogram wdrażania Strategii

Etap	Wyszczególnienie	Termin realizacji
Etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Gminy w Kotlinie o przyjęciu do realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kotlin na lata 2022-2032”.	II kwartał 2022 r.
Etap II	Koordynacja realizacji działań objętych Strategią.	II kwartał 2022 r. – IV kwartał 2032 r.
Etap III	Monitoring Strategii.	W miesiącu marcu następnego roku za rok poprzedni począwszy od 2023 r. do 2033 r.
Etap IV	Uzupełnianie Strategii o nowe zadania i programy.	Sukcesywnie w okresie wdrażania Strategii czyli od II kwartału 2022 r. do IV kwartału 2032 r.
Etap V	Podsumowanie i ocena Strategii (ewaluacja ex-post).	I kwartał 2033 r.

Źródło: opracowanie własne

Komunikacja społeczna i promocja Strategii

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić baczną uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych.

Władze samorządowe muszą kontaktować się z jednej strony z otoczeniem wewnętrznym, obejmującym pracowników, którzy uczestniczą bezpośrednio w administrowaniu Gminą (ich wiedza, motywacja, umiejętności praktyczne, kompetencje interpersonalne,) lecz także technologie i zasoby organizacji.

Z drugiej strony muszą również komunikować się z otoczeniem zewnętrznym obejmującym: ogół mieszkańców Gminy, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje, czy przedsiębiorstwa.

Otoczenie zewnętrzne dalsze to natomiast otoczenie Gminy, jako wspólnoty terytorialnej: sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopolskie. Obszarami działań w zakresie komunikacji społecznej to:

- możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem;
- informacja o postępach wdrażania Strategii;
- współpraca z mediami – podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach lokalnych;
- informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Promocja Strategii ma na celu stanowienie i utrzymywanie wzajemnej współpracy między samorządem a społeczeństwem. Informowanie oraz promocja odbywać się będzie poprzez podawanie w prasie lokalnej oraz w Internecie danych na temat zaangażowania finansowego Unii Europejskiej w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Strategii.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zostanie udostępniona na stronie internetowej Gminy i poddana konsultacjom społecznym.

Monitoring i ewaluacja

Proces monitoringu Strategii będzie służył identyfikacji osiąganych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Będzie on polegał na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą między innymi przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów czasu). Dane do monitoringu pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UG, Policji, PUP, ze sprawozdań GOPS, GKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji Strategii przygotowywana będzie przez GOPS i zawarta w corocznie składanych sprawozdaniach z działalności GOPS.

Końcowa ewaluacja (ex-post) posłuży samorządowi gminy Kotlin do oceny realnej sytuacji i stanu rozwiązywania problemów społecznych w Gminie, a także będzie pomocnym narzędziem pomagającym w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących kształtu polityki i pomocy społecznej Gminy w kolejnych latach. W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport ukazujący kumulatywne osiągnięcie założonych celów strategicznych. Końcowa ewaluacja Strategii pozwoli ocenić w jakim stopniu założone wartości w zestawieniu kumulatywnym, kilkuletnim zostały zrealizowane oraz ukáže realne nakłady finansowe, a w efekcie końcowym pozwoli odpowiedzieć na pytanie, czy założone kierunki działań były odpowiednio zaplanowane.

Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring jak i ewaluacja prowadzone będą między innymi w oparciu o niżej przedstawione wskaźniki monitoringowe. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów. Wartości bazowe oznaczają dane dla roku poprzedzającego wdrożenie Strategii, natomiast wartości docelowe wskazują pożądane wartości, oznaczające osiągnięcie poszczególnych celów.

Tabela 69. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych

Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość bazowa (w 2020 roku)	Wartość docelowa (w 2032 roku)
Rozwój sprawnego i zintegrowanego systemu wspierania rodziny.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	8	do 10
	Wskaźnik pracy socjalnej.	121,74%	do 110,2%
	Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w gminie (w %).	3,78%	do 3,0%
	Liczba rodzin wspierających.	0	do 2
	Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny.	0	20
	Udział rodzin korzystających z pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy GOPS.	81	do 70
	Liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych.	7	6
Stworzenie warunków umożliwiających zaspokajanie potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnością.	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności (%).	19,10%	18,90%
	Liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze.	0	7
	Liczba osób korzystających z opieki wytchnieniowej.	0	8
	Liczba miejsc użyteczności publicznej, które dostosowane zostały do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.	0	3

Promocja zdrowia wraz z działaniami profilaktycznymi nakierowanymi na rozwiązywanie problemów uzależnień.	Liczba grup samopomocowych dla osób uzależnionych, ich rodzin, dorosłych członków rodziny z problemem alkoholowym.	0	2
	Liczba dzieci biorących udział w koloniach lub obozach z programem profilaktycznym.	0	52
	Liczba sprzedawców napojów alkoholowych objętych szkoleniami.	0	32
Rozwój systemu wsparcia dedykowanego osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”.	31	22
	Liczba kampanii społecznych dotyczących przemocy w rodzinie.	0	5
	Liczba osób dotkniętych problemem przemocy w rodzinie.	34	do 26
Wsparcie i aktywizacja społeczno-zawodowa osób pozostających bez pracy.	Udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców Gminy w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców.	43%	35%
	Udział bezrobotnych mieszkańców Gminy powyżej 50 roku życia w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców.	16%	12%
	Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej (%).	18%	16%
Poprawa kondycji psychicznej mieszkańców.	Liczba działań informacyjno-edukacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	0	do 4
	Liczba uczestników zajęć/warsztatów profilaktycznych dot. zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży.	0	250
Przeciwdziałanie wykluczeniu i marginalizacji społecznej osób żyjących na granicy ubóstwa.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w zakresie dożywiania.	194	140

Źródło: opracowanie własne

Wnioski i podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kotlin na lata 2022-2032 jest dostosowana do zidentyfikowanych w procesie badawczym potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania.

W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania. Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem. W ramach wypracowanej strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych; wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej, partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych. Analiza problemów społecznych będących przedmiotem niniejszej Strategii zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne, czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych.

Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Strategia będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców gminy Kotlin i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym.

Realizacja Strategii powinna przyczynić się do dobrej jakości życia mieszkańców gminy Kotlin, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości, natomiast Strategia jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze osiągnięcie założonych rezultatów.

Spis tabel, rysunków i wykresów

Rysunki

Rysunek 1. Etapy badania	40
Rysunek 2. Wykorzystane techniki badawcze podczas badania	42
Rysunek 4. Wartość sprzedanego na terenie gminy Kotlin alkoholu w latach 2018-2020	124
Rysunek 5. Wartość sprzedanego alkoholu na 1 dorosłego mieszkańca na terenie gminy Kotlin w latach 2018-2020	125
Rysunek 6. Elementy procesu planowania strategicznego	148

Tabele

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	9
Tabela 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminie Kotlin w porównaniu do województwa wielkopolskiego na przestrzeni lat 2018-2020	20
Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w 2020 roku w porównaniu województwa wielkopolskiego (%)	21
Tabela 4. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na 1000 ludności w gminie Kotlin w porównaniu do powiatu jarocińskiego oraz województwa wielkopolskiego w latach 2018-2020	22
Tabela 5. Liczba czytelników w gminie Kotlin na 1000 ludności oraz liczba woluminów w latach 2018-2020	27
Tabela 6. Ochrona zdrowia na terenie gminy Kotlin w latach 2018-2020	27
Tabela 7. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2018-2020 w gminie Kotlin	34
Tabela 8. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2018-2020 w gminie Kotlin	35
Tabela 9. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2018-2020 w gminie Kotlin	35
Tabela 10. Powody udzielania świadczeń w gminie Kotlin na przestrzeni lat 2018-2020	35

Tabela 11. W jaki sposób otrzymałeś/aś – zdobyłeś/aś alkohol po raz pierwszy?	47
Tabela 12. W jakim wieku pierwszy raz spożyłeś/aś alkohol?.....	47
Tabela 13. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni?	48
Tabela 14. W jakim wieku pierwszy raz paliłeś/aś papierosy (wyroby tytoniowe, z pominięciem e-papierosów)	49
Tabela 15. Jak często paliłeś/aś papierosy w ciągu ostatnich 30 dni?	49
Tabela 16. W jakim wieku pierwszy raz paliłeś/aś e-papierosy?.....	50
Tabela 17. Jak często paliłeś/aś e-papierosy w ciągu ostatnich 30 dni?.....	50
Tabela 18. W jakich okolicznościach zażyłeś/aś środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia) po raz pierwszy?.....	52
Tabela 19. Ile miałeś/aś lat, kiedy po raz pierwszy zażyłeś/aś jakieś narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia?	52
Tabela 20. Jak często zażywałeś/aś narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni?.....	52
Tabela 21. Jakie były to substancje?.....	53
Tabela 22. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy w swojej miejscowości byłoby to:.....	53
Tabela 23. Jak oceniasz szkodliwość poniższych substancji dla zdrowia?	54
Tabela 24. Kto stosował wobec Ciebie przemoc?	56
Tabela 25. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś?	57
Tabela 26. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś?	58
Tabela 27. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc?.....	58
Tabela 28. Czy w przeciągu ostatnich 2 lat brałeś/aś udział w poniższych zajęciach profilaktycznych?.....	62
Tabela 29. Czy chciał/a byś brać udział w poniżej wymienionych zajęciach profilaktycznych?.....	63
Tabela 30. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych?	64
Tabela 31. Z jakich powodów najczęściej korzystasz z urządzeń elektronicznych?	65
Tabela 32. Czy doświadczyłeś/aś któryś z poniższych negatywnych konsekwencji związanych z korzystaniem z urządzeń elektronicznych?.....	65
Tabela 33. Czy zdarzyło Ci się kłamać aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na urządzeniach elektronicznych np. przed rodzicami?	66

Tabela 34. W jakie gry na pieniądze zdarzyło Ci się grać?	67
Tabela 35. Jak oceniasz swój stan zdrowia psychicznego i fizycznego?	68
Tabela 36. Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije? Porcja to szklanka piwa (250 ml), lampka wina (100 ml), kieliszek wódki (30 ml).....	74
Tabela 37. Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu?	74
Tabela 38. Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu?	75
Tabela 39. Ile sztuk papierosów dziennie Pan/i wypala?	78
Tabela 40. Czy próbował/a Pan/i kiedykolwiek rzucić palenie?	78
Tabela 41. Proszę zaznaczyć na poniższej liście, które substancje psychoaktywne stosował/a Pan/i?.....	80
Tabela 42. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? ..	84
Tabela 43. Kto stosował wobec Pana/i przemoc?	84
Tabela 44. W stosunku do kogo zastosował/a Pan/i zachowanie przemocowe?.....	85
Tabela 45. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy):.	90
Tabela 46. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych/Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a?	90
Tabela 47. Jaką kwotę pieniężną jednorazowo przeznacza Pan/i na gry na pieniądze?..	92
Tabela 48. Czy zdarzyło się Panu/i kiedykolwiek przeznaczyć na gry na pieniądze większą kwotę pieniężną niż wstępnie Pan/i zakładał/a?	92
Tabela 49. Świadczenia, z których korzystały poszczególne typy rodzin z dziećmi w 2020 roku	105
Tabela 50. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2018-2020.....	111
Tabela 51. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2018-2020	111
Tabela 52. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2018-2020.....	112
Tabela 53. Zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2018-2020	112

Tabela 54. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kotlinie wobec osób uzależnionych w latach 2018-2020	123
Tabela 55. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjnym dla osób z problemem uzależnień i ich rodzin w latach 2018-2020	123
Tabela 56. Liczba pełnoletnich mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu w gminie Kotlin w latach 2019-2021	126
Tabela 57. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych w gminie Kotlin w latach 2019-2021	129
Tabela 58. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie w gminie Kotlin w latach 2019-2021	130
Tabela 59. Dane statystyczne dotyczące procedury „Niebieskie Karty” w latach 2019-2021 w gminie Kotlin	131
Tabela 60. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2019-2021	131
Tabela 61. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2018-2020	135
Tabela 62. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Kotlin w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2018-2020	141
Tabela 63. Liczba zarejestrowanych długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Kotlin oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2018-2020	141
Tabela 64. Liczba osób i kwota świadczeń (w złotych), którym przyznano zasiłki stałe, okresowe i celowe na przestrzeni lat 2018-2020	144
Tabela 65. Liczba osób korzystających ze świadczenia pieniężnego i niepieniężnego w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” i „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2018-2020	144
Tabela 66. Liczba osób, którym udzielono schronienia oraz kwota świadczenia w latach 2018-2020	145
Tabela 67. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kotlin na lata 2022-2032	167
Tabela 68. Harmonogram wdrażania Strategii	168
Tabela 69. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych	171

Wykresy

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Kotlin w latach 2018-2020	19
Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Kotlin na przestrzeni lat 2018-2020.....	20
Wykres 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2018-2020 (%).....	21
Wykres 4. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie jarocińskim w latach 2018-2020.....	23
Wykres 5. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w gminie Kotlin na przestrzeni lat 2018-2020.....	23
Wykres 6. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności w latach 2018-2020 (%)	24
Wykres 7. Współczynnik skolaryzacji netto dla szkolnictwa podstawowego na terenie gminy Kotlin (%) na przestrzeni lat 2018-2020	25
Wykres 8. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2021 roku uczniów z terenu gminy Kotlin, powiatu jarocińskiego i województwa wielkopolskiego	26
Wykres 9. Kadra GOPS w gminie Kotlinie w latach 2018-2020	33
Wykres 10. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Kotlin w latach 2018-2020.....	33
Wykres 11. Wskaźnik deprywacji lokalnej na przestrzeni lat 2018-2020 w gminie Kotlin	34
Wykres 12. Liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe w gminie Kotlin na przestrzeni lat 2018-2020.....	36
Wykres 13. Twoja płeć	44
Wykres 14. Wiek.....	45
Wykres 15. Klasa	45
Wykres 16. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol?	46
Wykres 17. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się palić papierosy?	48
Wykres 18. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się palić e-papierosy (papierosy elektroniczne)?	50
Wykres 19. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)?	51

Wykres 20. Jakie według Ciebie mogą być negatywne konsekwencje związane z zażywaniem alkoholu, narkotyków, dopalaczy i papierosów?	55
Wykres 21. Czy kiedykolwiek zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy?	56
Wykres 22. Czy kiedykolwiek doszło do sytuacji w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby?	57
Wykres 23. Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami?.....	58
Wykres 24. Czym według Ciebie jest cyberprzemoc?	59
Wykres 25. Czy doznałeś/aś w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)?	60
Wykres 26. Czy stosowałeś/aś w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemoc (czyli przemocy w Internecie)?	60
Wykres 27. Z jakich urządzeń elektronicznych korzystasz najczęściej?	64
Wykres 28. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry na pieniądze? (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.).....	67
Wykres 29. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak:	69
Wykres 30. Czy według Ciebie, nieodpowiednia dieta ma wpływ na zdrowie i samopoczucie?	69
Wykres 31. Jakie znaczenie ma dla Ciebie zdrowe odżywianie?	70
Wykres 32. Płeć:.....	71
Wykres 33. Wiek:.....	72
Wykres 34. Wykształcenie:.....	72
Wykres 35. Jak często spożywa Pan/i alkohol?	73
Wykres 36. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji w swojej miejscowości, kiedy ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu?	75
Wykres 37. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka?... ..	76
Wykres 38. Czy zna Pan/i w swoim otoczeniu kobiety w ciąży spożywające alkohol?... ..	76
Wykres 39. Jak często pali Pan/i papierosy (wyroby tytoniowe, z pominięciem e-papierosów)?.....	77
Wykres 40. Jak często pali Pan/i e-papierosy?	79
Wykres 41. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)?	80
Wykres 42. Jak ocenia Pan/i szkodliwość poniższych substancji dla zdrowia?	81

Wykres 43. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości, gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze?.....	82
Wykres 44. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu?	83
Wykres 45. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy?	83
Wykres 46. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji gdzie zastosował/a Pan/i przemoc wobec drugiej osoby?	85
Wykres 47. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą?	86
Wykres 48. Czy doznał/a Pan/i kiedykolwiek, któreś z niżej wymienionych form cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)?	87
Wykres 49. Czy stosował/a Pan/i kiedykolwiek, którąś z niżej wymienionych form cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)?	87
Wykres 50. O jakich instytucjach/placówkach funkcjonujących na terenie Gminy Pan/i słyszał/a?.....	88
Wykres 51. Czy zna Pan/i dane kontaktowe do instytucji pomocowych, gdzie można się zgłosić w razie problemów?	88
Wykres 52. Jak często korzysta Pan/i z poniższych urządzeń elektronicznych i Internetu (komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier)?	89
Wykres 53. Jak często grał/a Pan/i lub obstawiał/a gry na pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy?	91
Wykres 54. Czy Pana/i zdaniem nadmierne korzystanie z urządzeń elektronicznych/Internetu stanowi w Gminie znaczny problem wśród:.....	93
Wykres 55. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń zaznaczając X w odpowiednim miejscu.	93
Wykres 56. Jakie trudności napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy?	94
Wykres 57. Czy doświadczył/a Pan/i ubóstwa w ciągu ostatnich 12 miesięcy?.....	95
Wykres 58. Jak ocenia Pan/i swoją sytuację materialną?.....	96
Wykres 59. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczył/a Pan/i osobiście odrzucenia ze względu na:.....	96

Wykres 60. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie?	97
Wykres 61. Czy uważa Pan/i, że oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca w Gminie?	97
Wykres 62. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych i z niepełnosprawnościami w Gminie?	98
Wykres 63. Jak się Pan/i czuje się Pan/i spacerując w swojej okolicy po zmroku?	99
Wykres 64. Czy często dochodzi na terenie Gminy do sytuacji, które wzbudzają Pana/i niepokój i zagrażają bezpieczeństwu?	100
Wykres 65. Jak ocenia Pan/i swój stan zdrowia psychicznego i fizycznego.	100
Wykres 66. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak:	101
Wykres 67. Liczba małżeństw na 1000 ludności w gminie Kotlin w porównaniu do powiatu jarocińskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2018-2020	104
Wykres 68. Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia rodzinne na przestrzeni lat 2018-2020 w gminie Kotlin.....	105
Wykres 69. Liczba rodzin, którym wypłacono świadczenia z funduszu alimentacyjnego na przestrzeni lat 2018-2020 w gminie Kotlin	106
Wykres 70. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2018-2020 w gminie Kotlin	106
Wykres 71. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny na przestrzeni lat 2018-2020 w gminie Kotlin.....	107
Wykres 72. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2020	110
Wykres 73. Liczba świadczeń specjalnego zasiłku opiekuńczego na przestrzeni lat 2018-2020.....	112
Wykres 74. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2018-2020	118
Wykres 75. Prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości lub odurzenia w latach 2019-2021	118
Wykres 76. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Kotlin na przestrzeni lat 2018-2020	125

Wykres 77. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w latach 2019-2021 w gminie Kotlin	131
Wykres 78. Zestawienie ogólnej liczby osób wieku poprodukcyjnym w gminie Kotlin, województwie wielkopolskim i w Polsce na przestrzeni lat 2018-2020	134
Wykres 79. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2018-2020	134
Wykres 80. Zasiłki pielęgnacyjne przyznane osobom, które ukończyły 75 lat na przestrzeni lat 2018-2020 (liczba świadczeń)	135
Wykres 81. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2018-2020	136
Wykres 82. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2018-2020	139
Wykres 83. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2018-2020.....	140
Wykres 84. Mieszkańcy gminy Kotlin zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2018–2020	140
Wykres 85. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2018-2020	143
Wykres 86. Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2018-2020	145

UZASADNIENIE
DO UCHWAŁY NR XLIII/257/2022
RADY GMINY KOTLIN
z dnia 31 maja 2022 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kotlin na lata 2022 – 2032”.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Strategia ta w myśl art. 16b ustawy zawiera w szczególności diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią, określenie celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych i wskaźników realizacji działań.

Podstawą opracowania strategii były dane pozyskane z Głównego Urzędu Statystycznego, Powiatowego Urzędu Pracy w Jarocinie, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarocinie, Urzędu Gminy w Kotlinie, Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kotlinie, Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Kotlin oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kotlinie.

Misją niniejszej strategii jest zapewnienie mieszkańcom Gminy Kotlin warunków do rozwoju, wytyczanie kierunków zmian w celu wykorzystania potencjału jednostki ludzkiej, wspieranie inicjatyw społecznych oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Misja ta będzie realizowana poprzez cele strategiczne zmierzające do poprawy jakości życia mieszkańców Gminy Kotlin, w szczególności tych, którzy należą do grupy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w różnych obszarach życia społecznego. Strategia jako wieloletni dokument programowy jest jednym z podstawowych narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej.

Zatem podjęcie niniejszej uchwały jest w pełni uzasadnione.